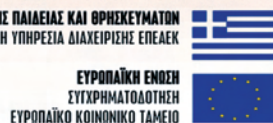

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΔΙΑΡΚΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

ταξίδι στη γλώσσα

ΚΕΝΤΡΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Επιστημονική Ευθύνη - Συγγραφή

Αυγή Άννα Μάγγελ, Εκπαιδευτικός

Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό παράχθηκε στο πλαίσιο του Έργου «Κέντρα Εκπαίδευσης Ενηλίκων III», το οποίο εντάσσεται στο ΕΠΕΑΕΚ II του ΥΠ.Ε.Π.Θ, Μέτρο 1.1., Ενέργεια 1.1.2.β. και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Κ.Τ) και από το Ελληνικό Δημόσιο.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΑΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A.Μέρος

1^η Ενότητα: Γράμματα και λέξεις

A. Αλφάβητο

Προφορά

Τονισμός

B. Χαιρετισμοί, συστάσεις

Προσωπικές αντωνυμίες

Το ρήμα 'είμαι',

Αριθμοί 1-20,

Προφορική- γραπτή γλώσσα

2^η Ενότητα: Προσωπικές σχέσεις

A. Οικογένεια

Το ρήμα 'έχω'

Το οριστικό άρθρο

Ελληνική Ρομ οικογένεια

B. Συγγένειες

Ερωτηματικές αντωνυμίες 'ποιος, ποια, ποιο (είναι);

Αριθμοί 20-100,

Συλλαβισμός

3^η Ενότητα:Καθημερινή ζωή

A. Πού μένετε;Τι δουλειά κάνετε;

Ενεστώτας ρημάτων σε -ω (α' συζυγία)

Κατάφαση, άρνηση,

Τα χρώματα

Αριθμοί 101-10.000

B. Διασκέδαση

Καταλήξεις ουσιαστικών

Άρθρα, επίθετα, ουσιαστικά

Το αόριστο άρθρο *ένας, μία ένα*

Μήνες, εποχές

4^η Ενότητα:Κοινωνική ζωή

A. Έλληνες Ρομά

Ουσιαστικά αρσενικά -ας, -ης/ής

Ώρα

Επιρρήματα

B. Παρέα με φίλους

Ενεστώτας ρημάτων σε -ώ (β' συζυγία)

Τα ρήματα 'πάω// πηγαίνω', 'ακούω'

5^η Ενότητα:Διατροφή

A. Μια συνηθισμένη μέρα

Θηλυκά σε -α/ά, -η/ή

Τακτικά αριθμητικά

Οι μέρες της εβδομάδας

B. Τρόφιμα

Αρσενικά σε -ος

Ουδέτερα ουσιαστικά σε -ο, -ί

Υποκοριστικά

6^η Ενότητα: Ενδυμασία

A. Το σώμα

Δεικτικές αντωνυμίες:αυτός,-ή-ό//εκείνος,-η,-ο

Πρόθεση σε+οριστικό άρθρο

Το ρήμα 'έρχομαι'

B. Ο Καιρός, Τα ρούχα

Τα ρήματα 'μου αρέσει-μου πάει'

Τοπικά επιρρήματα

Κλητική

7^η Ενότητα:Διαμονή

A. Το σπίτι

Επίθετα -ος, -η, -ο

Επιρρήματα από επίθετα

Το ρήμα 'υπάρχει',

B. Τρόποι διαβίωσης

Ερωτηματική αντωνυμία

'ποιος, ποια, ποιο'(υποκείμενο)

'ποιον, ποια, ποιο/τι' (αντικείμενο),

Με, σε, από, για+ερωτηματικές αντωνυμίες

8^η Ενότητα:Επανάληψη: Ενότητες 1-7

Έλεγχος γνώσεων

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η συγγραφή του παρόντος εγχειριδίου εντάσσεται στο Πρόγραμμα Έκπαίδευση και Συμβουλευτική Υποστήριξη των Οικογενειών των Μουσουλμάνων, Τσιγγάνων, Μουσουλμάνων, Παλιννοστούντων και Μεταναστών του Ινστιτούτου Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων (Ι.Δ.ΕΚ.Ε) στο πλαίσιο της Παραγωγής Εκπαιδευτικού Υλικού των Κέντρων Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Συγκεκριμένα το εγχειρίδιο αυτό προορίζεται για το γραμματισμό των γονέων-μελών της Κοινότητας των Ρομά, οι οποίοι γνωρίζουν ελάχιστα την προφορική και κυρίως τη γραπτή έκφραση της ελληνικής γλώσσας, αν και είναι Έλληνες πολίτες.

Οι Ρομά μιλούν τη γλώσσα Ρομανί η οποία είναι προφορική. Η συγκεκριμένη ομάδα είναι κατά κανόνα αναλφάβητοι και δεν είναι σε θέση να παράγει γραπτό λόγο. Γι' αυτό και το εγχειρίδιο επιδιώκει να ενισχύσει τον αλφαριθμητικό των ενηλίκων γονέων ώστε να ανταποκρίνονται σε καταστάσεις της καθημερινής ζωής και να καλυτερεύσουν τη θέση τους στο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον.

Το Πρόγραμμα για την Εκπαίδευση των Ρομά παρέχει τη δυνατότητα σε ενήλικες γονείς σε επίπεδο αρχαρίων ή ψευδοαρχαρίων να αποκτήσουν βασική γνώση της ελληνικής γλώσσας τόσο σε προφορικό όσο και σε γραπτό επίπεδο. Έτσι δίνεται η ευκαιρία στους ενήλικες να αξιοποιήσουν βιωματικά την εμπειρική χρήση της γλώσσας τους για να προχωρήσουν στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας μέσα από μία οργανωμένη παρουσίαση των προφορικών στοιχείων και των μορφοσυντακτικών φαινομένων της.

Βασικός στόχος του προγράμματος είναι να υποστηριχθούν οι γονείς στην παρακολούθηση της σχολικής επίδοσης των παιδιών τους και να τα βοηθήσουν στις κατ'οίκον εργασίες τους, τουλάχιστον στις πρώτες τάξεις του δημοτικού σχολείου. Το εγχειρίδιο έχει διαμορφωθεί έτσι ώστε η κάθε ενότητα παραπέμπει στη σχέση της οικογένειας με τη σχολική πραγματικότητα. Οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να αναγνωρίσουν στοιχεία της δικής τους ζωής μέσα από κείμενα και διαλόγους που παρουσιάζουν καταστάσεις της καθημερινότητας. Ιδιαίτερα τονίζεται η επικοινωνιακή χρήση της ελληνικής γλώσσας σε καταστάσεις που αφορούν τόσο στην οικογενειακή ζωή και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη συμμετοχή των γονέων στην εκπαιδευτική διαδικασία όσο και στη σχέση του ενήλικα με τους συμπολίτες του και την ελληνική πραγματικότητα.

Σταδιακά επιτυγχάνεται μέσα από κείμενα και διαλόγους η βασική επικοινωνία σε χώρους όπως το οικογενειακό και φιλικό περιβάλλον, η σχολική κοινότητα, οι καθημερινές συνήθειες που συσχετίζονται με το σχολικό πρόγραμμα και τις εκπαιδευτικές ανάγκες, ο επαγγελματικός χώρος, η εγκατάσταση, οι μετακινήσεις. Ακόμα παρουσιάζονται διάλογοι και κείμενα που σχετίζονται με την ευρύτερη κοινωνική ζωή των ενηλίκων Ρομά και τη συμμετοχή τους στις κοινωνικές και πολιτισμικές διεργασίες. Παράλληλα γίνεται προσπάθεια ώστε τα γραμματικά φαινόμενα να παρακολουθούν τη γλωσσική εξέλιξη των κειμένων και διαλόγων με την ανάλογη διεύρυνση του λεξιλογίου.

Δομή: Το βιβλίο αποτελείται από τρία μέρη, το καθένα διάρκειας 25 ωρών. Όλες είναι οι ενότητες είναι 25 επομένως το σύνολο των διδακτικών ωρών είναι 75. Το κάθε μέρος διαρθρώνεται σε θεματικές ενότητες διάρκειας 3 ωρών. Η κάθε θεματική ενότητα είναι διαρθρωμένη σε δύο υποενότητες διάρκειας 90 λεπτών η κάθε μία. Στο βιβλίο η κάθε υποενότητα αποκαλείται *Μάθημα 1^ο* και *Μάθημα 2^ο*. Η τελευταία θεματική ενότητα κάθε Μέρους είναι επαναληπτική με διάρκεια 4 ωρών αποτελούμενη από ασκήσεις και δραστηριότητες αυτοαξιολόγησης και εμπέδωσης της διδαχθείσας ύλης. Η τέταρτη ώρα διάρκειας 60 λεπτών περιλαμβάνει ασκήσεις αξιολόγησης και προόδου των εκπαιδευομένων.

Στις 25 ενότητες του βιβλίου παρουσιάζονται επικοινωνιακές καταστάσεις και περιγράφονται κοινωνικές δραστηριότητες οι οποίες αντιστοιχούν στο ηλικιακό επίπεδο των γονέων. Η διάταξη του υλικού ακολουθεί την ακόλουθη διαβάθμιση:

A. Κείμενα-διάλογοι.
B. Γραμματική.
Γ. Δραστηριότητες
Δ. Λεξιλόγιο

Το βιβλίο διατηρεί την ίδια δομή με το αντίστοιχο εγχειρίδιο για τους ενήλικες της Μουσουλμανικής μειονότητας. Εν τούτοις το εγχειρίδιο για τους ενήλικες γονείς Ρομά προσαρμόζεται στις ιδιαιτερότητες της κοινωνίας των Ρομά αφήνοντας τα κείμενα και τους διαλόγους να λειτουργούν ελεύθερα μέσα σε κάθε ενότητα. Παρατίθενται σύντομοι **διάλογοι** με επίκαιρο και καθημερινό χαρακτήρα που να παραπέμπουν στην πραγματικότητα των Ρομά μέσα στην ελληνική κοινωνία. Ακόμα παρεμβάλλονται **κείμενα** που περιγράφουν μία ιστορία από την ελληνική μυθολογία, μία διήγηση από την ελληνική ιστορία σε σχέση με την ιστορία του λαού των Ρομά, μία πλασματική αφήγηση από τη ζωή ενός μέλους Ρομά. Στα αφηγηματικά κείμενα περιλαμβάνονται βασικές πληροφορίες για την ιστορία και τον πολιτισμό Ελλήνων και Ρομά και αντιπαραβάλλονται οι κοινές διαδρομές των δύο λαών μέσα στο χρόνο καθώς και οι όροι της συνύπαρξης και αλληλοαποδοχής τους. Έτσι όλα τα κείμενα είναι προσαρμοσμένα κατά το δυνατόν στο πνεύμα που χαρακτηρίζει την ελληνική μειονότητα Ρομά και τη σχέση της με την ελληνική κοινωνία.

Στη **Γραμματική** περιλαμβάνονται μορφοσυντακτικά φαινόμενα σε επίπεδο αρχαρίων και ψευδοαρχαρίων. Επιλεκτικά περιλαμβάνονται και κάποια φαινόμενα φωνολογίας (π.χ. έκθλιψη, αφαίρεση, συναίρεση) τα οποία παρεμβάλλονται για την πληρέστερη κατανόηση του προφορικού και γραπτού λόγου. Είναι εμφανές ότι δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στις **δραστηριότητες** που κατανέμονται ισόρροπα σε κάθε στάδιο του υλικού και ανταποκρίνονται στην εξάσκηση της γλώσσας τόσο σε προφορικό όσο και σε γραπτό επίπεδο.

Το βιβλίο εμπλουτίζεται με **φωτογραφικό υλικό** προερχόμενο από εικόνες του διαδικτύου. Και εδώ έγινε προσπάθεια ώστε οι εικόνες που επιλέγονται να παραπέμπουν στο περιεχόμενο κάθε ενότητας και να ενισχύουν το ενδιαφέρον για την παρακολούθηση του κάθε Μαθήματος. Τέλος τόσο οι δραστηριότητες όσο και οι φωτογραφίες προκαλούν τον εκπαιδευτή να ασχοληθεί περαιτέρω με την ανεύρεση παράπλευρου υλικού από τον τύπο και από τις τρέχουσες πρακτικές της καθημερινότητας.

Μέθοδος: Η διάρθρωση και το περιεχόμενο του υλικού έλαβε υπόψη τις ιδιαιτερότητες που διέπουν την ευαίσθητη ομάδα της μειονότητας και προσπάθησε να συνδυάσει αυτές τις ιδιαιτερότητες με τις αρχές και τις τεχνικές της Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Η μεθοδολογική προσέγγιση έλαβε υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- Την κοινωνική ένταξη της ομάδας στη διαπολιτισμική εκπαίδευση.
- Την αναγνώριση της ισότητας όλων των ανθρώπων, αλλά και την αναγνώριση της διαφορετικότητας του καθενός.
- Την προσαρμογή του περιεχομένου του προγράμματος στο κοινωνικό και πολιτισμικό περιβάλλον της μειονότητας των Ρομά.
- Την ετερογένεια της ομάδας με τις ιδιαίτερες κλίσεις και τα ενδιαφέροντά της, αλλά και τις ιδιαίτερες ανάγκες της σε ατομικό και εκπαιδευτικό επίπεδο.
- Την αλληλεπίδραση και συνεργασία των εκπαιδευομένων και
- Τη σπειροειδή προσέγγιση με στόχο την επαναφορά και το συνεχή εμπλουτισμό των στοιχείων που παρουσιάζονται στις θεματικές ενότητες.

Με βάση αυτές τις αρχές διαμορφώθηκε ένα υλικό που να ανταποκρίνεται στις διαδικασίες μάθησης των ενηλίκων, που συνοπτικά ορίζονται ως εξής:

- Κατανόηση της διδακτέας ύλης
- Συσχετισμός με την καθημερινότητα
- Ενεργητική συμμετοχή των εκπαιδευομένων
- Ομαδική συνέργεια με ασκήσεις ανά δύο, σε υποομάδες ή με την καθοδήγηση του εκπαιδευτή.
- Ενθαρρυντικό κλίμα για την εκδήλωση συμμετοχής

Ιδιαίτερα σημαντικός κρίνεται ο ρόλος του εκπαιδευτή ο οποίος συντονίζει, καθοδηγεί και ενθαρρύνει την εκπαιδευτική διαδικασία αξιοποιώντας τις επιτυχείς επιδόσεις των εκπαιδευομένων, χωρίς να καταφεύγει σε κολακεία, και εξηγώντας με απτά παραδείγματα τις μη επιτυχείς απαντήσεις των εκπαιδευομένων. Εξάλλου ένας τρόπος μαθησιακής εφαρμογής αποτελεί και η συνεχής παράθεση παραδειγμάτων που λειτουργούν ενισχυτικά στην κατανόηση των μορφοσυντακτικών δομών, αλλά και στην ανάπτυξη προτάσεων με λέξεις που εμφανίζονται στη χρήση του λεξιλογίου.

Το **Λεξιλόγιο** στο τέλος κάθε υποενότητας οριοθετεί ένα βασικό λεκτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε στα κείμενα και τους διαλόγους. Αν και δεν παρουσιάζεται εξαντλητικά σε αυτό το σημείο του βιβλίου, εν τούτοις το λεξιλόγιο επανέρχεται αθροιστικά στο **Γλωσσάριο** που συντάσσεται στο τέλος του βιβλίου. Οργανωμένο σε ένα πλήρες λεξιλογικό σώμα κατανέμεται με κλιμακούμενη βαρύτητα στα τρία μέρη του βιβλίου και στοχεύει να καλύψει τις ανάγκες γνώσης του Λεξιλογίου που χρειάζεται ένας ενήλικας γονέας για να συνεννοηθεί στην ιδιαίτερη κοινότητα όπου ζει και μεγαλώνει τα παιδιά του.

Από μία πληθώρα αξιόλογων βιβλίων που διατίθενται για την διδασκαλία των Ελληνικών, ιδιαίτερα χρήσιμα στάθηκαν στην εκπόνηση του παρόντος τα παρακάτω:

-Το *Εγχειρίδιο Διδασκαλίας της Ελληνικής ως Δεύτερης (ξένης) γλώσσας* του καθηγητή Γ. Μπαμπινιώτη, για την επιστημονική του εγκυρότητα, τη σαφήνεια στην οργάνωση των μορφοσυντακτικών φαινομένων και την ποικιλία των παραδειγματικών προτάσεων από τις οποίες αντλήσαμε αρκετό υλικό.

-Τα *Νέα Ελληνικά για Μετανάστες, Παλιννοστούντες, Πρόσφυγες, Α' Επίπεδο* των Δεμίρη-Προδρομίδου & Καμαριανού-Βασιλείου για την ποικιλία των διαλόγων, την ευκρινή παρουσίαση των γραμματικών φαινομένων και το σχεδιασμό των δραστηριοτήτων.

- *Ορίστε. Ελληνικά για αρχάριους*, των Βαλσαμάκη και Μανάβη, για την ποικιλία των εκφράσεων από την καθημερινή ζωή και την επικοινωνιακή παράθεση του υλικού με τη στήριξη ενός προσεκτικά πλαισιωμένου εικονιστικού υλικού.

Στη Βιβλιογραφία παρατίθενται όλες οι βιβλιογραφικές πηγές που επηρέασαν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο τη διαμόρφωση του παρόντος εγχειριδίου και συνέβαλαν στο να παραχθεί ένα υλικό στα πλαίσια της στοχοθεσίας για την εκπαίδευση της μουσουλμανικής μειονότητας.

Τέλος ιδιαίτερα εποικοδομητική και ευτυχής υπήρξε η συνεργασία με την κ. Χαϊδω Ρήγα, Υπεύθυνη της Υλοποίησης του Προγράμματος του ΙΔΕΚΕ, η οποία παρακολούθησε ανελλιπώς όλα τα στάδια της παραγωγής του υλικού. Η ολοκλήρωση του παρόντος βιβλίου οφείλει πολλά στις προσεκτικές επισημάνσεις της, στη τροφοδότησή της με πληροφοριακό υλικό και στις γόνιμες συζητήσεις μαζί της για την ποιότητα της μορφής και του περιεχομένου που περιλαμβάνονται στο ανά χείρας πόνημα. Επί πλέον θερμές ευχαριστίες απευθύνω και στον κ. Διονύσιο Μουζάκη, Υπεύθυνο των ΚΕΕ, ο οποίος συνέτεινε ιδιαίτερα με την τεχνογνωσία και τη μεθοδικότητά του στην υλοποίηση του παρόντος τόμου.

Αυγή –Άννα Μάγγελ

Ιούλιος 2007

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η

Μάθημα 1^ο:

Γράμματα και Λέξεις

Το ελληνικό αλφάβητο μέσα στο χρόνο

Α	Α	Ι	Ι	Φ	Φ
Β	Β	Κ	Κ	Ρ	Ρ
Γ	Γ	Λ	Λ	Σ	Σ
Δ	Δ	Μ	Μ	Τ	Τ
Ε	Ε	Ν	Ν	Υ	Υ
Ζ	Ζ	Ξ	Ξ	Φ	Φ
Η	Η	Ο	Ο	Χ	Χ
Θ	Θ	Π	Π	Ψ	Ψ
		Μ	Μ	Ω	Ω

Κυκλώστε το πρώτο γράμμα στις παρακάτω λέξεις.

Μετά γράψτε το πρώτο γράμμα των λέξεων.

Άλογο

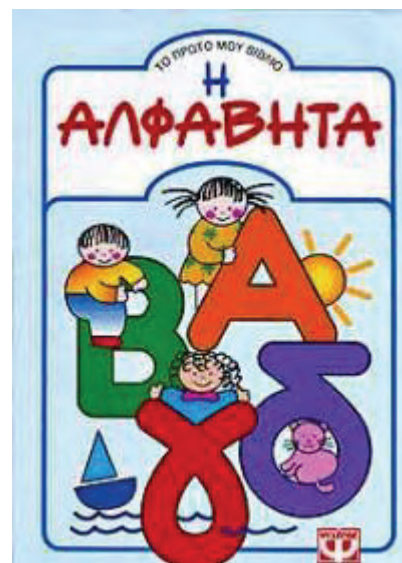
Βιολί

Γάμος

Δέντρο

Εφημερίδα

Ζυγός

Ήλιος
Θάλασσα
Ιδρώτας
Καφές
Λαϊκή
Μέλισσα

Νερό
Ξύλο
Όνειρο
Πανηγύρι
Ραδιόφωνο
Σίδηρο

Τηλεόραση
Υφαντό
Φωτιά
Χέρι
Ψάρι
Ώρα

Φτιάξτε καρτέλες με τις λέξεις. Μετά προσπαθήστε να τις διαβάσετε μέσα στην τάξη με τη βοήθεια του εκπαιδευτή σας.

Και τώρα δείτε και γράψτε μόνοι σας όλο το αλφάβητο

Τα Κεφαλαία
Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ Ν Ξ Ο Π Ρ Σ Τ Υ Φ Χ Ψ Ω

Τα μικρά
α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

Ποια γράμματα από το ελληνικό αλφάβητο ταιριάζουν στους ήχους της μητρικής σας γλώσσας;

Διαβάστε τις λέξεις

αυ → αβ αυγό
ευ → εβ ευρεύω
αυ → αφ αυτός
ευ → εφ ευχαριστώ
ει, οι, υι → ι εικόνα, οικος, υιός
αι → ε αιμί

δουλεύω, αύριο

παίζω, πουλάω

ελευθερία, νοίκι

πουλί, φεύγω

ου → [u] ουρανός

αηδόνι
αίτός
βοηθώ
βιολί, πουλιά, ελιές
γυαλί

ψώνια, χωριό

Μάιος, κελαηδει

ήλιος, χειλια

γιατρός, γεια

βραδιά, κάποιος

Διαβάστε τις λέξεις

μπίρα, μπαίνω, αμπέλι
ντύνω, πέντε, πάντα
γκάζι, αγκάθι, αγγίζω
κορίτσι, έτσι, ισάι
τζιτζίκι, τζάμι, τζίνι

πρωί, πρωινό

Θάλασσα, Ελλάδα,
γραμμή, άμμος

Διαβάστε τις λέξεις με τη βοήθεια του εκπαιδευτή:

αγκαλιά, τζατζίκι, μπουύλο, όργανα, ντουλάπα, αγκίστρι, αγγαρεία, γκολ, μπορώ, τζίρος, υπάλληλος, συνάντηση, τέντα, Σάββατο, πιτζάμες, παστίσιο, παντελόνι, ντομάτα, μπάνιο, μπάλα, μπανάνα, μέλλοντας, κόκκινος, καρότσι.

Διαβάστε τις λέξεις και υπογραμμίστε τα συμφωνικά συμπλέγματα:

➤ Παράδειγμα: βγαίνω, περνώ

έβδομος, βλέπω, βρέχει, αμυγδαλιά, γλυκός, στιγμή, αγνός, γράφω, αθλητής, σταθμός, έθνος, θρανίο, κλαδί, κρέας, αλφάβητο, μνήμη, μελέμι, πλατεία, πρωί, Μουσουλμάνος, αγγίζω, σεντόνι, κορδέλα, βάρκα, αρμέγω, παίρνω, αρπάζω, χορτάρι, όμορφος, έρχομαι, σβήνω, σγουρός, διάβασμα, σπέρνω, τεμπέλης, σφίγγω, άσχημος, σχηματίζω, ατμός, φάνη, τραπέζι, τετράδιο, καρπούζι, φλούδα, ξαφνικά, φρούτο, πέφτω, φτηνός, αχλάδι, ρίχνω, παιχνίδι, χρώμα, χρήμα, χτές, νύχτα, εκδρομή, άσπρος, στρατιώτης, γκρίζος, Πέμπτη, νεράντζι, άντρας, γλάρος, κλειδί, ανακύκλωση, Καραγκιόζης, μπλούζα, μπαρμπούνι, βούρτσα, τσέπη, καπνός, θνητός.

Γνωρίζετε κάποιες από αυτές τις λέξεις; Συζητήστε μέσα στην τάξη τι σημαίνουν.

Σε κάθε λέξη με δύο ή περισσότερες συλλαβές, μία συλλαβή προφέρεται πιο δυνατά από τις άλλες. Πάνω στο φωνήεν αυτής της συλλαβής βάζουμε τόνο. (')

Τονισμός

➤ Μονοσύλλαβες λέξεις δεν τονίζονται:
με, σε, για, και, δεν, μην, ο, η, το, που, πως, προς κλπ.

αλλά ➔ ή   Είσαι η Ελένη ή η Μαρία;
➔ πού;   Πού μένετε;
➔ πώς;   Πώς σε λένε;

ακόμα ➔ μια // μία
➔ δυο // δύο
➔ θεια // θεία
➔ ποιον // ποιόν

Να βάλετε τον τόνο στις λέξεις του παρακάτω κειμένου καθώς το διαβάζει ο εκπαιδευτής:

Μια φορά κι έναν καιρό στο χωριό του γελίου ολοι ζουσαν χαρουμενοι. Οι μεγαλοι δουλευαν γελαστοι στα χωραφια. Τα παιδια μετα το σχολειο επαιζαν ξενοιαστα στους δρομους. Η ζωη κυλουσε ησυχα και ομορφα.

Ενα βραδυ ομως στο καφενειο εφτασε ενα γκριζο, ξυλινο κουτι, που αλλαξε τις συνηθειες και τη ζωη των ανθρωπων. Μιλουσε, επαιζε μουσικη, εδειχνε ανθρωπους, ποδοσφαιρο, πολεις, ποταμια, θαλασσες και πολλα αλλα.

Στίξη

➤ Προσοχή! : (διπλή τελεία) « » (εισαγωγικά) ... (αποσιωπητικά)

Στη συνέχεια του κειμένου βάλετε τον τόνο στις λέξεις και τα σημεία της στίξης, καθώς το διαβάζει ο εκπαιδευτής:

Οι ανθρωποι εμειναν με ανοιχτο το στομα Πως μπορουσε ενα κουτι να κανει ολα αυτα τα πραγματα Ειχαν ακουσει πως καπου μακρια επιστημονες ανακαλυψαν ενα κουτι που το ονομασαν τηλεοραση και τωρα να το Ηταν μπροστα τους

Συζητήστε στην τάξη για το ξύλινο κουτί. Τι είναι, πώς είναι, γιατί άλλαξε τη ζωή των ανθρώπων.

Αναγνωρίζετε τα γράμματα του ελληνικού αλφάβητου; Προσπαθήστε να τα ξαναγράψετε. Μπορείτε να τα προφέρετε;

ΕΝΟΤΗΤΑ 1η

Μάθημα 2^ο:

Χαιρετισμοί-Συστάσεις

-Καλημέρα! Είμαι η Ελένη.
-Εγώ είμαι η Μαρία.
-Κι εγώ η Άννα.

-Γεια σου! Είμαι ο Κώστας.
-Γειά σου! Είμαι ο Νίκος.
-Γεια σας! Είμαι ο Γιάννης.

-Χαίρετε. Είστε ο κύριος Πάνος Καραχάλιος;
-Ναι, εγώ είμαι.
-Γιάννης Βιολάρης. Χαίρω πολύ.
-Κι εγώ επίσης.

Συστηθείτε στο διπλανό σας με τις εκφράσεις απο τους παραπάνω διαλόγους.

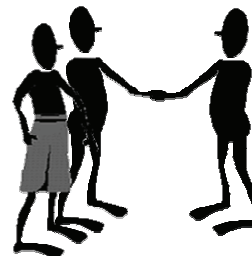
Συμπληρώστε τους διαλόγους:

-Πώς λέγεστε;
-.....
-Τι επάγγελμα κάνετε;
-.....
-Πού μένετε;
-.....

-Καλημέρα! Πώς σε λένε;
-..... Εσένα, πώς σε λένε;
-Με λένε .....
-Τι δουλειά κάνεις, ...;
-Είμαι ..... Εσύ, ... ;
-Εγώ είμαι φοιτήτρια. Δεν δουλεύω.

Καλημέρα! Καλησπέρα! Καληνύχτα!
Γεια σου, Μαρία!

Προσωπικές αντωνυμίες

εγώ	εσύ	αυτός – αυτή – αυτό
εμείς	εσείς	αυτοί – αυτές – αυτά

Είμαι ο Πάνος Καραχάλιος.
Λέγομαι Γιάννης Βιολάρης.
Ονομάζομαι Μαρία Καραγιώργη.

Το ρήμα:Είμαι

Αυτά είναι δύο αδέρφια.
Ένα αγόρι και ένα κορίτσι.
Αυτό είναι ένα αγόρι.
Αυτό είναι ένα κορίτσι.

-Γεια σας!
Τι κάνετε;
Πώς είστε;
-Καλά, ευχαριστώ.
Εσείς;

-Γεια σου!
Τι κάνεις;
-Καλά, ευχαριστώ.
Εσύ;

Εγώ είμαι	εμείς είμαστε
Εσύ είσαι	εσείς είσαστε (είστε)
Αυτός/ή/ό είναι	αυτοί/ές/ά είναι

-Εγώ είμαι Έλληνας.
-Εγώ είμαι Έλληνας Ρομ.
-Εσύ είσαι Ελληνίδα.
-Εσύ είσαι Ελληνίδα Ρομ.

-Εσείς από πού είστε;
-Εγώ είμαι από την Ελλάδα.
-Εγώ είμαι από την Ινδία.

Συμπληρώστε τους διαλόγους:

-Καλημέρα! Με λένε .....
Εσάς πώς σας λένε;
-Εμένα με λένε .....

-Από πού είσαι, ...;
-Από ..... Εσύ, ...;
-Εγώ είμαι από .....

Συμπληρώστε τα κενά:

..... είμαι ο .....

..... είμαι η .....

..... είσαι ο πατέρας μου.

..... είναι ο φίλος μου.

..... είναι η μητέρα μου.

..... είμαστε φίλοι.

..... είσαστε τα παιδιά μου.

..... είναι εργάτες.

..... είναι οι δασκάλες.

..... είναι τα βιβλία μου.

Φτιάξτε προτάσεις χρησιμοποιώντας τις λέξεις χέρι, πουλί, μέλισσα, ήλιος, κοπέλα, όπως: Αυτός είναι άντρας. Αυτή είναι κοπέλα. Αυτό είναι παιδί.

Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:

➤ Ο Νίκος ..... τραγουδιστής → Ο Νίκος είναι τραγουδιστής.

1. Ο Νίκος και ο Πέτρος ..... τραγουδιστές.
2. Εσύ..... η Ελένη;
3. Εσείς ..... από τις Σέρρες;
4. Εγώ..... από την Αθήνα.
5. Η Άννα..... όμορφη.
6. Η Ελένη και η Μαρία ..... παντρεμένες.
7. Εμείς ..... γονείς.

Το ρήμα 'έχω'

(εγώ) έχω	(εμείς) έχουμε
(εσύ) έχεις	(εσείς) έχετε
(αυτός,ή,ό) έχει	(αυτοί,ές,ά)έχουν

Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό τύπο του 'έχω':

1. Εγώ ..... τρία παιδιά. Εσείς ..... παιδιά;
2. Αυτός ..... ένα άλογο. Εσύ .....
3. Αυτή ..... ένα μωρό. Αυτές .....
4. Εσύ ..... μια κιθάρα. Εγώ .....
5. Εμείς ..... παιδιά.
6. Εσείς ..... μάθημα.
7. Αυτοί ..... φίλους.
8. Αυτές ..... παιδιά.

Συμπληρώστε τα ρήματα έχω και είμαι στα κενά των προτάσεων

-Η Ελένη ..... από τη Λάρισα. Ο Νίκος ..... από τη Θεσσαλονίκη.
Αυτοί ..... τρία παιδιά. Ο Κώστας ..... από την Κομοτηνή.
Αυτός δεν ..... παιδιά. Ο Νίκος και ο Κώστας ..... φίλοι.
Εσείς από πού ..... ; Εσείς ..... παιδιά;
-Εγώ ..... από την Αθήνα και ..... δύο παιδιά.

Ρωτήστε το διπλανό σας/τη διπλανή σας:

Πώς σε λένε;
Ποια είναι η διεύθυνσή σου;
Σε ποια πόλη ή σε ποιο χωριό μένεις;
Έχεις παιδιά;
Πώς λένε τα παιδιά σου;

Αριθμοί 0-20

0 μηδέν, 1 ένα, 2 δύο , 3 τρία, 4 τέσσερα, 5 πέντε

6 έξι, 7 επτά (εφτά), 8 οκτώ (οχτώ), 9 εννιά, 10 δέκα

11 έντεκα, 12 δώδεκα, 13 δεκατρία, 14 δεκατέσσερα, 15 δεκαπέντε

16 δεκά(ε)ξι, 17 δεκαεφτά, 18 δεκαοκτώ, 19 δεκαεννιά, 20 είκοσι

Διαβάστε τους αριθμούς με τη βοήθεια του παρακάτω πίνακα:

1 2 3 4 5
6 7 8 9
10 11 12
13 14 15
16 17 18
19 20

Ρωτήστε το διπλανό σας/τη διπλανή σας:

- Ποιος είναι ο αριθμός του κινητού σου;
- Ποιος είναι ο αριθμός του τηλεφώνου σου;

Απαντήστε λέγοντας έναν-έναν τους αριθμούς.

Η Ελλάδα είναι χώρα της Ευρώπης.

Η Ελλάδα είναι μικρή χώρα, αλλά έχει μεγάλη ιστορία.

Ο πληθυσμός της είναι περίπου 11.000.000 κάτοικοι.

Πρωτεύουσα της Ελλάδας είναι η Αθήνα.

Άλλες μεγάλες πόλεις είναι η Θεσσαλονίκη, η Πάτρα, ο Βόλος, η Λάρισα, τα Ιωάννινα, το Ηράκλειο, η Καλαμάτα, Θήβα, η Ξάνθη.

Γνωρίζετε αυτές τις πόλεις; Μπορείτε να τις βρείτε στο χάρτη της Ελλάδας;

Λεξιλόγιο

Αγόρι, αδέρφια, γεια σου/σας, δάσκαλος, δουλεύω, είμαι, επάγγελμα, καλημέρα, καλησπέρα, κορίτσι, μητέρα, παιδί, φίλος, χαίρω πολύ, χώρα, πρωτεύουσα, πόλη, ιστορία.

Βάλτε το άρθρο μπροστά από τις λέξεις:

..... δάσκαλος

..... μαθητής

..... μαθήτρια

..... σχολείο

..... αγόρι

..... κορίτσι

..... μητέρα

..... παιδί

..... φίλος

..... εργάτης

..... Αθήνα

..... Θεσσαλονίκη

Βάλτε το άρθρο μπροστά από τα ονόματα:

..... Ελένη

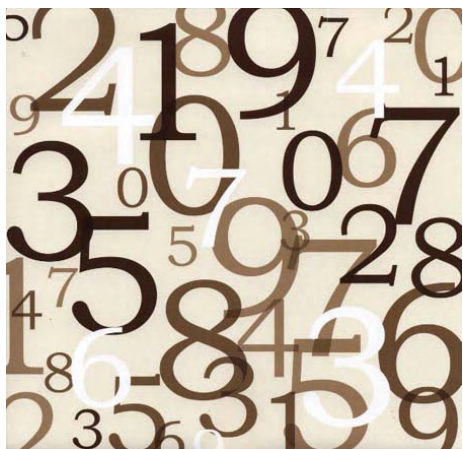
..... Νίκος

..... Μαρία

..... Παναγιώτης

..... Άννα

..... Κώστας

Αριθμητικά από το 20 έως το 100:

20: είκοσι

30:τριάντα

40:σαράντα

50:πενήντα

60:εξήντα

70:εβδομήντα

80:ογδόντα

90: ενενήντα

100:εκατό

Διαβάστε και γράψτε τους αριθμούς:

Είκοσι δύο

Είκοσι εννιά

Τριάντα ένα

Τριάντα τέσσερα

Σαράντα πέντε

Σαραντα οκτώ

Πενήντα επτά

..... εξήντα τέσσερα

..... εξήντα οκτώ

..... εβδομήντα τρία

..... εβδομήντα έξι

..... ογδόντα πέντε

..... ογδόντα οκτώ

..... ενενήντα τρία

Συλλαβισμός

Συλλαβισμός: το χώνρισμα μιας λέξης στις συλλαβές της.
Συλλαβή: το μικρότερο τμήμα μιας λέξης.

Μία συλλαβή → μονοσύλλαβη λέξη: και
Δύο συλλαβές → δισύλλαβη λέξη: νε-ρό
Τρεις συλλαβές → τρισύλλαβη λέξη: μη-τέ-ρα
Περισσότερες
από τρεις συλλαβές → πολυσύλλαβη λέξη: πε-ρι-μέ-νω

➤ Παραδείγματα συλλαβισμού

γγ άγ-γε-λος, σφίγ-γω, ε-πάγ-γελ-μα
γκ έ-γκυ-ος, α-γκά-θι
μπ α-μπέ-λι, λά-μπα, ε-μπρός
ντ πέ-ντε, πά-ντα, κά-λα-ντα
σσ θά-λασ-σα, άσ-σος
σμ συλ-λο-γι-σμός
στ α-να-στά-τω-ση, ά-στα-τος
στρ κά-στρο, ά-στρω-το
πρ Α-πρί-λης
ρδ καρ-διά
χλ ε-νο-χλη-τι-κός
χθρ ε-χθρι-κός

Προσοχή!

Δύο ή τρία σύμφωνα ανάμεσα σε δύο φωνήεντα τα συλλαβίζουμε με το ακόλουθο φωνήεν, αν από αυτά τα σύμφωνα αρχίζει λέξη ελληνική.

Παράδειγμα: Α-πρί-λης (πρώτος), κά-στρο (στροφή).

➤ Προσοχή! άν-θρω-πος

Χωρίστε στο τετράδιό σας τις παρακάτω λέξεις με τη βοήθεια του εκπαιδευτή:

Αγκαλιά, αγγελία, άγριος, αεροδρόμιο, αμμουδιά, αντικαθιστώ, απεργία, βιβλίο, αστράφτει, άσπρος, αρχίζω, γραμμάριο, Δεκέμβριος, διακόπτω, ελληνικά, εβδομήντα, έπιπλα, ζεστασιά, Θεσσαλονίκη, καλεσμένος, καταπληκτικός, κόμμα.

Λεξιλόγιο

Άλογο, Άνθρωπος, Πού, Από πού; Λέγομαι, Με λένε, Μένω, Οικογένεια

Ποια λέξη από το λεξιλόγιο βλέπετε στην εικόνα; Κάντε μια πρόταση με την εικόνα που βλέπετε.

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η: Προσωπικές σχέσεις

Μάθημα 2^ο: Συγγένειες

Μια μεγάλη οικογένεια.
Οι γονείς: ο πατέρας, η μητέρα,
Τα αδέλφια.
Οι συγγενείς: ο παππούς, η γιαγιά,
Τα εγγόνια
Οι θείοι, οι θείες,
Τα ξαδέλφια.

Πείτε στην τάξη:

Έχετε αδέλφια; Πώς τα λένε;
Έχετε ξαδέλφια; Πώς τα λένε;
Έχετε ανίψια; Πώς τα λένε;
Έχετε παππού και γιαγιά; Πώς τους λένε;
Πώς λένε τους γονείς σας;

-Πόσα αδέλφια έχεις, Γιώργο;
-Έχω μία αδελφή κι έναν αδελφό.
-Έχεις ξαδέλφια.
-Έχω πέντε ξαδέλφια.
Το ένα ξαδελφάκι μου είναι μωρό.
-Έχεις παππού και γιαγιά;
-Ναι, έχω. Με αγαπάνε πολύ.

Μία πολύτεκνη οικογένεια:
3, 4, ... παιδιά.

1 παιδί → ολιγομελής
2 παιδιά → ολιγομελής
3 παιδιά → πολύτεκνη
4 παιδιά → πολύτεκνη

ο εγγόνος ο παππούς

Συμπληρώστε τα κενά με λέξεις από το προηγούμενο κείμενο:

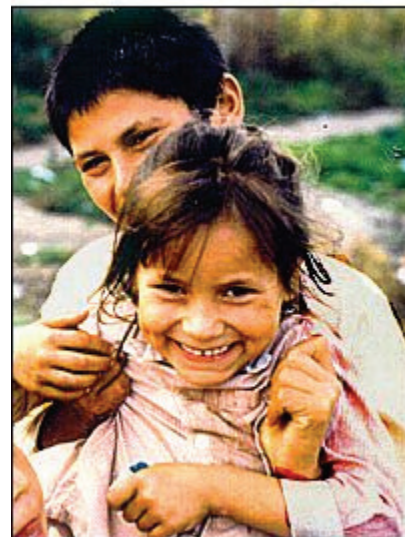
Ο Γιώργος έχει μια .....
και έναν .....
Αυτός έχει πέντε .....
Το ένα είναι .....
Έχει ..... και .....

η εγγονή η γιαγιά

Ρωτήστε τον διπλανό σας και συμπληρώστε τα κενά:

- Πόσα αδέρφια έχεις, ...
- Έχω .....
- Πόσα ανίψια έχεις .....
- Έχω .....
- Είσαστε μια μεγάλη οικογένεια;
- Ναι, είμαστε μια ..... οικογένεια.
- Εσύ, ..., έχεις αδέρφια;
- Ναι, έχω.....
- Έχεις ξαδέρφια;
- Έχω .....

Roma children at Dear House

Κλίση οριστικού άρθρου

ΕΝΙΚΟΣ

ΑΡΣΕΝΙΚΟ	ΘΗΛΥΚΟ	ΟΥΔΕΤΕΡΟ
ο	η	ο
του	της	του
τον	την	το

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

οι	οι	τα
των	των	των
τους	τις	τα

Ερωτηματικές αντωνυμίες:
Ποιος, ποια, ποιο
Ποιοι, ποιες, ποια

Ρωτήστε:
Ποιος/ποια/ποιο είναι;
Ποιοι/ποιες/ποια είναι;

➤ Παραδείγματα

- Ποιος είναι αυτός; Αυτός είναι ο πατέρας μου.
- Ποια είναι αυτή; Αυτή είναι η γιαγιά μου.
- Ποιο είναι αυτό; Αυτό είναι το βιβλίο μου.
- Ποιοι είναι αυτοί; Αυτοί είναι οι εκπαιδευτές μας.
- Ποιες είναι αυτές; Αυτές είναι οι φίλες μας.

Προσοχή!

- Ποια είναι αυτή; Αυτή είναι η γυναίκα μου. (ενικός-θηλυκό)
- Ποια είναι αυτά; Αυτά είναι τα παιδιά μου. (πληθυντικός- ουδέτερο)
- Ποιοι είναι αυτοί; Αυτοί είναι οι φίλοι μου. ((πληθυντικός-αρσενικό)

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

Ποια είναι αυτά; Αυτά είναι τα παιδιά μας.

1. Ποιες είναι αυτές; ..... (οι κοπέλες).
2. Ποιος είναι αυτός;..... (ο παππούς)
3. Ποια είναι αυτή; ..... (η κόρη μου).
4. Ποιο είναι αυτό; ..... (το παιδί μου).
5. Ποιοι είναι αυτοί; ..... (οι φίλοι μου)
6. Ποια είναι αυτά; .....(τα αντίψια μου).

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

Ποιος είναι αυτός; Αυτός είναι ο πατέρας μου.

1. .... Αυτή είναι η τάξη μου.
- 2..... Αυτές είναι οι κόρες μου
- 3.....Αυτά είναι τα εργαλεία μου.
4. ....Αυτό είναι το σπίτι μου.
5. ....Αυτός είναι ο εκπαιδευτής μου.
6. ....Αυτοί είναι οι φίλοι μου.

Ρωτήστε το διπλανό σας// τη διπλανή σας:

Ποιος είσαι;

Ποια είσαι;

Από πού είσαι;

Ποιος είσαι εσύ;

Ποια είσαι εσύ;

Εγώ είμαι ο .....

Εγώ είμαι η .....

Από πού είσαι, ...

Απο πού είσαι, ...

Εγώ είμαι από .....

Εγώ είμαι από .....

Οι Ρομά είναι Έλληνες πολίτες.

Οι Ρομά μετανάστευσαν από την Ινδία. Πέρασαν από διάφορες χώρες: Το Αφγανιστάν, την Περσία, την Αρμενία και τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία.

Από κει έφτασαν στην Ευρώπη και στην Αίγυπτο.

Τον 14^ο αιώνα οι Ρομά εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα και σε άλλες βαλκανικές χώρες.

Σήμερα ζουν σε όλη την Ελλάδα. Ζουν σε πόλεις και χωριά: Στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, στο Αγρίνιο, στην Αμαλιάδα, στη Γαστούνη, στη Θήβα, στην Κάτω Αχαΐα, στο Μεσολόγγι, στη Ξάνθη, στις Σέρρες, στη Φλώρινα.

Εσείς ξέρετε άλλες πόλεις και χωριά που ζουν οι Ρομά στην Ελλάδα;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

Αγόρι, αδελφή, αδέλφια, αδελφός, ανίψι/ια, άντρας, γυναίκα, γιος, εγγονός, εγγονή, θείος, θεία, κόρη, κορίτσι, μητέρα, ξάδελφος, ξαδέλφη, ξαδέλφια, οικογένεια, παιδί/ιά, πατέρας.

Τι βλέπετε στη φωτογραφία; Ποιες λέξεις ταιριάζουν από το λεξιλόγιο;

ΕΝΟΤΗΤΑ 3^η: Μάθημα 1^ο:

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ Πού μένετε; Τι δουλειά κάνετε;

Πείτε στην τάξη:

Τι κάνετε συνήθως κάθε μέρα;
Πάτε/πηγαίνετε τα παιδιά σας
στο σχολείο;
Πάτε/πηγαίνετε στο παζάρι;
Πάτε/πηγαίνετε στους φίλους σας,
στις φίλες σας;
Πάτε/πηγαίνετε στη δουλειά σας;

-Τι κάνεις;
-Καλά. Ευχαριστώ. Εσύ;
-Είμαι μια χαρά.
-Πού μένεις;
-Μένω στο χωριό. Εσύ;
-Εγώ μένω στην πόλη.

-Τι επάγγελμα κάνετε;
-Είμαι έμπορος χαλιών.
-Εσείς τι δουλειά κάνετε;
-Δουλεύω στο Δήμο.
Είμαι υπάλληλος.

Εγώ μένω στην Αθήνα.
Εσύ κάνεις μια δύσκολη δουλειά.
Εμείς μιλάμε Ελληνικά.
Εσείς μιλάτε Ελληνικά και Ρομανί.

Συμπληρώστε τους διαλόγους:

-Τι κάνεις;
-.....
Εσύ τι κάνεις;
-.....
-Πού μένεις;
.....
Εσύ πού μένεις;
-.....

-Τι δουλειά κάνεις;
.....
Εσύ τι δουλειά κάνεις;
-.....
-Είναι εύκολη δουλειά;
-.....

➤ Τι επάγγελμα κάνεις;
➤ Τι δουλειά κάνεις;

Μια εύκολη δουλειά ≠ μια δύσκολη δουλειά

Ενεστώτας ρημάτων σε -ω

Μένω

εγώ μένω	-ω	εμείς μένουμε	-ουμε
εσύ μένεις	-εις	εσείς μένετε	-ετε
αυτός μένει	-ει	αυτοί μένουν	-ουν

Δουλεύω

εγώ δουλεύω	-ω	εμείς δουλεύουμε	-ουμε
εσύ δουλεύεις	-εις	εσείς δουλεύετε	-ετε
αυτός δουλεύει	-ει	αυτοί δουλεύουν	-ουν

Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:

➤ Εσύ..... Ελληνικά. (μαθαίνω)→ Εσύ μαθαίνεις Ελληνικά.

1. Εσύ ..... στην Θεσσαλονίκη.
(μένω)
2. Εσείς..... στο σχολείο. (πηγαίνω)
3. Ο Νίκος ..... ένα γράμμα. (γράφω)
4. Αυτές..... το λεωφορείο.

(περιμένω)

5. Εγώ ..... καφέ. (θέλω)
6. Εμείς..... πολύ. (δουλεύω)

ΚΑΤΑΦΑΣΗ
ΝΑΙ

ΑΡΝΗΣΗ
ΟΧΙ (δεν)

-Είσαι η Ελένη;
-Όχι, δεν είμαι η Ελένη.
Είμαι η Μαρία.

➤ Παραδείγματα

(εγώ) δουλεύω
(εσύ) μένεις
(αυτός/ή/ό) χορεύει

(εγώ) δεν δουλεύω
(εσύ) δεν μένεις
(αυτός/ή/ό) δεν χορεύει

(εμείς) κάνουμε
(εσείς) γράφετε
(αυτοί/ές/ά) διαβάζουν

(εμείς) δεν κάνουμε
(εσείς) δεν γράφετε
(αυτοί/ές/ά) δεν διαβάζουν

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

➤ **Γράφετε Ελληνικά.** → Δεν γράφετε Ελληνικά.

1. Θέλω καφέ. →
2. Βλέπουν τηλεόραση. →
3. Αυτός είναι Έλληνας →
4. Δουλεύουμε πολύ. →
5. Περιμένεις το λεωφορείο. →
6. Μαθαίνετε Ελληνικά. →

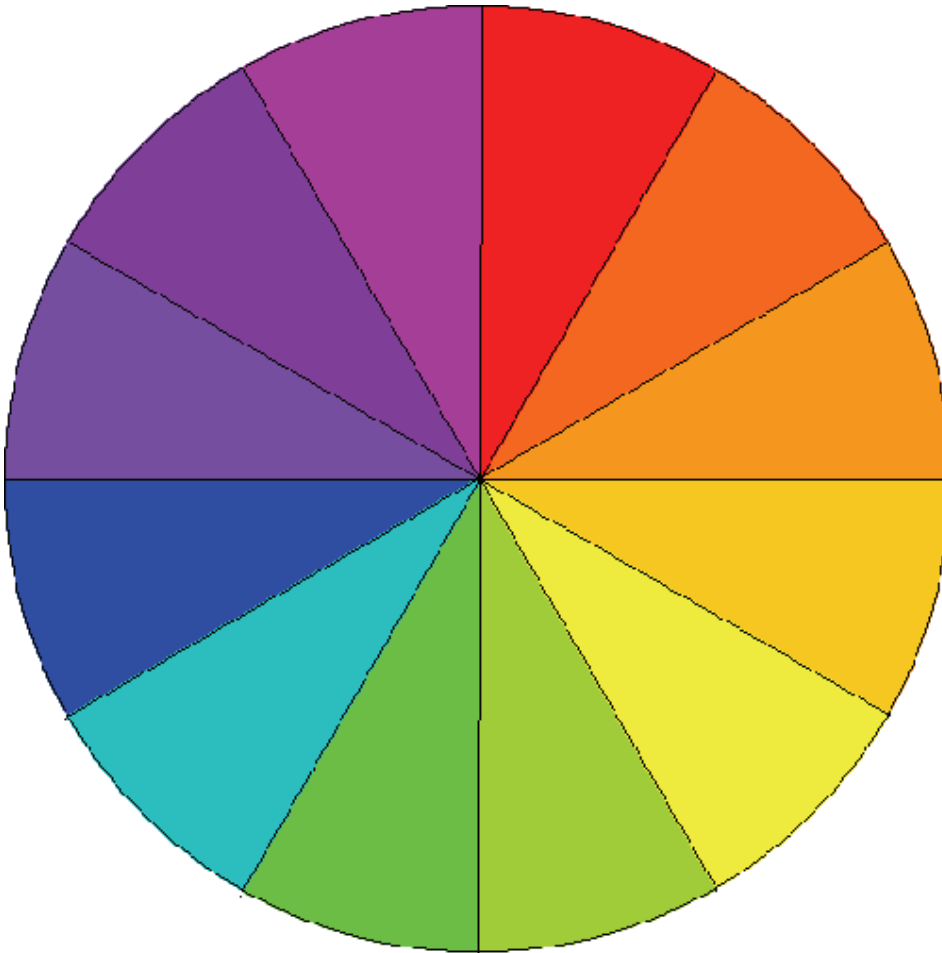
**Ρωτήστε το διπλανό σας τις παρακάτω ερωτήσεις.
Σημειώστε τις απαντήσεις με τη βοήθεια του εκπαιδευτή σας:**

Εσύ Εσείς	ΤΙ ΚΑΝΕΙΣ; ΤΙ ΚΑΝΕΤΕ; από πού είσαι; από πού είστε; πού μένεις; πού μένετε; τι δουλειά κάνεις; τι δουλειά κάνετε; τι γλώσσα μιλάς; τι γλώσσα μιλάτε;	
--------------	---	--

Γράψτε και δείξτε τα χρώματα στις εικόνες. Πείτε στην τάξη τι βλέπετε στις εικόνες.

Τα χρώματα

Βρείτε τα χρώματα στον κύκλο. Σημειώστε κάθε χρώμα στις ακτίνες του κύκλου.

Το κόκκινο
Το πράσινο
Το μπλε
Το κίτρινο
Το καφέ
Το άσπρο
Το μαύρο
Το ρόζ
Το γκρι(ζο)
Το μωβ

Ρωτήστε το διπλανό σας/τη διπλανή σας:

Τι χρώμα είναι η μπλούζα σου;
Τι χρώμα είναι τα μαλλιά σου;
Τι χρώμα είναι το παντελόνι σου;
Τι χρώμα είναι το πουκάμισό σου;
Τι χρώμα είναι το μπουφάν σου;
Τι χρώμα είναι η φούστα σου;

Αριθμοί 101-10.000

101	εκατόν ένα	1000	χίλια	
200	διακόσια	2000	δύο χιλιάδες	
300	τριακόσια	3000	τρεις χιλιάδες	
400	τετρακόσια	4000	τέσσερις χιλιάδες	
500	πεντακόσια	5000	πέντε χιλιάδες	
600	εξακόσια	6000	έξι χιλιάδες	
700	επτακόσια	7000	επτά χιλιάδες	
800	οκτακόσια	8000	οκτώ χιλιάδες	
900	εννιακόσια	9000	εννιά χιλιάδες	10000 δέκα χιλιάδες

Συμπληρώστε και διαβάστε τους ενδιάμεσους αριθμούς:

102.....	120
210.....	230
320.....	330
430.....	450
550.....	570
670.....	690
1200.....	1220
1998.....	2010

Λεξιλόγιο

Χωριό, πόλη, μένω, κάνω, δουλειά, δουλεύω, επάγγελμα, έμπορος, υπάλληλος, γλώσσα, Ελληνικά, Δήμος, χρώμα, αριθμός, γράφω, διαβάζω, μιλάω, Ευρώπη.

ΕΝΟΤΗΤΑ 3^η:
Μάθημα 2^ο:

ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΖΩΗ
Διασκέδαση

Τα παιδιά διασκεδάζουν.
Αυτά τραγουδάνε χαρούμενα τραγούδια.
Παίζουν φλογέρα.
Χορεύουν και γελάνε.

Πείτε στην τάξη:

Πώς διασκεδάσετε;
Χορεύετε;
Τραγουδάτε;
Πάτε σε πανηγύρια;
Παίζετε μουσική;

ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ

**Συζητήστε με το διπλανό σας
ή τη διπλανή σας:**

Παίζεις ακορντεόν;
Παίζεις ένα μουσικό όργανο;
Αγαπάς τη μουσική;
Ποιο είναι το αγαπημένο σου τραγούδι;
Τραγουδάς στα πανηγύρια;
Τραγουδάς στο σπίτι σου;
Προσπάθησε
να γράψεις ένα τραγούδι που σ' αρέσει.

Αυτός είναι ένας οργανοπαίκτης.
Αυτός έχει ένα ακορντεόν.
Αυτό το παιδί γυρνάει στην πόλη
και παίζει ακορντεόν.

Ουσιαστικά: Καταλήξεις

ΑΡΣΕΝΙΚΑ ενικός – πληθυντικός		ΘΗΛΥΚΑ ενικός - πληθυντικός		ΟΥΔΕΤΕΡΑ ενικός – πληθυντικός	
Ο	ΟΙ	Η	ΟΙ	ΤΟ	ΤΑ
-ας	-ες	-α/ά	-ες/ές	-ο	-α
-ης/ής	-ες/ές	-η/ή	-ες/ές	-ί	-ιά
-ος	-οι	-ος	-οι	-ος	-η

➤ Παραδείγματα

ΑΡΣΕΝΙΚΑ		ΘΗΛΥΚΑ		ΟΥΔΕΤΕΡΑ	
Ο	ΟΙ	Η	ΟΙ	ΤΟ	ΤΑ
άντρας	Άντρες	γυναίκα/χαρά	γυναίκες/χαρές	Σχολείο	σχολεία
εργάτης/μαθητής	εργάτες/μαθητές	Φίλη/τιμή	φίλες/τιμές	Σπίτι	σπίτια
δάσκαλος	Δάσκαλοι	Οδός	οδοί	Δάσος	δάση

Να βάλετε το άρθρο (ο/η/το) στα παρακάτω ουσιαστικά:

..... δάσκαλος	..... πατέρας
..... παιδί	..... βιβλίο
..... σχολείο	..... δάσος
..... μαθήτρια	..... αγρότης
..... δρόμος	..... λεωφόρος
..... φίλος	..... μάθημα
..... πόλη	..... χωράφι
..... νερό	..... ήλιος

Άρθρα – Επίθετα – Ουσιαστικά

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
Ο ωραίος γάμος	Οι ωραίοι γάμοι
Η μεγάλη μέρα	Οι μεγάλες μέρες
Το ψηλό δέντρο	Τα ψηλά δέντρα
Το μικρό χωριό	Τα μικρά χωριά

Γράψτε τον πληθυντικό αριθμό των λέξεων:

- Ο μεγάλος δρόμος →
- Η καλή γυναίκα →
- Το αγροτικό αυτοκίνητο →
- Ο καλός φίλος →
- Η ψηλή γυναίκα →
- Το ώριμο φρούτο →
- Το γλυκό καρπούζι →

Το αόριστο άρθρο: Ένας, μια, ένα

ένας	Μια	Ένα
ενός	μιας	Ενός
έναν	Μια	Ένα

➤ **Παραδείγματα**

Ένας άντρας παίζει με ένα παιδί.
 Μια γυναίκα χορεύει.
 Αυτή κρατάει ένα ντέφι.
 Η κιθάρα ενός οργανοπαίκτη είναι στο τραπέζι.

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

ο/ένας	σκύλος	..... τετράδιο	..... πολυκατοικία
.....	σπίτι	..... καρέκλα	..... δωμάτιο
.....	μαθητής	..... χαλί	..... δάσκαλος
.....	κήπος	..... μάθημα	..... ιστορία

Ο χρόνος έχει 12 μήνες

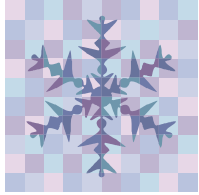
Καλό μήνα!

Ιανουάριος	Ιούλιος
Φεβρουάριος	Αύγουστος
Μάρτιος	Σεπτέμβριος
Απρίλιος	Οκτώβριος
Μάιος	Νοέμβριος
Ιούνιος	Δεκέμβριος

Ο χρόνος έχει 4 εποχές.

Χειμώνας

Άνοιξη

Καλοκαίρι

Φθινόπωρο

Γράψε κάτω από κάθε εποχή ποιοι μήνες αντιστοιχούν:

Χειμώνας

Άνοιξη

Καλοκαίρι

Φθινόπωρο

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Καλό χειμώνα!

Καλό καλοκαίρι!

Αυτές είναι παροιμίες για τους μήνες.

Του Γενάρη το φεγγάρι
λάμπει σαν μαργαριτάρι.

Ο Φλεβάρης κι αν φλεβίσει
καλοκαίρι θα μυρίσει.

Απρίλη, Απρίλη δροσερέ,
και Μάη με τα λουλούδια.

Αύγουστε, καλέ μου μήνα,
Να 'σουν δυο φορές το χρόνο.

Εσείς ξέρετε παροιμίες; Πείτε στην τάξη τις παροιμίες που ξέρετε.

Στην Ελλάδα οι Ρομά ζουν με διάφορους τρόπους:
Είναι μόνιμα εγκατεστημένοι σε σπίτια.
Είναι ημιεγκατεστημένοι σε καταυλισμούς.
Είναι μετακινούμενοι ανάλογα με τις εποχές του χρόνου.
Ταξιδεύουν συχνά και κάνουν διάφορα επαγγέλματα:
Έμποροι, παλιατζήδες, αγρότες, εργάτες, μουσικοί, τραγουδιστές.

Εσείς ποια δουλειά κάνετε το χειμώνα; Ποια δουλειά κάνετε το καλοκαίρι;
Αλλάζετε τόπο διαμονής το χειμώνα και το καλοκαίρι;
Ταξιδεύετε συχνά;

Λεξιλόγιο

Διασκεδάζω, τραγουδώ, χαρούμενος, -η,-ο,
τραγούδι, παίζω, φλογέρα, γελάω, οργανοπαίκτης,
ακορντεόν, γυρνάω, μουσική, αγαπημένος,-η,-ο,
πανηγύρι, ντέφι, εγκατεστημένος,
ημιεγκατεστημένος, μετακινούμενος.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4^η:
Μάθημα 1^ο:

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ
Έλληνες Ρομά;

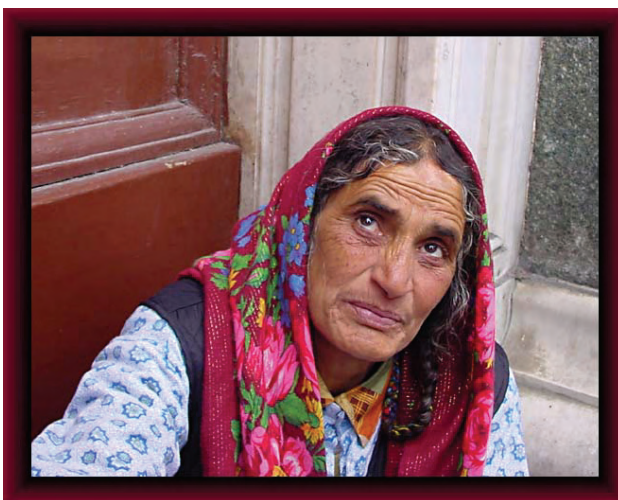

Μιλήστε στην τάξη

- για τον εαυτό σας
- για τη φυλή σας
- για τη γλώσσα που μιλάτε
- για τον τόπο που γεννηθήκατε
- για τον τόπο που μένετε
- για τη δουλειά που κάνετε
- για τις συνήθειές σας

- Είμαι Έλληνας Ρομ.
- Με λένε Παναγιώτη.
- Η φυλή μου είναι στην Ελλάδα από τα παλιά χρόνια.
- Η οικογένειά μου μένει στον Ασπρόπυργο, μια συνοικία έξω από την Αθήνα.
- Είμαστε έμποροι.
- Πουλάμε ρούχα στις λαϊκές.
- Στα πανηγύρια παίζουμε μουσική.
- Εγώ παίζω ακορντεόν.
- Ο πατέρας μου παίζει κλαρίνο.
- Κι ο αδερφός μου παίζει βιολί.

- Είμαι Ελληνίδα Ρομ.
- Το όνομα μου είναι Μαρία.
- Γεννήθηκα στις Σέρρες.
- Η οικογένειά μου είναι νομάδες.
- Είμαστε καλαθοπλέκτες.
- Γυρνάμε τα χωριά και πλέκουμε καλάθια.
- Εγώ ξέρω ωραία παραμύθια.
- Τα βράδια λέω παραμύθια στα εγγόνια μου γύρω από τη φωτιά.

Κλίση αρσενικών Ουσιαστικών

	Ενικός	Πληθυντικός
άντρας	-ας	-ες
πατέρας	-α	-ων
	-α	-ες
εργάτης	-ης/ής	-ες/ές
μαθητής	-η/ή	-ων/ών
	-η/ή	-ες/ές

➤ Παραδείγματα

Ενικός

ο πατέρας
του πατέρα
τον πατέρα

ο άντρας
του άντρα
τον άντρα

ο μαθητής
του μαθητή
τον μαθητή

ο εργάτης
του εργάτη
τον εργάτη

Πληθυντικός

οι πατέρες
των πατέρων
τους πατέρες

οι άντρες
των αντρών
τους άντρες

οι μαθητές
των μαθητών
τους μαθητές

οι εργάτες
των εργατών
τουςεργάτες

Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό τύπο των λέξεων:

1. Ο χρόνος έχει 12 ..... (μήνας).
2. Οι ..... (μαθητής) δίνουν εξετάσεις τον Ιούνιο.
3. Οι ..... (εργάτης) πηγαίνουν στον ..... (διευθυντής).
4. Βλέπουν τον ..... (πίνακας).
5. Ακούν τους ..... (τραγουδιστής).
6. Οι ..... (σπουδαστής) γράφουν τις ασκήσεις.
7. Παρακαλώ, οι ..... (επιβάτης) να πάρουν τα εισιτήριά τους.
8. Βραβεύτηκαν τα καλύτερα βιβλία των..... (ποιητής).

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

➤ του εργάτη → των εργατών

1. τον βουλευτή → .....
2. τον αγώνα → .....
3. του πίνακα → .....
4. τον πολίτη → .....
5. του εκπαιδευτή → .....
6. ο τραγουδιστής → .....
7. τους ποιητές → .....
8. των επιβατών → .....

Τι ώρα είναι;

-Έχετε ώρα;
-Τι ώρα είναι, παρακαλώ;

Ξυπνάω πριν το χάραμα.
Κοιμάμαι μετά τη δύση του ήλιου.

Μία ώρα έχει 60 (εξήντα) λεπτά.
Ένα λεπτό έχει 60 (εξήντα) δευτερόλεπτα.
Μισή ώρα έχει 30 (τριάντα) λεπτά.
Ένα τέταρτο έχει 15 (δεκαπέντε) λεπτά.

Πότε έρχεστε στο μάθημα;
Πριν .....
Μετά.....

Λέμε:

Είναι μία και τέταρτο ή μία και δέκα πέντε (1:15)
δύο παρά τέταρτο ή μία και σαράντα πέντε (1:45)

Και τέταρτο//παρά τέταρτο

Λέμε: Είναι   δύο   ➡
                         πεντέ   ➡
                         εξί   ➡
                         εφτά   ➡
                         οχτώ   ➡
                         εννιά   ➡
                         δεκά   ➡
                         εντεκά   ➡

μισι

αλλά
τρεις ➡
τεσσερις ➡

ήμισι

Πείτε ο ένας στον άλλο την ώρα όπως στο παράδειγμα.

➤ Τι ώρα είναι; Η ώρα είναι εννιά και τέταρτο (9:15).

8:15

9:45

10:20

11:5

12:30

1:00

1:15

1:30

2:10

2:30

3:15

4:40

6:25

8:50

9:55

11:30

➤ π.μ. = πριν από το μεσημέρι
➤ μ.μ. = μετά το μεσημέρι

**Είναι αργά.
Είναι νωρίς.**

Σημειώστε στο τετράδιό σας τι κάνετε μέσα στην ημέρα.

Μετά απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Έχετε ρολόι;
- Τι ώρα είναι;
- Τι ώρα ξυπνάτε το πρωί;
- Τι ώρα κοιμάστε το βράδυ;
- Τι ώρα τρώτε το μεσημέρι;
- Τι ώρα έρχεστε από τη δουλειά;
- Τι ώρα πάνε τα παιδιά στο σχολείο;
- Τι ώρα έρχονται τα παιδιά από το σχολείο;

Συζητήστε μέσα στην τάξη γιατί είναι χρήσιμο να γνωρίζουμε την ώρα.

Επιρρήματα

Πότε;

Πάντα
Ποτέ
Συνήθως
Μερικές φορές

Να ρωτήσετε ο ένας τον άλλον για τις καθημερινές σας συνήθειες. Να σημειώσετε στον πίνακα με ένα ✓ τις καθημερινές συνήθειες του διπλανού σας:

Εσύ;

Πάντα   συνήθως   μερικές φορές   ποτέ

Βλέπεις τηλεόραση το βράδυ;	.....	.....	.....	.....
Πας για ύπνο αργά;	.....	.....	.....	.....
Ξυπνάς νωρίς το πρωί;	.....	.....	.....	.....
Βγαίνεις έξω το βράδυ;	.....	.....	.....	.....
Βλέπεις τηλεόραση το μεσημέρι;	.....	.....	.....	.....
Μαγειρεύεις στο σπίτι;	.....	.....	.....	.....
Ξαπλώνεις το μεσημέρι;	.....	.....	.....	.....
Συναντάς τους φίλους σου;	.....	.....	.....	.....
Διαβάζεις βιβλία;	.....	.....	.....	.....
Ακούς μουσική;	.....	.....	.....	.....
Φοράς καπέλο;	.....	.....	.....	.....

Λεξιλόγιο

Φυλή, τόπος, συνήθεια, χρόνια, παλιός, -ιά, -ιό, ρούχο, λαϊκή, κιθάρα, κλαρίνο, βιολί, Έλληνας, Ελληνίδα, γεννήθηκα, νομάδες, καλαθοπλέκτης, χωριό, πλέκω, καλάθι, παραμύθι, φωτιά.

ΕΝΟΤΗΤΑ 4^η: Μάθημα 2^ο:

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΖΩΗ Παρέα με φίλους

Πείτε στην τάξη:

Έχετε φίλους/φίλες;
Πότε τους βλέπετε;
Τρώτε με τους φίλους σας;
Πώς διασκεδάζετε;

Καλώς Ορίσατε!

-Γεια σου!
-Καλώς όρισες.
Πέρασε στο σαλόνι.
Ελά να σου γνωρίσω την οικογένειά μου.
Από δω η γυναίκα μου Μαρία,
οι κόρες μου Ελένη και Κατερίνα
κι ο γιος μου Γιώργος.
-Χαίρω πολύ.
-Τι να σε κεράσουμε;
-Μια παγωμένη μπίρα.
-Ορίστε.
- Ευχαριστώ.

Τα κορίτσια διασκεδάζουν.
Αυτά χορεύουν και τραγουδάνε.

Καλώς ήρθατε

Τι λέτε όταν έρχεται φίλος ή φίλοι στο σπίτι;

Λέμε

Στην υγεία σου!

- Όταν ένας φίλος έρχεται στο σπίτι μας
Καλώς ορισες! **Καλώς ήρθες!**
- Όταν συστήνουμε τη γυναίκα μας/τον άνδρα μας
Από δω η γυναίκα μου. Να σας συστήσω τον άντρα μου.
- Όταν κερνάμε τον φίλο σας ή την φίλη σας.
Τι να σε κεράσω; **Τι να σας κεράσουμε;**
- Όταν προσφέρουμε ποτό/νερό/γλυκό.
Τι θα πιείς; **Τι θα πιείτε;**
- Όταν ευχόμαστε υγεία.
Στην υγεία σου! **Στην υγεία σας!**

Ευχαριστώ. Καληνύχτα!

**Ρήματα σε –ώ (Β΄ συζυγία)
Ενεστώτας (Τώρα, σήμερα)**

➤ **Μιλώ**

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
(εγώ) μιλώ/άω	(εμείς) μιλάμε
(εσύ) μιλάς	(εσείς) μιλάτε
(αυτός)μιλά/ άει	(αυτοί)μιλάν(ε)/μιλούν(ε)

Ομοίως τα ρήματα:

αγαπώ, τραγουδώ, ρωτώ, απαντώ, μελετώ, φοράω, περπατώ, γλεντώ, κερνώ, βοηθώ, πουλώ.

➤ Προσοχή! Δείτε τις καταλήξεις των ρημάτων.
➤ Είναι διαφορετικές.

➤ **Παρακολουθώ**

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
(εγώ) παρακολουθώ	(εμείς) παρακολουθούμε
(εσύ) παρακολουθείς	(εσείς) παρακολουθείτε
(αυτός) παρακολουθεί	(αυτοί) παρακολουθούν

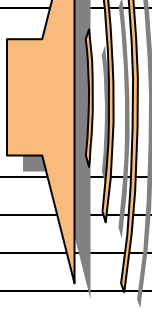
Ομοίως τα ρήματα:

οδηγώ, τηλεφωνώ, χρησιμοποιώ, βαθμολογώ, προσπαθώ, εξηγώ, τοποθετώ, κυνηγώ, ζω, κατοικώ.

Να βάλετε τα ρήματα στον σωστό τύπο:

1. Η Μαρία κι εγώ ..... (τηλεφωνώ) στους φίλους μας.
2. Τα παιδιά ..... (ζω) με τους γονείς τους.
3. Εσύ, πού ..... (κατοικώ), στο χωριό ή στην πόλη;
4. Αυτοί ..... (μιλώ) ελληνικά.
5. Ο Παναγιώτης ..... (μελετώ) τα μαθήματά του.
6. Ο δάσκαλος..... (εξηγώ) το μάθημα.
7. Ο παππούς και η γιαγιά ..... (αγαπώ) τον Παναγιώτη.
8. Η Ελένη ..... (βοηθώ) στα χωράφια.
9. Τα παιδιά ..... (φοράω) παλτό το χειμώνα.
10. Εσείς ..... (χρησιμοποιώ) το κινητό στο μάθημα;
11. Εμείς ..... (περπατώ) μία ώρα κάθε μέρα.

**Τα ρήματα
πάω - πηγαίνω, ακούω**

(εγώ) πάω = πηγαίνω		ακούω	
(εσύ) πας πηγαίνεις		ακούς	
(αυτός) πάει πηγαίνει		ακούει	
(εμείς) πάμε πηγαίνουμε		ακούμε	
(εσείς) πάτε πηγαίνετε		ακούτε	
(αυτοί) πάν(ε) πηγαίνουν		ακούν(ε)	

Συμπληρώστε τον σωστό τύπο των ρημάτων πάω-πηγαίνω και ακούω:

1. Αυτοί ..... μουσική.
2. Εμείς ..... σχολείο κάθε μέρα.
3. .... βόλτα στη θάλασσα;
4. Εσύ δεν..... τίποτα.
5. Εσύ ..... στα μαγαζιά.
6. Εσείς..... όταν σας μιλώ;
7. Αυτές ..... στο πανηγύρι.
8. Ο Νίκος ..... τις ειδήσεις στο ραδιόφωνο.

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

- **Αυτός δεν κυνηγά.→ Αυτοί δεν κυνηγούν**
- **Αυτή δεν δουλεύει.→ Αυτές δεν δουλεύουν.**

1. Αυτός δεν ξυπνάει →
2. Αυτή δεν τρώει →
3. Αυτός δεν πάει →
4. Αυτή δεν συναντάει →
5. Αυτός δεν γυρίζει →
6. Αυτή δεν μαγειρεύει →
7. Αυτός δεν ξαπλώνει →
8. Αυτή δεν βγαίνει →

Η Ελλάδα είναι μια όμορφη χώρα με καλό κλίμα.
Οι Έλληνες είναι ένας ανοικτός και φιλόξενος λαός.
Οι αρχαίοι Έλληνες περνούσαν πολύ χρόνο στο ύπαιθρο.
Πήγαιναν στην αγορά και συναντούσαν τους φίλους τους.
Συζητούσαν για διάφορα θέματα
Είχαν πολλές γιορτές και πανηγύρια.
Οι αρχαίοι Έλληνες ταξίδευαν σε πολλά μέρη.
Δέχονταν τους ξένους με χαρά στο σπίτι τους.
Ο θεός της φιλοξενίας ήταν ο Ξένιος Ζεός.

Πώς είναι οι σύγχρονοι Έλληνες;
Ταξιδεύουν συχνά;
Είναι φιλόξενοι;
~~Εσείς είστε φιλόξενοι;~~

Λεξιλόγιο

Φίλος, φίλη, καλώς όρισε, καλώς ήρθες, έλα,
γνωρίζω, κερνώ/ώ, κόκκινο κρασί, συστήνω, πίνω,
καληνύχτα, στην υγεία σου, λουλούδι, γλεντώ, πουλώ,
πάω/ πηγαίνω, ακούω, μαγαζί, κλίμα, ανοικτός,
φιλόξενος, λαός, ύπαιθρο, αγορά, συναντώ, γιορτή,
πανηγύρι, δέχομαι, φιλοξενία

ΕΝΟΤΗΤΑ 5^η: Μάθημα 1^ο:

ΔΙΑΤΡΟΦΗ Μια συνηθισμένη μέρα

Η Ελένη λέει πώς περνά τη μέρα της:

Κάθε μέρα ξυπνάω γύρω στις 7.30 το πρωί.
Τρώω πρωινό.
Πίνω έναν καφέ.
Πάω τα παιδιά στο σχολείο.
Ψωνίζω στην αγορά.
Κουβεντιάζω με τις φίλες μου.
Γυρίζω στο σπίτι μου.
Μαγειρεύω το φαγητό.
Το μεσημέρι παίρνω τα παιδιά από το σχολείο.
Τρώμε μαζί μεσημεριανό.
Το βράδυ τρώω βραδινό με την οικογένειά μου.
Πάω νωρίς για ύπνο.

Πείτε τι κάνετε συνήθως:

1. το πρωί
2. το μεσημέρι
3. το απόγευμα
4. το βράδυ
5. τα μεσάνυχτα
6. τη νύχτα
7. τα ξημερώματα

- Το πρωί τρώμε το πρωινό.
- Το μεσημέρι τρώμε το μεσημεριανό.
- Το βράδυ τρώμε το βραδινό.

Συζητήστε μέσα στην τάξη:

Πάνε τα παιδιά σας σχολείο κάθε μέρα;
Πρέπει να πηγαίνουν τα παιδιά σας σχολείο;

Κλίση θηλυκών ουσιαστικών

Ενικός

Πληθυντικός

-α/ά	-η/ή	-ες/ές
-ας/άς	-ης/ής	-ων/ών
-α/ά	-η/ή	-ες/ές

Ενικός

η γυναίκα
της γυναίκας
τη γυναίκα

η χαρά
της χαράς
τη χαρά

η φίλη
της φίλης
τη φίλη

η τιμή
τιμής
την τιμή

Πληθυντικός

οι γυναίκες
των γυναικών
τις γυναίκες

οι φίλες
των φίλων
τις φίλες

οι χαρές
των χαρών
τις χαρές

οι τιμές
των τιμών
τις τιμές

Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο των ουσιαστικών στην παρένθεση:

1. Δώσε μου το τηλέφωνο της ..... (δουλειά) σου.
2. Χαίρω πολύ για τη ..... (γνωριμία) μας.
3. Πες μου την ..... (ώρα).
4. Ο δάσκαλος μιλά στην ..... (μητέρα) μου.
5. Γυρίζει τις ..... (σελίδα) του βιβλίου.
6. Ο γιος μου μαθαίνει ..... και .....
(ορθογραφία, γραμματική) στο σχολείο.
7. Μετράω τις ..... (μέρα) της εβδομάδας.
8. Διαβάζει δύο ..... (εφημερίδα) κάθε μέρα.
9. Πλήρωσε την ..... (επιταγή) στην ..... (τράπεζα).
10. Άκουσα τις ..... (φωνή) και άνοιξα την ..... (πόρτα).

Γράψτε τη γενική ενικού και πληθυντικού των ουσιαστικών όπως στο παράδειγμα:

➤ η θάλασσα → της θάλασσας   των θαλασσών

1. η μητέρα	.....	.....
2. η χώρα	.....	.....
3. η ιστορία	.....	.....
4. η ώρα	.....	.....
5. η γλώσσα	.....	.....
6. η δουλειά	.....	.....
7. η τιμή	.....	.....
8. η προσευχή	.....	.....
9. η ημέρα	.....	.....

Τι μέρα είναι σήμερα;

-Τι μέρα είναι σήμερα;
Σήμερα είναι Δευτέρα.
Τα παιδιά έχουν σχολείο.
-Τι κάνετε το Σαββατοκύριακο;
-Το Σαββατοκύριακο δεν πάμε στη δουλειά.
Τα παιδιά δεν πάνε σχολείο.
Ξεκουραζόμαστε, βλέπουμε τους φίλους μας και πάμε βόλτες.

**Οι μέρες της
εβδομάδας**

Δευτέρα

Τρίτη

Τετάρτη

Πέμπτη

Παρασκευή

Σάββατο

Κυριακή

Απαντήστε γραπτά και προφορικά στις ερωτήσεις

Ποια μέρα πάτε για ψώνια;
Ποιες μέρες δουλεύετε πιο πολύ;
Ποιες μέρες διασκεδάζετε;
Ποια μέρα είναι το αγαπημένο σας πρόγραμμα στην τηλεόραση;
Ποιες μέρες ξεκουράζεστε;
Ποια μέρα πάτε βόλτα με τα παιδιά σας;

➤ Σάββατο και Κυριακή ↔
Σαββατοκύριακο

Ο σύνδεσμος και

Και κι

 και σήμερα κι αύριο

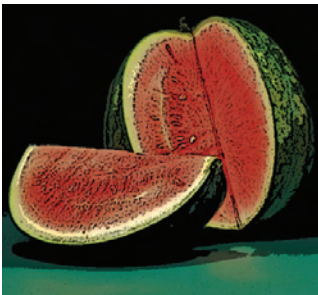
παραδείγματα

και το μεσημέρι και το βράδυ
κι εδώ κι εκεί
τρώμε και πίνουμε
κι εγώ κι αυτός
βλέπω και ακούω
κι η Ελένη κι ο Νίκος

Απόστροφος στις λέξεις

➤ Παραδείγματα: τα αλλα → τ' αλλα (έκθλιψη)
το είπε → το 'πε (αφαίρεση)

-Νά 'σαι καλά! Να'στε καλά!
-Πού 'σαι;
-Νά 'μαι κι εγώ!

-Σου αρέσουν τα παιδάκια;
-Ναι, μ'αρέσουν πολύ.
-Σου αρέσει το καρπούζι;
-Ναι, μ'αρέσει πολύ.

Συνεχίστε όπως στα
παραδείγματα:
Μου αρέσει → μ'αρέσει
να ήμουν → να'μουν

σε ακούω .....
σε αγαπώ .....
με άκουσε .....
σου αρέσει .....
το έδωσα.....
το όνειρο.....
σε έναν .....

το άλλο .....
μου έδωσε .....
θα είμαι .....
να είμαι.....
θα έρθει.....
θα έχω.....
πού είναι;.....

Λεξιλόγιο

Περνώ, μέρα, τρώω, πρωί, πρωινό, καφές, ψωνίζω, αγορά, κουβεντιάζω, γυρίζω, μαγειρεύω, παίρνω, μεσημέρι, μεσημεριανό, βράδι, βραδινό, νωρίς, ύπνος, απόγευμα, νύχτα, μεσάνυχτα, ξημερώματα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 5^η: ΔΙΑΤΡΟΦΗ

Μάθημα 2^ο: Τρόφιμα

Ποια τρόφιμα δίνετε στο παιδί σας από τον παρακάτω κατάλογο;

Σάντουιτς	Τυρόπιτα
Τοστ	Κρουασάν
Μηλόπιτα	Μπισκότα
Πατατάκια	Γαριδάκια
Κουλούρι	Φρυγανιές
Λεμονάδα	Πορτοκαλάδα
Χυμός	Κακάο
Γάλα	Σοκολάτα

Συζητείστε με το διπλανό σας:

Ποιες τροφές από τις παραπάνω πρέπει να τρώει το παιδί σας;
Ποιες τροφές δεν θέλετε να τρώει;
Σημειώστε τις λέξεις στο τετράδιό σας.

Πείτε μέσα στην τάξη:

Ποιο φαγητό σας αρέσει;
Ποια είναι η συνταγή του φαγητού που σας αρέσει.

Χρησιμοποιήστε λέξεις από τον παρακάτω πίνακα.

Βρείτε ποια τρόφιμα αντιστοιχούν στην παρακάτω εικόνα.

ψωμί
φέτες τοστ
μακαρόνια
πατάτες
ζυμαρικά
καλαμπόκι
ρύζι
τυρί κίτρινο
τυρί φέτα
γάλα
βούτυρο
γιαούρτι

κρέμα
αυγά
φακές
φασόλια
ρεβίθια
κοτόπουλο
μπριζόλες
κρέας
ψάρι
ντομάτες
κουνουπίδι
λάχανο

μαρούλι
πιπεριές
καρότα
φασολάκια
μπάμιες
μπρόκολο
μελιτζάνα
αρακάς
χόρτα
κρεμμύδι
κολοκύθα
μπανάνες

μήλα
πορτοκάλια
φράουλες
καρπούζι
πεπόνι
σταφύλια
ανανάς
ξηροί καρποί
μουστάρδα
μαγιονέζα
λάδι
μπισκότα

Κλίση αρσενικών ουσιαστικών σε -ος

ενικός   πληθυντικός

-ος	-οι
-ου	-ων
-ο	-ους

παραδείγματα

ο άνθρωπος
του ανθρώπου
τον άνθρωπο

οι άνθρωποι
των ανθρώπων
τους ανθρώπους

Κλίση ουδέτερων ουσιαστικών σε -ο, -ί

-ο	-α
-ου	-ων
-ο	-α

το σχολείο
του σχολείου
το σχολείο

τα σχολεία
των σχολείων
τα σχολεία

-ί	-ιά
-ιού	-ιών
-ί	-ιά

το παιδί
του παιδιού
το παιδί

τα παιδιά
των παιδιών
τα παιδιά

Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο των ουσιαστικών στην παρένθεση:

1. Πώς τα περάσατε στο ..... (ταξίδι);
2. Τα ..... (σκυλί) προστατεύουν τα ..... (πρόβατο) του ..... (κοπάδι).
3. Τα ..... (παράθυρο) του ..... (δωμάτιο) είναι κλειστά.
4. Η είσοδος του ..... (κτίριο) είναι δεξιά.
5. Έχω έναν ..... (πόνος) στο στήθος.
6. Τα ..... (παιδί) παίζουν στο ..... (δρόμος).
7. Η πόρτα του ..... (σχολείου) είναι κλειστή.
8. Πώς λένε τον ..... (σύζυγος) σας;
9. Τα ..... (καλάθια) είναι γεμάτα ..... (φρούτο).
10. Του ..... (χρόνος) θα τα ξαναπούμε.
11. Με αυτόν τον ..... (καιρός) δεν ταξιδεύουμε.
12. Ο αέρας έσπασε τον ..... του ..... (κορμός, δέντρο).

Γράψτε τη γενική ενικού και πληθυντικού των ουσιαστικών όπως στο παράδειγμα:

το λιμάνι	του λιμανιού	των λιμανιών
το κυνήγι	.....	.....
το χωράφι	.....	.....
το ζώο	.....	.....
το υπουργείο	.....	.....
το πανηγύρι	.....	.....
το τραγούδι	.....	.....
το ποτάμι	.....	.....

Υποκοριστικά: Κάτι μικρό!

➤ Παραδείγματα:

Παιδί → παιδάκι

Νερό → νεράκι

Σκυλί → σκυλάκι

Σχημάτισε τα υποκοριστικά των λέξεων:

- τραπέζι.....
- καρφί .....
- μωρό.....
- σπίτι.....
- κορίτσι.....
- αγόρι.....
- κολοκύθι.....
- σύννεφο.....
- φεγγάρι.....
- κερί.....

**Τα ρήματα
λέω και τρώω**

λέω	τρώω
λες	τρως
λέει	τρώει
λέμε	τρώμε
λέτε	τρώτε
λέν(ε)	τρών(ε)

**Ρώτα το διπλανό/τη διπλανή σου:
Πώς πίνεις τον καφέ σου;
Σκέτο, μέτριο με ζάχαρη;**

Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων:

1. Το πρωί εμείς ..... (λέω) καλημέρα.
2. Το μεσημέρι .....(τρώω) στο σπίτι μας.
3. Τι ..... (λέω), Γιώργο;
4. Ο αδελφός μου δεν ..... (τρώω) το κοτόπουλο.
5. Πώς σε ..... (λέω);
6. Εσύ ..... (τρώω) το πρωινό σου

Τα αγαπημένα φαγητά των αρχαίων Ελλήνων ήταν τα λαχανικά, οι ελιές, και τα ψάρια. Κρέας έτρωγαν στις γιορτές και στις θυσίες για τους θεούς. Οι αρχαίοι Έλληνες είχαν πολλά ψωμιά: σταρένια, από καλαμπόκι, παξιμάδια, λαγάνες, τυρόψωμα. Τα έψηναν στο φούρνο και στη σχάρα. Έπιναν κρασί, νερωμένο όμως. Έτσι δεν μεθούσαν. Στα συμπόσια έτρωγαν όλοι μαζί και γλεντούσαν.

**Σας αρέσουν τα φαγητά των αρχαίων Ελλήνων;
Ποια φαγητά δεν υπήρχαν στην αρχαία Ελλάδα;
Ξέρετε να φτιάχνετε ψωμί; Ποιο ψωμί σας αρέσει;**

Λεξιλόγιο

**Συνταγές
για το
γιορτινό
τραπέζι!**

Πεινάω, πλένω τα χέρια μου, κάθομαι στο τραπέζι, φαγητό, συνταγή, κοτόπουλο, πατάτες, σαλάτα, ντομάτα, αγγούρι, σερβίρω το φαγητό, κολατσιό, σάντουιτς, τυρόπιτα, τοστ, κρουασάν, μηλόπιτα, μπισκότα, κουλούρι, φρυγανιές, λεμονάδα, πορτοκαλάδα, χυμός, κακάο, γάλα, σοκολάτα, καλαμπόκι, παξιμάδι, σταρένιο, ψωμί, λαγόνα, τυρόψωμο,

νερωμένο κρασί, μεθώ, θυσία.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6^η: ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ

Μάθημα 1^ο: Το σώμα

Ρωτήστε το διπλανό σας/τη διπλανή σας:

- Τι ρούχα φοράει;
- Τι χρώμα έχουν τα ρούχα του;
- Τι παπούτσια φοράει;
- Είναι ψηλός; Είναι κοντός;
- Είναι λεπτός; Είναι χοντρός;
- Τι χρώμα έχουν τα μάτια του;
- Τι χρώμα έχουν τα μαλλιά του;

ψηλός ≠ κοντός
λεπτός ≠ χοντρός

Το ανθρώπινο σώμα

Να δείξετε στην εικόνα τα μέλη του σώματος:

το κεφάλι, το μέτωπο, το φρύδι, οι βλεφαρίδες, τα μάτια, η μύτη, το στόμα, το μάγουλο, το πηγούνι, τ'αυτιά, ο λαιμός, ο ώμος, η πλάτη, το στήθος, το μπράτσο, το χέρι, τα δάχτυλα, η παλάμη, ο καρπός, η μέση, ο αγκώνας, ο μηρός, το γόνατο, η γάμπα, ο αστράγαλος, το πέλμα, το πόδι.

Δεικτικές αντωνυμίες

αυτός, αυτή, αυτό
εκείνος, εκείνη, εκείνο

Κοντά –εδώ

↓
αυτός -ή -ό
αυτού -ής -ού
αυτό(ν) -ή(ν) -ό

αυτοί -ές -ά
αυτών
αυτούς -ές -ά

μακριά –εκεί

↓
εκείνος -η -ο
εκείνου -ης -ο
εκείνο(ν)-η(ν)-ο

εκείνοι -ες -α
εκείνων
εκείνους -ες -α

➤ Παραδείγματα:

αυτός ο κύριος
αυτή η δασκάλα
αυτό το παιδί

εκείνος ο άνθρωπος
εκείνη η γυναίκα
εκείνο το σπίτι

Συμπληρώστε τα κενά με τη σωστή αντωνυμία όπως στο παράδειγμα:

..... τα κλειδιά είναι δικά σου; (αυτά -εκείνα)

Αυτά τα κλειδιά είναι δικά σου;

1. Όχι, τα δικά μου κλειδιά είναι ..... εκεί, πάνω στο ψυγείο.(αυτά-εκείνα)

2. .... εδώ οι άνθρωποι δεν ξέρουν τι θέλουν. (αυτοί -εκείνοι)

3. Ποια είναι ..... η κυρία στο μπαλκόνι της απέναντι πολυκατοικίας; (αυτή –εκείνη)

4. Τα δωμάτια ..... εδώ του σπιτιού είναι σκοτεινά. (αυτού –εκείνου)

5. Τον καιρό .....οι άνθρωποι πέθαιναν νέοι. (αυτό – εκείνο)

6. .... ο κύριος είναι γείτονάς μου. (αυτό – εκείνος)

7. .... η άσκηση είναι εύκολη, ... ήταν δύσκολη. (αυτή-εκείνη)

8..... οι άνθρωποι είναι παράξενοι. Προτιμώ ..... (αυτοί-εκείνους)

Η Πρόθεση σε+άρθρο

σε + τον ➔ στον
σε + τη(ν) ➔ στην
σε + το ➔ στο

Το παιδί παίζει **στον** κήπο.
Ο Νίκος τρώει **στην** ταβέρνα.
Είμαι **στο** μαγαζί.

σε + τους ➔ στους
σε + τις ➔ στις
σε + τα ➔ στα

Οι πωλήτριες μιλάνε **στους** πελάτες.
Οι οργανοπαίχτες παίζουν **στις** ταβέρνες.
Τα πουλιά κάθονται **στα** δέντρα.

**Πού είσαι;
Εγώ είμαι στο ΚΕΕ.**

**Πού είναι τα παιδιά σου;
Τα παιδιά μου είναι στο σχολείο.**

**Πού πάνε οι φίλοι σου;
Οι φίλοι μου πάνε στο πανηγύρι.**

Πού;

στον
στην
στο
στους
στις
στα

σε+άρθρο:

**Συμπληρώστε τα κενά
με τον κατάλληλο τύπο**

της πρόθεσης

1. Τα παιδιά είναι .....
(το σχολείο).
2. Η οικογένεια είναι .....
(το σπίτι).
3. Τα γράμματα είναι .....
(το κουτί).
4. Η μητέρα είναι .....
(η κουζίνα).
5. Οι συγγενείς έρχονται .....
(ο γάμος).
6. Γράφουν ωραία λόγια .....
(το τραγούδι) τους.
7. Τρέχουν όλη μέρα .....
(η δουλειά).
8. Η γιαγιά μου πάει .....
(η εκκλησία).
9. Υπάρχει ησυχία .....
(ο δρόμος) της Αθήνας.
10. Ξυπνάει κάθε μέρα ..... 7.30 το πρωί.

Το ρήμα: έρχομαι

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
(εγώ) έρχομαι	(εμείς) ερχόμαστε
(εσύ) έρχεσαι	(εσείς) ερχόσαστε/έρχεστε
(αυτός) έρχεται	(αυτοί) έρχονται

Συμπληρώστε τις προτάσεις όπως στο παράδειγμα:

Τι ώρα έρχεται το λεωφορείο;
Έρχεται στις 8:30.

1. .... το παιδί από το σχολείο; .....
2. .... από τη δουλειά σου; .....
3. .... από το μάθημα των Ελληνικών; .....
4. .... ο ταχυδρόμος το πρωί; .....

Απαντήστε γραπτά και προφορικά στις ερωτήσεις:

Πού πηγαίνουν τα παιδιά σας κάθε μέρα;
Πού πηγαίνετε εσείς κάθε πρωί;
Πού κάνετε μάθημα Ελληνικών;
Σε πόση ώρα χτυπά το κουδούνι για διάλειμμα;

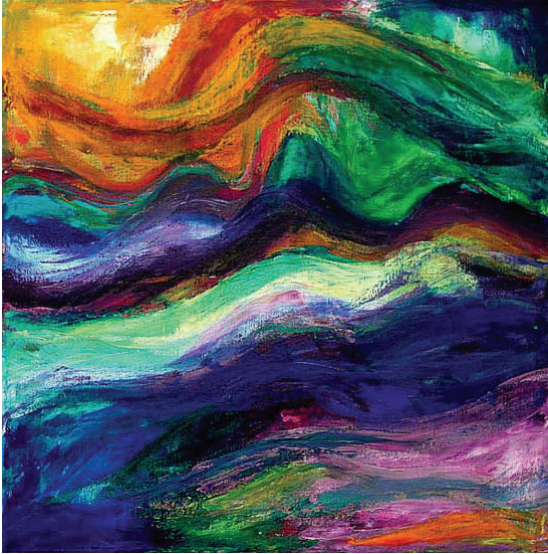
Λεξιλόγιο

Σώμα, κεφάλι, μέτωπο, φρύδι, βλεφαρίδες, μάτια, μύτη, στόμα, μάγουλο, πηγούνι, αυτιά, λαιμός, ώμος, πλάτη, στήθος, μπράτσο, χέρι, δάχτυλα, παλάμη, καρπός, μέση, αγκώνας, μηρός, γόνατο, γάμπα, αστράγαλος, πέλμα, πόδι, λεπτός, χοντρός, ψηλός, κοντός.

ΕΝΟΤΗΤΑ 6^η: Μάθημα 2^ο:

ΕΝΔΥΜΑΣΙΑ Ο καιρός – Τα ρούχα

Κάνει κρύο. Είναι χειμώνας.
Κάνει ζέστη. Είναι καλοκαίρι.
Βρέχει.
Χιονίζει.
Ψιχαλίζει.
Συννεφιάζει.

Πείτε μέσα στην τάξη:

Τι εποχή είναι;
Ποιος μήνας είναι;
Τι καιρό κάνει;
Ποια εποχή σας αρέσει και γιατί;

Το χειμώνα φοράμε ζεστά ρούχα: παλτό, πουλόβερ, ζακέτα. Κρατάμε ομπρέλα, όταν βρέχει.
Το καλοκαίρι φοράμε ελαφριά ρούχα: μπλουζάκι, σορτς, πουκάμισο.

Η καλή μέρα απ'το πρωί φαίνεται!

Δουλέψτε σε ομάδες και ρωτήστε τον διπλανό σας;

Τι φοράς το χειμώνα;
Τι φοράς το καλοκαίρι;
Τι φοράς όταν βρέχει;
Τι φοράς όταν χιονίζει;

Ρωτήστε το διπλανό σας/τη διπλανή σας:

Τι ρούχα φοράει;
Τι χρώμα έχουν τα ρούχα του;
Τι παπούτσια φοράει;
Συζητήστε στην τάξη:
Τι ρούχα φοράνε τα παιδιά σου στο σχολείο;

Συζητήστε μέσα στην τάξη για το μετεωρολογικό δελτίο:

Τι βλέπετε στο χάρτη της Ελλάδας;
 Τι καιρό κάνει;
 Τι εποχή είναι;
 Ποιες είναι οι θερμοκρασίες;
 Πόσα είναι τα μπωφόρ στη θάλασσα;
 Τι δουλιές κάνετε εσείς, όταν ο καιρός είναι έτσι;

Τι σου αρέσει;

(εγώ)	Μου
(εσύ)	Σου
(αυτός)	Του/της/του
(εμείς)	Μας
(εσείς)	Σας
(αυτοί)	Τους

➡ αρέσει
 ➡ αρέσουν

Παραδείγματα: Μου αρέσει το σουβλάκι.

-Σου αρέσουν οι τηγανητές πατάτες;
 -Μου αρέσουν πολύ οι τηγανητές πατάτες.

Σας αρέσει το παγωτό;

Πείτε τι σας αρέσει:
 Σας αρέσει το μάθημα;
 Σας αρέσει η τάξη σας;
 Σας αρέσει το βιβλίο σας;
 Τι άλλο σας αρέσει;
 Τι δεν σας αρέσει;

Μου πάει;

Μου	
Σου	
Του/της/του	➡ πάει
	➡ πάει
Μας	
Σας	
Τους	

Παραδείγματα:

Μου πάει το κόκκινο χρώμα.

Της πάνε τα μακριά μαλλιά.

Να συμπληρώσετε στον σωστό τύπο τα ρήματα ..... αρέσει/αρέσουν,
..... πάει/πάνε:

- 1..... (εσύ-οι κοντές φούστες).
2. .... (εμείς-τα Ελληνικά).
3. .... (αυτή-το στενό παντελόνι).
4. ....(εγώ –τα μαλλιά σου).
- 5.....(εσείς-αυτά τα παπούτσια).
6. .... (αυτοί –οι γιορτές).

Πείτε στην τάξη:

Τι σας αρέσει;→ Στο σπίτι, στη δουλειά, στην πόλη, στο χωριό;
Τι σας πάει;→ Μαλλιά, ρούχα, χρώματα.

Επιρρήματα

Δίπλα (σε): Ένα πάρκο είναι δίπλα στο σχολείο.

Απέναντι (από): Η κουζίνα είναι απέναντι από το σαλόνι.

Κοντά (σε): Το σπίτι του είναι κοντά στο σχολείο.

Μακριά (από): Αυτός μένει μακριά από την πόλη.

Ανάμεσα (σε): Η Κατερίνα κάθεται ανάμεσα στην Ειρήνη και τον Παναγιώτη.

Απαντήστε στις ερωτήσεις χρησιμοποιώντας την εικόνα του χάρτη και τα επιρρήματα: δίπλα σε, απέναντι από, κοντά σε, μακριά από, ανάμεσα σε.

1. Ο Ν. Σερρών βρίσκεται ..... στο Ν. Κιλίκης και το Ν. Δράμας.
2. Ο Ν. Μεσσηνίας βρίσκεται ..... στο Ν. Λακωνίας.
3. Ο Ν. Αττικής βρίσκεται ..... από το Ν. Θεσσαλονίκης.
4. Ο Ν. Ζακύνθου βρίσκεται ..... από το Ν. Ηλείας.
5. Ο Ν. Ευβοίας βρίσκεται ..... στο Ν. Αττικής.

Κλητική ουσιαστικών

Αρσενικά

Νίκο!
Παναγιώτη!
Πέτρο!
Κώστα!
Άγγελε!
Κύριε!
Κύριε καθηγητή!
Αδελφέ μου!

Θηλυκά

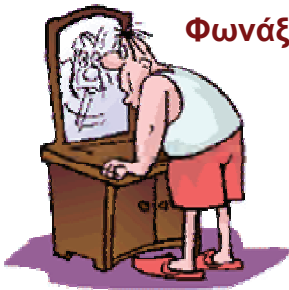
Ελένη!
Ειρήνη!
Κατερίνα!
Φατμέ!
Κυρία!
Κυρία καθηγήτρια!
Μαμά!

Ουδέτερα

παιδιά!

Κυρίες και Κύριοι !
Κυρία! Κυρία!

Φωνάξτε κάποιον:

➤ Παραδείγματα:
τον κύριο Αντώνη → κυρ Αντώνη !
την κυρία Ελένη → κυρία Ελένη!
την κυρά-Μαρία → κυρά-Μαρία!
την Ελένη → Ελένη!

1. τον Αντρέα .....
2. τον κύριο Πέτρο .....
3. την κυρία Καραγεωργίου .....
4. τον Απόστολο .....
5. τον κύριο Χατζή .....
6. τον αδελφό σας .....

Είναι χειμώνας, μήνας Δεκέμβριος. Κάνει πολύ κρύο. Άλλοτε βρέχει, άλλοτε έχει συννεφιά. Όλοι λένε ότι τα Χριστούγεννα θα χιονίσει.
Η Μαρία και ο Νίκος κάθονται μπροστά στη φωτιά και μιλάνε.
Η Ειρήνη και η Κατερίνα παίζουν με τη γάτα.
Ο Παναγιώτης παίζει με ένα αυτοκινητάκι.
Έξω αρχίζει να βρέχει. Μπουμπουνίζει και αστράφτει.
Ο Παναγιώτης φοβάται τις αστραπές και τις βροντές. Η Ελένη τον αγκαλιάζει.
Και του λέει ένα παραμύθι:
'Μια φορά κι έναν καιρό ήταν ένα κοριτσάκι που φορούσε ένα κόκκινο σκουφάκι, και το λέγαν Κοκκινοσκουφίτσα...'

Διηγηθείτε και σεις ένα παραμύθι που ξέρετε.

Μια φορά κι έναν καιρό...

Λεξιλόγιο

Η εποχή, ο μήνας, ο καιρός, πουλόβερ, ζακέτα, ομπρέλα, μπλούζα(κι), σορτς, πουκάμισο, θερμοκρασία, μπωφόρ, τα ρούχα, η μπλούζα, η φόρμα, οι κάλτσες, τα παπούτσια, η γυμναστική, το μπουφάν, το κασκόλ, τα γάντια, το σκουφί, η φούστα, το φόρεμα, το παντελόνι, το πουκάμισο, το κουστούμι, το μπλου τζην, το καπέλο, το παλτό, η καπαρντίνα, οι πυτζάμες, οι παντόφλες, τα γυαλιά.

ΕΝΟΤΗΤΑ 7^η:
Μάθημα 1^ο:

ΔΙΑΜΟΝΗ
Το σπίτι

Πείτε μέσα στην τάξη:

- Πού μένετε;
- Έχετε μόνιμο σπίτι;
- Αλλάζετε σπίτι συχνά;
- Πώς είναι το σπίτι σας;
- Τι υπάρχει μέσα στο σπίτι σας;

Περιγράψτε το σπίτι της εικόνας. Σχεδιάστε το σπίτι που βλέπετε.

Πολυκατοικία

Η πολυκατοικία έχει ορόφους.

Μονοκατοικία

Η μονοκατοικία έχει αυλή ή κήπο.

- Γειά σας! Είμαι η Μαρίνα.
- Είμαι 15 ετών.
- Μένω στην Αθήνα με τους γονείς μου και τα τρία αδέρφια μου.
- Το σπίτι μας είναι μικρό και παλιό.
- Οι γονείς μου θέλουν ένα καινούργιο σπίτι με τρία δωμάτια. Με ζεστό νερό και μπάνιο.
- Και γω θέλω ένα καινούργιο σπίτι.
- Θέλω ένα σπίτι με μπαλκόνι.
- Μου αρέσει να κοιτάζω στο δρόμο.
- Μου αρέσει να έχω λουλούδια στο μπαλκόνι.

Επίθετα σε -ος, -η-α-ιά, -ο

ΑΡΣΕΝΙΚΑ (Ο)	ΘΗΛΥΚΑ (Η)	ΟΥΔΕΤΕΡΑ (ΤΟ)
- ος	-η	-ο

μεγάλος	μεγάλη	μεγάλο
μικρός	μικρή	μικρό
καλός	καλή	καλό
εύκολος	εύκολη	εύκολο

ΑΡΣΕΝΙΚΑ (Ο)	ΘΗΛΥΚΑ (Η)	ΟΥΔΕΤΕΡΑ (ΤΟ)
- ος	- α/ιά	- ο

ωραίος	ωραία	ωραίο
νέος	νέα	νέο
καινούριος	καινούρια	καινούριο
ξανθός	ξανθιά	ξανθό

Κλίση Επιθέτων**ΕΝΙΚΟΣ**

ΑΡΣΕΝΙΚΑ	ΘΗΛΥΚΑ	ΟΥΔΕΤΕΡΑ
- ος	-η / -α/-ιά	-ο
- ου	-ης/-ας/-ιάς	-ου
- ο	-η/ -α/-ιά	-ο

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

- ΟΙ	-ΕΣ	-Α
- ΩΝ	-ΩΝ	-ΩΝ
- ΟΥΣ	-ΕΣ	-ΕΣ

➤ Παραδείγματα**ΑΡΣΕΝΙΚΑ   ΘΗΛΥΚΑ   ΟΥΔΕΤΕΡΑ**

μεγάλος	μεγάλη / νέα/ξανθιά	μεγάλο
μεγάλου	μεγάλης / νέας/ξανθιάς	μεγάλου
μεγάλο	μεγάλη / νέα/ξανθιά	μεγάλο

μεγάλοι	μεγάλες / νέες/ξανθές	μεγάλα
μεγάλων	μεγάλων / νέων/ξανθών	μεγάλων
μεγάλους	μεγάλες / νέες/ξανθές	μεγάλα

Η Ελένη είναι ξανθιά.
 Η Μαρία είναι μελαχρινή.
 Η Δήμητρα είναι καστανή.

Συμπληρώστε τις καταλήξεις στα επίθετα των παρακάτω προτάσεων, όπως στο παράδειγμα: Το βιβλίο είναι ακριβό.

1. Τα μικρ..... παιδιά θέλουν συνεχώς να παίζουν.
2. Το καινούρι..... σχολείο έχει μια μεγάλ..... αυλή.
3. Η μητέρα μαγειρεύει νόστιμ..... φαγητά.
4. Οι καλ..... μαθητές διαβάζουν σωστά.
5. Η καλ..... μέρα απ' το πρωί φαίνεται.
6. Η Άννα και η Μαρία είναι ξανθ.....
7. Ο Γιώργος είναι έξυπν..... παιδί.
8. Η Ελλάδα έχει ωραί.... μουσεία.

Συμπληρώστε το σωστό τύπο του επιθέτου στα παρακάτω κείμενα:

α. Η γειτονιά μου είναι πολύ ..... (ωραίος). Έχει ..... (μικρός) και ..... (όμορφος) σπίτια με ..... (ωραίος) κήπους. Έχει ..... (στενός) δρόμους με ..... (ψηλός) δέντρα και ..... (λίγος) αυτοκίνητα. Οι γείτονες είναι ..... (ευγενικός) και ..... (φιλόξενος) άνθρωποι.

β. Τα μαγαζιά είναι ..... (ανοιχτός) πρωί και απόγευμα. Οι τράπεζες είναι ..... (κλειστή) το απόγευμα. Οι ..... (δημόσιος) υπηρεσίες είναι ..... (ανοιχτός) μέχρι τις 2 το μεσημέρι. Το ..... (δημόσιος) σχολείο τελειώνει στις 1:30 το μεσημέρι. Στο ..... (καινούριος) σχολείο διδάσκουν ..... (νέος) δάσκαλοι και ..... (νέος) δασκάλες. Μία δασκάλα είναι ..... (ξανθός). Ο δάσκαλος του Παναγιώτη είναι ..... (μελαχρινός).

Επιρρήματα από επίθετα

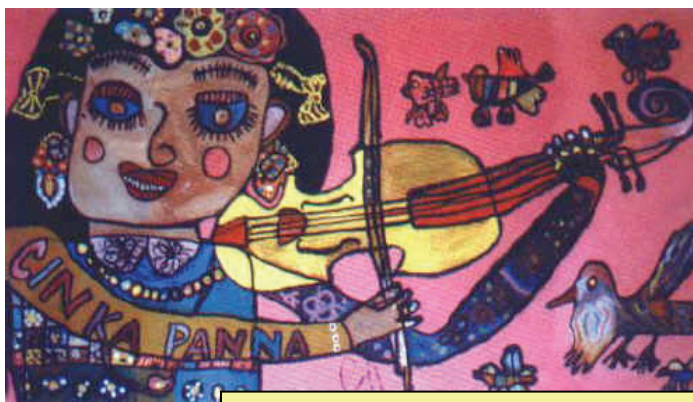
καλός
ωραίος
γρήγορος

καλά
ωραία
γρήγορα

αργός
γλυκός

αργά
γλυκά

Βεβαίως!
Ακριβώς

Τι ωραία παίζει μουσική!
Τι γλυκά κελαηδούν τα πουλιά!

Γράψτε τα επιρρήματα από τα επίθετα στις παρακάτω προτάσεις:

1. Μας υποδέχεται ..... (ευχάριστος)
2. Διαβάζει ..... (δύσκολος).
3. Έγραψε τις ασκήσεις του ..... (βιαστικός)
4. Κράτησε ..... (πρόχειρος) σημειώσεις του μαθήματος.
5. Μαθαίνει Ελληνικά ..... (εύκολος).
6. Έγραψε την ορθογραφία του ..... (σωστός).
7. Απουσιάζει ..... (σπάνιος) από το σχολείο.
8. Μίλησε ..... (διστακτικός) για τα προβλήματά του.
9. Έγινε ..... (γρήγορος, καλός)
10. Μιλάει πολύ ..... (γλυκός) στα παιδιά της.
11. Μιλάτε ελληνικά;.....

Το ρήμα Υπάρχει –Υπάρχουν

Παραδείγματα

Τι υπάρχει μέσα στην τάξη; Υπάρχουν θρανία, βιβλία και τετράδια.
Πόσα θρανία υπάρχουν στην τάξη σας;
Υπάρχουν δέκα πέντε θρανία.

Απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις με τη σωστή λέξη: έπιπλα, ρούχα, βάζο, κάδρα, κρεβάτια, καρέκλες, ψυγείο, πλυντήριο, υπολογιστής, τραπέζι, κομοδίνα, νεροχύτης

Τι υπάρχει μέσα στην κρεβατοκάμαρα;.....

Τι υπάρχει μέσα στην τραπεζαρία;.....

Τι υπάρχει πάνω στο τραπέζι;.....

Τι υπάρχει μέσα στη ντουλάπα;.....

Τι υπάρχει μέσα στην κουζίνα;.....

Τι υπάρχει μέσα στο σπίτι;.....

Τι υπάρχει στον τοίχο;.....

Τι υπάρχει στο μπάνιο;.....

Λεξιλόγιο

Σπίτι, ταξιδεύω, αλλάζω, υπάρχει, πολυκατοικία, μονοκατοικία, όροφος, αυλή, κήπος, δωμάτιο, νερό, ζεστός, -ή, -ό, μπάνιο, μπαλκόνι, κοιτάζω, δρόμος.

**ΕΝΟΤΗΤΑ 7^η:
Μάθημα 2^ο:**

**ΔΙΑΜΟΝΗ
Τρόποι διαβίωσης**

Πείτε τι βλέπετε στις εικόνες. Ποια εικόνα σας αρέσει πιο πολύ;

**Ποια από τις επόμενες λέξεις
ταιριάζει στον τρόπο που ζείτε;**

Μόνιμοι κάτοικοι, μετανάστες
Εγκατεστημένοι, νομάδες
Σπίτι, τροχόσπιτο, κάρο.

Οι Τσιγγάνοι δεν είχαν μόνιμο σπίτι. Γυρνούσαν σε διάφορα μέρη.
Από την Ελλάδα πέρασαν στις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης.
Οι Τσιγγάνοι της Βοημίας ονομάστηκαν Μπόέμ ή Μπόέμηδες.
Η Μπόέμικη ζωή είναι ελεύθερη και ανέμελη.
Οι Μπόέμηδες αγαπούν τον έρωτα, τη μουσική,
το ταξίδι, την ελευθερία.
Τα λαϊκά τραγούδια και οι ρεμπέτες τραγουδούν
την ελεύθερη ζωή των Μπόέμηδων.

Ερωτηματική αντωνυμία: ποιος, ποια, ποιο

ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟ

Ρωτήστε (ενικός):

ποιος;

ποια;

ποιο;

Ρωτήστε (πληθυντικός):

ποιοι;

ποιες;

ποια;

➤ Παραδείγματα

Ο μαθητής βλέπει τον δάσκαλο.
-Ποιος βλέπει τον δάσκαλο;
Η δασκάλα βλέπει τη μαθήτριά.
-Ποια βλέπει τη μαθήτριά;
-Αυτό το βιβλίο είναι ευχάριστο.
-Ποιο είναι ευχάριστο;

Οι φίλοι μου διαβάζουν Ελληνικά.
-Ποιοι διαβάζουν Ελληνικά;
Οι δασκάλες βοηθούν τους μαθητές;
-Ποιες βοηθούν τους μαθητές;
Τα παιδιά παίζουν στην αυλή.
-Ποια παίζουν στην αυλή;

Απαντήστε στις ερωτήσεις επιλέγοντας τις σωστές λέξεις με το άρθρο τους από τον κατάλογο που ακολουθεί:

Ταχυδρόμος, άλογο, μέλισσα, κιθάρα, όνειρο, ραδιόφωνα, γυναίκες, ήλιος, πουλιά, καφέδες.

Ποιος λάμπει στον ουρανό;.....

Ποιοι βράζουν στο μπρίκι;.....

Ποιος φέρνει τα γράμματα;.....

Ποια φτιάχνει το μέλι;.....

Ποιο τρέχει γρήγορα;.....
Ποια ακούγεται μελωδικά;.....
Ποιο έρχεται στον ύπνο μας;.....
Ποια ακούγονται δυνατά;.....
Ποιες γεννάνε παιδιά;.....
Ποια πετάνε στον ουρανό;.....

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

- πατέρας- φωνάζω-Γιάννη
Ο πατέρας φωνάζει τον Γιάννη.
- Ποιος φωνάζει τον Γιάννη;

1. δάσκαλος-διαβάζω-ιστορία

.....
.....

2. Νίκος-πληρώνω-λογαριασμός

.....
.....

3. γυναίκα-καθαρίζω-δρόμος

.....
.....

4. παιδί-αγοράζω-τετράδιο

.....
.....

5. Κατερίνα-θέλω-παγωτό.

.....
.....

Ποιος παίζει μουσική;

ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Ρωτάμε (ενικός)
Ποιον;
Ποια;
Ποιο/τι;

Ρωτάμε(πληθυντικός)
Ποιους;
Ποιες;
Ποια;

➤ Παραδείγματα

Ποιον βλέπει ο μαθητής; Ο μαθητής βλέπει **τον δάσκαλο**.

Ποια βλέπει η δασκάλα; Η δασκάλα βλέπει **την μαθήτριά**.

Ποιους ψάχνεις εσύ; Εγώ ψάχνω **τους γονείς μου**.

Ποιες συναντάτε εσείς κάθε πρωί; Εμείς συναντάμε **τις γειτόνισσες**.

Ποια λείπουν από το σπίτι; Τα **παιδιά**.

Τι κοιτάζει το παιδί; Το παιδί κοιτάζει **το βιβλίο**.

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

Ποιον θέλετε; **Τον κύριο Χατζή.**

Τι θέλετε; **Μια εφημερίδα.**

Ποια ομάδα αγαπάς; **Τον Παναθηναϊκό.**

1. ....περιμένετε;
Τους φίλους μου.
2. .... βιβλία θέλετε;
Αυτά εδώ.
3. .... βλέπετε;
Τον δάσκαλο.
4. ....μάθημα έχεις σήμερα;
Μαθηματικά.
5. ....διαβάζεις;
Ένα βιβλίο.
6. .... συναντάς κάθε μέρα;
Τη φίλη μου.

Στο τηλέφωνο:

- Ποιον θέλετε;
- Τον Νίκο, παρακαλώ.
- Τον Μιχάλη, παρακαλώ.

**Με, σε, από, για+ερωτηματικές αντωνυμίες
+αιτιατική**

Με	➡	ΠΟΙΟΝ/ΠΟΙΑ/ΠΟΙΟ
Σε	➡	ΠΟΙΟΥΣ/ΠΟΙΕΣ/ΠΟΙΑ
Από	➡	
Για	➡	

➤ **Παραδείγματα**

Με ποιον είναι ο πατέρας;	Ο πατέρας είναι με το δάσκαλο.
Σε ποια συνοικία μένεις;	Μένω σε αυτήν τη συνοικία.
Σε ποιον μοιάζει το παιδί σας;	Το παιδί μου μοιάζει στον πατέρα του.
Από ποια πόλη είσαι;	Είμαι από την Αμαλιάδα.
Για ποιους μιλάς;	Μιλώ για τους φίλους μου;
Για ποια νοιάζεσαι;	Νοιάζομαι για τα παιδιά μου.

Να συμπληρώσετε τα κενά στις παρακάτω απαντήσεις όπως στο παράδειγμα:

Με ποιον μιλάς στο τηλέφωνο; Με .....(ο Νίκος). Με τον Νίκο.

1. Με ποιον μένεις στο σπίτι; Με .....
2. Από ποια πόλη είναι ο Νίκος; Από .....
3. Με ποιον μιλάς στο τηλέφωνο; Με .....
4. Με ποιον τρως το μεσημέρι; Με ..... και .....
5. Από ποια στάση παίρνεις το λεωφορείο; Από .....
6. Για ποιους είναι αυτά τα γλυκά; Για.....
7. Σε ποιον γράφεις; Σε.....
8. Σε ποια πόλη είναι το σχολείο σου; .....

Τοπικά Επιρρήματα

Πού;
Πάνω (σε)≠κάτω (από)
Μέσα (σε)≠έξω (από)
Εδώ≠εκεί
Αριστερά≠δεξιά

➤ Παραδείγματα

- Πού είναι το βιβλίο; Το βιβλίο είναι πάνω στο θρανίο.
- Πού είναι το μολύβι; Το μολύβι είναι κάτω από το βιβλίο.
- Πού πας; Πάνω.
- Πού κοιτάς; Κάτω.
- Πού είναι το σχολείο; Το σχολείο είναι εδώ.
- Πού είναι το σπίτι; Το σπίτι είναι εκεί.
- Πού είναι το περίπτερο; Το περίπτερο είναι δεξιά.
- Πού είναι ο φούρνος; Ο φούρνος είναι αριστερά.

Ρωτήστε το διπλανό σας και όπου χρειστεί δείξτε:

1. Πού είναι το βιβλίο σου;
2. Πού είναι ο δάσκαλός σου;
3. Πού είναι η πόρτα της αίθουσας;
4. Πού είναι το παράθυρο της τάξης σου;
5. Πού είναι το σχολείο του παιδιού σου;
6. Πού είναι το χωριό σου/η πόλη σου;

Η ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

Στην ιστορία πολλοί λαοί μεταναστεύουν.

Φεύγουν από τον τόπο που μένουν και ζητούν καινούριο τόπο εγκατάστασης.

Στα αρχαία χρόνια στην Ελλάδα οι μετακινήσεις ήταν συχνές. Ελληνικά φύλα εγκαταστάθηκαν στην Ελλάδα.

Οι Αχαιοί ήταν οι πρώτοι Έλληνες που ήρθαν στην Ελλάδα.

Οι Δωριείς ήρθαν αργότερα στην Ελλάδα από το Βορρά.

Άλλα ελληνικά φύλα έφυγαν από την Ελλάδα.

Μετανάστευσαν στα νησιά του Αιγαίου και στη Μ.Ασία.

Εκεί ανέπτυξαν τον ελληνικό πολιτισμό.

**Οι Ρομά ζούσαν στην Ινδία.
Η Βόρεια Ινδία έπεσε στα χέρια των Περσών.
Οι Ρομά μετανάστευσαν από την Ινδία στην Ευρώπη.
Πέρασαν πολλούς κινδύνους: Πολέμους, αρρώστιες, φτώχια.
Στην Ελλάδα ήρθαν το 1384.
Σιγά-σιγά πέρασαν σε όλη την Ευρώπη.
Ήταν τεχνίτες, εργάτες, έμποροι, μουσικοί.**

Λεξιλόγιο

Μόνιμοι κάτοικοι, μετανάστες,
εγκατεστημένοι, νομάδες,
τροχόσπιτο, κάρο, ουρανός,
ελεύθερα, Μπόέμ, Μποέμισσα,
ρεμπέτης, ανέμελος, έρωτας,
ταξίδι, Ινδία, πόλεμος, αρρώστια,
φτώχια, κίνδυνος, Ινδός, Ινδία.

ΕΝΟΤΗΤΑ 8^η: ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΕΝΟΤΗΤΕΣ 1-7

1. Ταιριάζετε τις ερωτήσεις με τις απαντήσεις

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

1. Από πού είσαι;	Με λένε Παναγώτη.
2. Πώς σε λένε;	Καλά, ευχαριστώ.
3. Τι κάνεις;	Κοντά στο ποτάμι.
4. Μιλάς ελληνικά;	Όχι, μένω με την οικογένειά μου
5. Πού μένεις;	Ναί, μιλώ, αλλά δεν γράφω καλά.
6. Μένεις μόνος;	Είμαι από την Θεσσαλονίκη

2. Διαβάστε τους παρακάτω αριθμούς με τα ουσιαστικά:

20 παιδιά, 24 γράμματα, 25 Δεκεμβρίου, 23 Απριλίου, 31 ημέρες, 40 χρόνων, Λιοσίων 143, 55 βιβλία, 68 μαθητές, 77 μαθήτριες, 82 χρόνια, 96 πόλεις, 100 αριθμοί, 350 ευρώ.

3. Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα: Γενική πληθυντικού

- ο δάσκαλος → οι δάσκαλοι των δασκάλων

- ο άνθρωπος →
- η εβδομάδα →
- η μητέρα →
- η φλογέρα →
- ο δήμαρχος →
- ο υπάλληλος →
- ο φίλος →
- ο όροφος →

4. Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα και προσέξτε τη θέση του τόνου:

- η νηπιαγωγός → οι νηπιαγωγοί των νηπιαγωγών
- ο διευθυντής →
- ο μαθητής →
- η οδός →
- η φωνή →
- ο ποταμός →
- η αδελφή →
- καπνός →
- ο αριθμός →

5. Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

- τα δωμάτια του σπιτιού → τα δωμάτια των σπιτιών

οι αίθουσες του σχολείου	.....
τα λουλούδια του μπαλκονιού	.....
τα τετράδια του παιδιού	.....
οι υπάλληλοι του Υπουργείου	.....
η θάλασσα του νησιού	.....
ο ύπνος του μεσημεριού	.....

6. Να συμπληρώσετε τους διαλόγους με τα ρήματα: είμαι, μένω, πάω, ακούω, μιλάω, έρχομαι.

- Παράδειγμα:-Ελένη, μιλάς ελληνικά; Λίγο. Τώρα μαθαίνω.

1. Πού ..... η ομπρέλα μου;
2. Πού ..... κύριε Χατζή;- Κοντά στο ποτάμι.
3. .... Ελληνικά κυρία Καραγεωργίου;-Λίγο.
4. Από πού ....., Νίκο; -Από τις Σέρρες.
5. Εγώ ..... από την Αθήνα, εσείς από πού .....; -Από την Αθήνα.
6. Κύριε Χατζή, πού .....; - Στο σχολείο του γιου μου.
7. Σε ποιον ....., Ελένη; ..... Νίκο.

8. Παναγιώτη, ... εδώ κοντά;-Ναι, εκεί ..... το σπίτι μου.
9. Ποιος ..... κάθε μέρα; Ο ταχυδρόμος.
10. Πού ....., παιδιά; ..... στο σχολείο
11. Νίκο, τι ώρα ..... από τη δουλειά; Συνήθως ..... γύρω στις 3 το μεσημέρι.

7. Συμπληρώστε τα κενά με τις λέξεις, που είναι στην παρένθεση, στον σωστό τύπο:

1. Με ποιους κάθεται στο θρανίο;
Με ..... μου από την Ξάνθη. (συμφοιτητές)
2. Με ποιους μένεις στην Θεσσαλονίκη;
Με ..... μου. (οι ξάδελφοι)
3. Ποιο νησί αγαπάς;
..... (τα Κύθηρα)
4. Για ποιους είναι αυτά τα βιβλία;
Για ..... (οι φοιτητές).
5. Ποια ζώα έχετε στο σπίτι σας;
Έχουμε δυο ..... και δυο ..... (οι γάτες, οι παπαγάλοι)
7. Με ποιους βγαίνεις έξω;
Με ..... και ..... (οι φίλοι, οι φίλες)
8. Ποια πράγματα βάζεις στο ψυγείο σου;
..... και ..... (οι χυμοί, οι σοκολάτες)

8. Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

➤ Στη Μαρία αρέσει η θάλασσα. → Της αρέσει η θάλασσα.

Του Κώστα αρέσει το ποδόσφαιρο .....

Του μικρού μου αδερφού αρέσουν τα παιχνίδια.
.....

Της Ελένης αρέσει η γυμναστική. ....

Του φίλου μου αρέσει το δώρο. ....

Σ'εμένα αρέσει η μουσική. ....

Σ'εσένα αρέσει ο χορός. ....

9. Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

➤ ο δάσκαλος-το σχολείο

➤ Ο δάσκαλος είναι στο σχολείο.

1. ο γιατρός -το νοσοκομείο .....
2. ο δικηγόρος –το δικαστήριο .....
3. οι μαθητές -το σχολείο .....
4. ο παπάς -η εκκλησία .....
5. ο γεωργός –το χωράφι .....
6. η παρέα -η ταβέρνα .....

10. Ποια έπιπλα υπάρχουν σε κάθε δωμάτιο του σπιτιού; Απαντήστε στις ερωτήσεις χρησιμοποιώντας τις παρακάτω λέξεις.

Καναπές, πολυθρόνα, λάμπα, τραπέζακι, τηλεόραση, καρέκλα, τραπέζι, υπολογιστής, λαμπατέρ, κρεβάτι, κομοδίνο, ντουλάπα, πορτατίφ, ψυγείο, ντουλάπια, νεροχύτης, βρύση, κουζίνα, πλυντήριο πιάτων, νιπτήρας, τουαλέτα, μπανιέρα, ντους, πλυντήριο.

- Τι υπάρχει μέσα στο σαλόνι;
- Τι υπάρχει μέσα στην τραπεζαρία;
- Τι υπάρχει μέσα στα υπνοδωμάτια;
- Τι υπάρχει στην κουζίνα;
- Τι υπάρχει στο μπάνιο;

11. Συγκεντρώστε τα ιστορικά στοιχεία που αναφέρονται στον πολιτισμό των Ρομά. Συζητήστε τα μέσα στην τάξη. Βλέπετε ομοιότητες με τον ελληνικό πολιτισμό;

ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΝΩΣΕΩΝ

1. Ο εκπαιδευτής διαβάζει. Καθώς ακούτε να βάλετε τον τόνο στη σωστή συλλαβή κάθε λέξης:

δουλευω, τραγουδω, πολη, φωτογραφιες, ταξι, ειστε, Θεσσαλονικη, αυτος, ευχαριστω, εσενα, λουλουδι, ουρανος, μαθαινω, αγαπω, περπαταω, λυνω, Ελληνας, μαγειρευω, διασκεδάζω, φαγητο, πουλω, μαγαζι, μουσικη, κερναω, σπιτι.

2. Γράψτε το σωστό τύπο όπως στο παράδειγμα:

- Ο Κώστας μένει με ..... του (η αδελφή).
- Ο Πέτρος μένει με την αδελφή του.

1. Τα παιδιά πηγαίνουν με ..... (το λεωφορείο).
2. Η Μαρία είναι από ..... (η Αθήνα).
3. Τα παιχνίδια είναι για ..... (ο Παναγιώτης).
4. Η σκούπα είναι έξω από ..... (η πόρτα).
5. Είναι περήφανος για ..... (τα παιδιά του).
6. Ταξιδεύει συχνά με ..... (το τρένο).

3. Συνεχίστε όπως στην προηγούμενη άσκηση

1. Σε τρεις ..... (μέρα) τελειώνουν οι ..... (διακοπή) μας.
2. Από ποιο ..... (χωριό) της ..... (Μεσσηνίας) είσαι;
3. Πώς τον λένε τον ..... (κύριος);
4. Βλέπω στην ..... (εφημερίδα) τους ..... (κινηματογράφος).
5. Δείξε μου τις ..... (φωτογραφία) από την ..... (εκδρομή).
6. Πηγαίνει στα ..... (μαγαζί) και αγοράζει τα ..... (ρούχο) των..... (παιδί).

4. Συμπληρώστε τα κενά με την αντωνυμία ποιος, ποια, ποιο στον σωστό τύπο.

- 1..... περιμένεις; -Τον Νίκο.
- 2..... θέλετε;-Την κυρία Καραγεωργίου.
- 3..... τραγουδάει; -Ο Χατζής.
- 4.....αγαπάς;-Την Μαρία.
- 5.....μιλάει Ελληνικά;-Η Ελένη.
- 6.....τηλεφωνεί;-Ο πατέρας μου.
- 7.....μάθημα κάνετε τώρα;-Ελληνικά.
- 8..... καλοκαιρινά φρούτα σου αρέσουν; -Οι φράουλες και τα κεράσια.
- 9..... λεωφορεία πάνε στον Σταθμό;-Το 2 και το 3.
10. .... μάθημα ξέρεις καλά; -Το πρώτο.

**5. Να συμπληρώσετε τα κενά με την αντωνυμία όπως:
Σ'εμένα αρέσει ο ύπνος. → Μου αρέσει ο ύπνος.**

1. Στον Νίκο αρέσουν τα σπορ. ....
2. Στην Ελένη αρέσει ο χορός. ....
3. Στα παιδιά αρέσει το παγωτό. ....
4. Στις φίλες μου αρέσουν οι τσίχλες. ....
5. Τι δεν αρέσει σ'εσένα να κάνεις; .....
6. Στην Κατερίνα πάει το κόκκινο μαντήλι. ....
7. Στον Κώστα πάει το σκούρο κοστούμι. ....

**6. 'Ποιος...;' Βάλε τη σωστή λέξη στην κάθε πρόταση:
το πουλί, ο γεωργός, ο εργάτης, ο μύλος, ο αέρας, ο ήλιος**

- ..... φυσάει.
..... πετάει.
..... θερίζει.
..... λάμπει.
..... γυρίζει.
..... σκάβει.

7.Υπογραμμίστε τα ρήματα στις παρακάτω προτάσεις.

Κάθε απόγευμα διαβάζω το βιβλίο μου.
Ο ξυλοκόπος κόβει τα ξύλα.
Η κοπέλα χτενίζει τα μαλλιά της.
Ο μπογιατζής βάφει τα παράθυρα.
Η παρέα διασκεδάζει στην ταβέρνα.
Εμείς παίζουμε μουσικά όργανα.
Ο καιρός χαλάει.
Εσείς τρώτε πρωινό.
Κάθε βράδι ακούω τις ειδήσεις.

8. Δείτε τις παρακάτω εικόνες και πείτε τι βλέπετε:

Σημειώστε μερικές λέξεις από τις εικόνες:

.....
.....
.....
.....
.....

9. Μιλήστε μέσα στην τάξη

Για τα φαγητά που σας αρέσουν.
Τα ρούχα που φοράτε.
Τα χρώματα που σας αρέσουν.
Τα τραγούδια που σας αρέσουν.
Τις δουλειές σας.
Το σπίτι σας.
Το σχολείο του παιδιού σας.

10. Συμπληρώστε τα στοιχεία σας σε αυτή την αίτηση εγγραφής μέλους:

ΙΡΝΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Τ.Θ. 19167
175 02 ΑΛΦΕΙΑ

ΑΙΤΗΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ - ΑΝΑΝΕΩΣΗΣ ΜΕΛΟΥΣ

ΟΝΟΜΑ:	_____	ΕΠΩΝΥΜΟ:	_____		
ΠΑΤΡΩΝΥΜΟ:	_____	ΗΜ. ΓΕΝΝΗΣΗΣ:	_____	ΤΗΛ:	_____
ΟΔΟΣ:	_____	ΑΡΙΘ:	_____		
ΠΟΛΗ:	_____	Τ.Κ.	_____		
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:	_____	ΕΤΟΣ 1 ^{ης} ΕΓΓΡΑΦΗΣ:	_____		
E-mail:	_____				
	ΥΠΟΓΡΑΦΗ: _____				
☐	ΝΕΑ ΕΓΓΡΑΦΗ	☐	ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΕΓΓΡΑΦΗΣ		

Β΄ ΜΕΡΟΣ

9^η Ενότητα: Εκπαίδευση

A. Οι τάξεις του σχολείου

Κτητικές αντωνυμίες,

Έγκλιση τόνου

Άρθρα-Επίθετα-ουσιαστικά

B. Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Προσωπικές αντωνυμίες:

αδύνατοι-δυνατοί τύποι (αιτιατική)

Το μόριο 'να'+αδύνατοι τύποι προσωπικής αντωνυμίας

10^η :Ενότητα:Επαγγέλματα

A. Εμπόριο, εποχιακή εργασία

Προσωπικές αντωνυμίες:αδύνατοι-δυνατοί τύποι (γενική)

Τα ρήματα 'λέω-τρώω',

Ερωτήσεις: πόσο κάνει;

Ερωτηματική αντωνυμία 'πόσος, πόση, πόσο'

B. Παλαιά και νέα επαγγέλματα

Μέλλοντας διαρκείας και υποτακτική ενεστώτα

ρημάτων σε -ω, -ώ (α, β΄ συζυγία)

Περιφραστικά παραθετικά επιθέτου

Τεστ κατάταξης

11^η Ενότητα:Αγορά

A. Το χρήμα, τα μαγαζιά

Προστακτική ενεστώτα ρημάτων σε -ω, -ώ (α΄, β΄ συζυγία)

Άρνηση προστακτικής

Ο σύνδεσμος 'μήπως'

B. Λαϊκή αγορά, σούπερ-μάρκετ

Προστακτική ρημάτων 'είμαι, ακούω, τρώω, λέω'

Οι σύνδεσμοι 'αλλά, όμως'

12^η Ενότητα:Υπηρεσίες

A. Ταυτότητα, οικογενειακή μερίδα

Μεσοπαθητική φωνή ρημάτων σε -ομαι (α΄ συζυγία):

Ενεστώτας, μέλλοντας διαρκείας, υποτακτική ενεστώτα

B. Βιβλιάριο Πρόνοιας, Δίπλωμα οδήγησης

Αόριστες αντωνυμίες 'άλλος, άλλη, άλλο', 'μερικοί, μερικές, μερικά'

Σύνδεσμοι 'ούτε...ούτε, είτε...είτε'

13^η Ενότητα:Υγεία

A. Παιδικές ασθένειες

Μεσοπαθητική φωνή ρημάτων σε -ιέμαι, -ούμαι (β΄ συζυγία)

Ενεστώτας, μέλλοντας διαρκείας, υποτακτική ενεστώτα

B. Γιατροί, Ασφάλιση Υγείας

Αόριστος ρημάτων σε –ω (α΄ συζυγία)
Χρονικά επιρρήματα με αόριστο

14^η Ενότητα: Μετακινήσεις**A. Αυτοκίνητο, τραίνο, πλοίο**

Αόριστος ρημάτων σε –ώ (β΄ συζυγία)
Προθέσεις: από ... σε (αποστάσεις)

B. Από την άμαξα στο αεροπλάνο

Προστακτική αορίστου ρημάτων σε –ω (α΄ συζυγία)
Κατάφαση, άρνηση προστακτικής
Αόριστες άκλιτες αντωνυμίες
Κάτι ≠ Τίποτα

15^η Ενότητα: Μικρές αγγελίες**A. Αγοραπωλησίες**

Προστακτική αορίστου ρημάτων σε –ώ (β΄ συζυγία)
Κατάφαση, άρνηση προστακτικής
Αόριστη άκλιτη αντωνυμία ‘κάθε’

B. Εύρεση εργασίας

Αποθετικά ρήματα
Αόριστες αντωνυμίες ‘κάποιος/α/ο,
κανείς, καμία, κανένα’

16^η Ενότητα Επανάληψη: Ενότητες 9-15

Έλεγχος γνώσεων

ΕΝΟΤΗΤΑ 9^η Μάθημα 1^ο:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Οι τάξεις του σχολείου

Ο Πάνος πηγαίνει στην Α΄ Τάξη Δημοτικού.
Κάθε πρωί ο Πάνος πάει στο σχολείο
με τη μητέρα του.
Του αρέσει το σχολείο.
Αυτός μαθαίνει γράμματα.
Μαθαίνει να διαβάζει και να γράφει.
Κάνει καινούργιους φίλους.
Ο δάσκαλος τον αγαπά.

Πείτε στον εκπαιδευτή σας:

Πηγαίνουν τα παιδιά σας στο σχολείο;
Σε ποια τάξη πηγαίνουν τα παιδιά σας;
Είναι καλοί μαθητές;
Τους αρέσει το σχολείο;
Πηγαίνετε το παιδί σας στο σχολείο;
Πάτε στο σχολείο του παιδιού σας;
Ξέρετε το δάσκαλό του;
Ξέρετε τους φίλους του παιδιού σας;

Το δημοτικό σχολείο έχει έξι (6) τάξεις.

Αυτές είναι:

Η πρώτη τάξη (1^η)

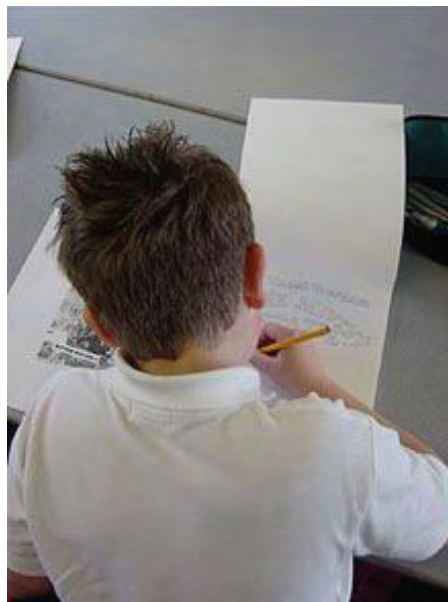
Η δεύτερη τάξη (2^η)

Η Τρίτη τάξη (3^η)

Η τετάρτη τάξη (4^η)

Η πέμπτη τάξη (5^η)

Η έκτη τάξη (6^η)

Άρθρα-Επίθετα-Ουσιαστικά

	ΘΗΛΥΚΑ	ΟΥΔΕΤΕΡΑ
ΑΡΣΕΝΙΚΑ		
ο μεγάλος γιος	η μεγάλη κόρη	το μεγάλο παιδί
οι μεγάλοι γιοι	οι μεγάλες κόρες	τα μεγάλα παιδιά
ο καλός δάσκαλος	η καλή μαθήτρια	το παλιό αυτοκίνητο
οι καλοί δάσκαλοι	οι καλές μαθήτριες	τα παλιά αυτοκίνητα

Συμπληρώστε τα επίθετα στο σωστό γένος όπως στο παράδειγμα:

..... (γαλάζιος) σύννεφο. **Το γαλάζιο** σύννεφο.

1. .... (μεγάλος) σπίτι.
2. .... (καλός) μέρα.
3. .... (ωραίος) ταινία.
4. .... (καλός) μαθητής
6. .... (φρόνιμος) παιδί.
7. .... (έτοιμος) φαγητό.
8. .... (ξανθός) κοπέλα.

Προσέξτε τα αντίθετα:

Ο μεγάλος γιος ≠ ο μικρός γιος
 Η μεγάλη κόρη ≠ Η μικρή κόρη
 Το μεγάλο παιδί ≠ το μικρό παιδί

Συμπληρώστε τα επίθετα με τα ουσιαστικά: αδερφός, δρόμος, πόλη, σχολείο, βιβλίο.

- Ο μεγάλος .....
- Ο μικρός .....
- Η μικρή .....
- Το μεγάλο .....
- Το μικρό .....

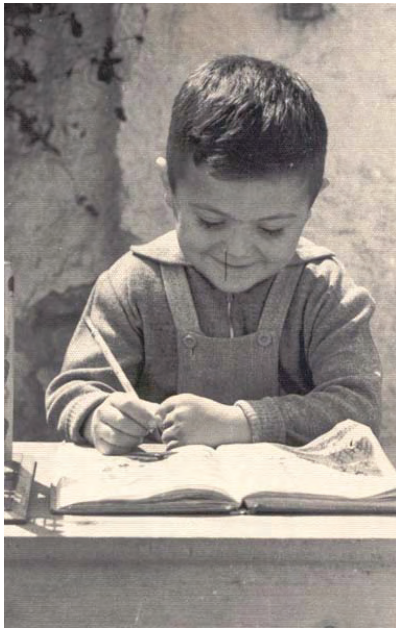

Κτητικές αντωνυμίες

Ο δάσκαλός Η μητέρα Το σχολείο Οι δάσκαλοι Οι μητέρες Τα σχολεία	➔	μου σου του/της/του μας σας τους
---	---	---

Γράψτε τις κτητικές αντωνυμίες όπως στο παράδειγμα:

➤ **Ο πατέρας του Γιώργου → Ο πατέρας του**

1. Το σχολείο του Γιώργου →
2. Το βιβλίο της Μαρίας →
3. Το σπίτι του Νίκου και της Ελένης →
4. Ο καφές που πίνω →
5. Οι φίλοι που έχουμε →
6. Οι μαθητές του σχολείου →
7. Η μητέρα της Μαρίας →
8. Οι γονείς του Γιώργου →
9. Ο δάσκαλος της Δήμητρας →
10. Τα παιδιά του Νίκου και της Ελένης →
11. Η βόλτα που πας.
12. Το τραγούδι που ακούτε.

Δουλέψτε σε ομάδες και ρωτήστε τους άλλους όπως στο παράδειγμα:

- **Αγαπάτε τα παιδιά σας;**
- **Ναι, αγαπάμε τα παιδιά μας.**

1. Βοηθάτε τα παιδιά σας;
2. Συναντάτε τους φίλους σας;
3. Γράφετε τις ασκήσεις σας;
4. Διαβάζετε το μάθημά σας;
5. Μιλάτε με τους φίλους σας;
6. Βγαίνετε με την παρέα σας;

Συζητήστε στην τάξη:

Διαβάζει το παιδί σας στο σπίτι;
Πότε διαβάζει το παιδί σας;
Ποιο είναι το πιο δύσκολο μάθημα του παιδιού σας;
Διαβάζει μόνο του ή μαζί σας;
Βοηθάτε το παιδί σας στο διάβασμά του;
Σε ποιο μάθημα δεν πάει καλά το παιδί σας;
Σε ποιο μάθημα πάει καλά το παιδί σας;

Λεξιλόγιο

Σχολείο, γράμματα, διαβάζω, γράφω, δάσκαλος, δασκάλα, διάβασμα, μάθημα, πρόγραμμα, μαθητής, μαθήτρια, βιβλίο, τετράδιο, μολύβι, γόμα, ξύστρα, σχολική τσάντα, ξέρω, μαθαίνω.

ΕΝΟΤΗΤΑ 9^η Μάθημα 2^ο:

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

Πείτε στην τάξη:

Ποια είναι η μητρική σας γλώσσα;
Μπορείτε να μιλάτε Ελληνικά;
Τα παιδιά σας μιλάνε και γράφουν Ελληνικά;
Ποια γλώσσα μιλάνε οι φίλοι σας;
Είναι δύσκολη η Ελληνική Γλώσσα;

Ρωτήστε το δάσκαλό σας:

Τι είναι η προφορική γλώσσα;
Τι είναι η γραπτή γλώσσα;

Η Ελληνική γλώσσα.
Η γλώσσα Ρομανί.
Εμείς μιλάμε και γράφουμε
την Ελληνική γλώσσα.
Εσείς μιλάτε Ρομανί.
Εσείς γράφετε Ρομανί;

Στο Νηπιαγωγείο τα παιδιά πηγαίνουν 4 χρονών.
Στο Δημοτικό τα παιδιά πηγαίνουν 6 χρονών. Το Δημοτικό έχει 6 τάξεις.
Μετά, τα παιδιά συνεχίζουν στο Γυμνάσιο. Το Γυμνάσιο έχει 3 τάξεις.
Το Δημοτικό και το Γυμνάσιο είναι υποχρεωτική εκπαίδευση.
Όσα παιδιά θέλουν, συνεχίζουν στο Λύκειο άλλες 3 τάξεις.
Το Λύκειο δεν υποχρεωτικό.
Μετά το Λύκειο είναι η Ανώτατη Εκπαίδευση.
Οι νέοι των 18 χρονών δίνουν Πανελλήνιες εξετάσεις.
Όταν πετύχουν στις εξετάσεις, οι νέοι σπουδάζουν στο Πανεπιστήμιο,
στο Πολυτεχνείο ή στις Ανώτερες Σχολές.

Το Ελληνικό Εκπαιδευτικό Σύστημα

ΥΠ.Ε.Π.Θ.: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

Παιδικός Σταθμός		Προσχολική εκπαίδευση:	Νηπιοβρεφικόμοι
Νηπιαγωγείο	1-2 τάξεις	Προσχολική εκπαίδευση:	Νηπιαγωγός
Δημοτικό	6 τάξεις	Πρωτοβάθμια εκπαίδευση:	Δάσκαλος, δασκάλα
Γυμνάσιο	3 τάξεις	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση:	Καθηγητής, καθηγήτρια
Λύκειο	3 τάξεις	Δευτεροβάθμια εκπαίδευση:	Καθηγητής, καθηγήτρια
Πανεπιστήμιο	4/5 χρόνια	Τριτοβάθμια εκπαίδευση:	Καθηγητές Α.Ε.Ι.
Πολυτεχνείο	5 χρόνια	Τριτοβάθμια εκπαίδευση:	Καθηγητές Α.Ε.Ι.
Ανώτερες Σχολές	3 χρόνια	Τριτοβάθμια εκπαίδευση:	Καθηγητές Τ.Ε.Ι.

Πανεπιστήμια

ΤΕΙ

Περιγράψτε τι βλέπετε στην εικόνα

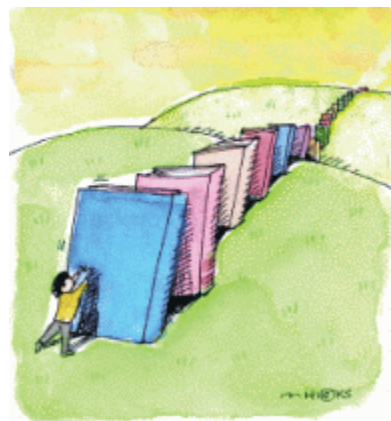

Φέρτε το πρόγραμμα μαθημάτων του παιδιού σας και συζητήστε μέσα στην τάξη.

Προσωπικές αντωνυμίες: Αιτιατική

Αδύνατοι τύποι-Δυνατοί τύποι

Εγώ	→ με	εμένα
Εσύ	→ σε	εσένα
Αυτός/ή/ό	→ τον/την/το	αυτόν/ήν/ό
Εμείς	→ μας	εμάς
Εσείς	→ σας	εσάς
Αυτοί/ές/ά	→ τους/τις/τα	αυτούς/ές/ά

➤ Παραδείγματα

Εγώ είμαι η Ελένη.
Εσύ είσαι η Μαρία.
Αυτός είναι ο αδελφός μου.
Αυτή είναι η αδελφή μου.
Αυτό είναι το αυτοκίνητό μου.
Εμείς είμαστε οι δασκάλες σας.

Εσείς είστε φίλες μας.
Αυτοί είναι ο Νίκος και ο Πέτρος;
Αυτές είναι η Μαρία και η Ελένη.
Αυτά είναι τα παιδιά μας.

Με ξέρεις;
Σε ξέρω.
Τον ξέρεις;
Δεν **την** ξέρεις.
Το βλέπεις;
Μας βλέπετε κάθε μέρα.
Σάς αγαπάμε.
Τους ξέρεις;
Τις ξέρεις;
Τα ξέρετε;

(Με) ξέρεις **εμένα**;
(Σε) ξέρω **εσένα**;
(Τον) ξέρεις **αυτόν**;
Δεν **(την)** ξέρεις **αυτήν**.
(Το) βλέπεις **αυτό**;
Εμείς βλέπετε κάθε μέρα. **Εμάς** βλέπετε κάθε μέρα.
Εσάς αγαπάμε.
Αυτούς (τους) ξέρεις;
Αυτές (τις) ξέρεις;
Αυτά (τα) ξέρετε;

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

- **Βλέπω την Ελένη κάθε μέρα.**
- **Την βλέπω κάθε μέρα. Αυτήν βλέπω κάθε μέρα.**

1. Ακούν την Ελένη και τη Μαρία. ....
2. Δεν περιμένουμε τον Νίκο. ....
3. Αγαπάμε την Ελένη και τη Δήμητρα. ....
4. Διαβάζουν τα μαθήματά τους. ....
5. Τρώμε το σουβλάκι και το μπιφτέκι. ....
6. Βλέπουν τους φίλους τους κάθε μέρα. ....
7. Βλέπουν το χάρτη του Ν. Μεσσηνίας. ....
8. Δείχνω στα παιδιά έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή. ....

Απαντήστε στις ερωτήσεις όπως στο παράδειγμα:

- **Σας περιμένουν στο σταθμό;**
- **Ναι, μας περιμένουν. (Ναι, με περιμένουν).**
- **Όχι, δεν με περιμένουν.**

1. Έχεις τον χάρτη εδώ; Ναι, ...
2. Ακούτε τον πατέρα σας και τη μητέρα σας; Ναι,.....
3. Ξέρετε τον κύριο Νταλίπη; Όχι, ...
4. Ζητάνε τον κύριο Καραγεωργίου στο τηλέφωνο; Όχι, ...
5. Θέλεις τη γνώμη μου; Ναι, ...
6. Πονάει το κεφάλι σου; Όχι, ...
7. Έχεις καινούριο αυτοκίνητο; Ναι, ...
8. Τρώτε πολύ το μεσημέρι; Όχι, ...

Δείχνουμε πρόσωπα και πράγματα:

Να τα ρούχα σου! Να τα!
Να το βιβλίο σου! Να το!
Να η τάξη σου! Να τη!
Να ο δάσκαλος σου! Να τον!
Να οι φίλοι σου! Να τους!
Να οι δασκάλες! Να τις!
Να ο ήλιος! Να τον

Συνεχίστε όπως στα προηγούμενα παραδείγματα με τις λέξεις:

Το σχολείο .....
Οι συμμαθητές μου .....
Οι γονείς μου .....
Ο πίνακας .....
Η παρέα μου .....
Ο σερβιτόρος .....
Ο διευθυντής .....
Οι μαθήτριες .....
Το φαγητό μου .....

Συζητήστε με τον εκπαιδευτή σας:

Ποια είναι η υποχρεωτική παιδεία στην Ελλάδα;
Πότε αρχίζει το σχολικό έτος και πότε τελειώνει;
Πότε γράφουν εξετάσεις τα παιδιά στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο;
Γράφουν εξετάσεις τα παιδιά στο Δημοτικό;
Τι είναι τα τεστ του σχολείου;
Ποια είναι τα βασικά μαθήματα του Δημοτικού;
Πόσες μέρες κλείνουν τα σχολεία για Χριστούγεννα και Πάσχα;
Πόσο διαρκούν οι καλοκαιρινές διακοπές;
Μπορεί ένας ενήλικας να πάει σχολείο;
Τι μαθαίνετε στο ΚΦΦ·

Λεξιλόγιο

Προφορική, γραπτή γλώσσα, παιδικός σταθμός, Νηπιαγωγείο, Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο, Πανεπιστήμιο, Πολυτεχνείο, Ανώτερες Σχολές, καθηγητής, καθηγήτρια, σχολική γιορτή.

ΕΝΟΤΗΤΑ 10^η

Μάθημα 1^ο:

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ

Εμπόριο, εποχιακή εργασία

Πείτε μέσα στην τάξη:

Τι δουλειά κάνετε;
Πόσες ώρες δουλεύετε την ημέρα;
Σας αρέσει η δουλειά σας;
Βγάζετε αρκετά χρήματα από τη δουλειά σας;

Συζητείστε στην τάξη:

Ποιο επάγγελμα σας αρέσει;
Μουσικός, αγρότης, εργάτης, εμπόρος
ρούχων,

Περιγράψτε τα επαγγέλματα στις εικόνες ÷

Με λένε Κώστα.
Είμαι 55 χρονών.
Στη ζωή μου κάνω πολλές δουλειές.
Γυρίζω από πόλη σε πόλη και από χωριό σε χωριό.
Πουλάω διάφορα πράγματα: Ρούχα, χαλιά, ζώα.
Αγοράζω και πουλάω και παλιά πράγματα.
Καμιά φορά δουλεύω στα χωράφια.
Το χειμώνα μαζεύω ελιές.
Το καλοκαίρι μαζεύω καρπούζια.
Βγάζω λεφτά.
Τα δίνω στην οικογένεια.
Τα βράδια πίνω το κρασί μου στην ταβέρνα.

Προσωπικές αντωνυμίες: Γενική

	Αδύνατοι τύποι	Δυνατοί τύποι
Εγώ	μου	σ'εμένα
Εσύ	σου	σ'εσένα
Αυτός/ή/ό	του/της/το	σ'αυτόν, σ'αυτήν, σ'αυτό
Εμείς	μας	σ'εμάς
Εσείς	σας	σ'εσάς
Αυτοί/ές/ά	τους	σ'αυτούς, σ'αυτές, σ'αυτά

Η Ελένη **μου** έδωσε ένα βιβλίο.
Σου μιλάω για τα παιδιά μου.
Του δίνω το τηλέφωνό μου.
Της αγοράζω ένα δώρο.
Του αλλάζω την μπαταρία.
Μας ετοιμάζει φαγητό.
Ο δάσκαλος **σας** λέει μια ιστορία.
Η δασκάλα **τους** μαθαίνει
τα γράμματα.

Η Ελένη έδωσε **σ(ε) εμένα** ένα βιβλίο.
Μιλάω **σ(ε) εσένα** για τα παιδιά μου.
Δίνω **σ(ε) αυτόν** το τηλέφωνό μου.
Αγοράζω **σ(ε) αυτήν** ένα δώρο.
Αλλάζω **σ(ε) αυτό** την μπαταρία.
Ετοιμάζει **σ(ε) εμάς** φαγητό.
Ο δάσκαλος λέει **σ(ε) εσάς** μια ιστορία.
Η δασκάλα μαθαίνει **σ(ε) αυτούς** γράμματα.

➤ Παραδείγματα

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

➤ **Ο Άγγελος μου δίνει ένα παιχνίδι. → Ο Άγγελος δίνει σ'εμένα ένα παιχνίδι.**

1. Η μητέρα τους ετοιμάζει το φαγητό. ....
2. Σου ζητώ να μου τηλεφωνήσεις. ....
3. Ο δάσκαλος τους μαθαίνει πολλά πράγματα. ....
4. Σου προσφέρω ένα ποτήρι κρασί. ....
5. Μας δίνει τα τετράδια των εκθέσεων. ....
6. Της λέει ένα μυστικό. ....
7. Της δίνω τις φωτογραφίες. ....
8. Ο δάσκαλος τους μιλάει. ....

Προσοχή ➤ Μου αρέσει → Αρέσει σ(ε) εμένα.
 Σου αρέσει → Αρέσει σ(ε) εσένα.
 Του/της /του αρέσει → Αρέσει σ(ε) αυτόν/ήν/ό.
 Μας αρέσει → Αρέσει σ(ε) εμάς.
 Σας αρέσει → Αρέσει σ(ε) εσάς
 Τους αρέσει → Αρέσει σ(ε) αυτούς, σ'αυτές, σ'αυτά

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

εγώ – το ποδόσφαιρο → Μου αρέσει το ποδόσφαιρο.

1. εγώ – η μουσική .....
2. εσείς – το καλό φαγητό .....
3. αυτοί – το τραγούδι .....
4. αυτές – ο χορός .....
5. αυτή – η μαγειρική .....
6. εμείς – το μάθημα .....

Ερωτηματικές αντωνυμίες

**πόσος-πόση-πόσο
 πόσοι-πόσες-πόσα**

➤ **Παραδείγματα**

**Πόσα παιδιά έχετε;
Πόσων χρόνων είσαι;
Πόση ζάχαρη θέλεις στον καφέ;**

Συμπληρώστε τα κενά με την ερωτηματική αντωνυμία

πόσος-πόση-πόσο// πόσοι-πόσες-πόσα στην κατάλληλη πτώση:

- 1..... μαθητές έχεις μέσα στην τάξη;
- 2..... τετράδια έχεις;
3. .... κουταλιές ζάχαρη βάζεις στον καφέ σου;
4. .... ασκήσεις λύσατε σήμερα;
5. .... καφέ θέλετε;
6. .... παρακολουθούν το ΚΕΕ;

Πόσο κάνει;

Πόσο κάνει; // Πόσο έχει; // Τι τιμή έχει;
Πόσο κάνουν; // Πόσο έχουν; // Τι τιμή
έχουν;

➤ Παραδείγματα:

Πόσο κάνει ένα κιλό ντομάτες; 90 λεπτά.
Πόσο έχει αυτή η μπλούζα; 25 ευρώ.
Τι τιμή έχει αυτό το πλυντήριο; 220 ευρώ.

Αυτό είναι ακριβό. ≠ Αυτό είναι φτηνό.

Ρωτήστε το διπλανό σας/τη διπλανή σας την τιμή για τα παρακάτω:

Ένα πακέτο τσιγάρα: .....

Ένα κιλό ψωμί: .....

Δυο κουλούρια: .....

Ένα μπουκάλι λάδι:.....

Ένα κιλό φέτα: .....

Ένα τραπέζι με έξι καρέκλες:.....

Μία τηλεόραση:.....

Βρείτε και γράψτε τρία ακριβά και τρία φτηνά τρόφιμα:

Ακριβά

Φτηνά

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Λεξιλόγιο

Μουσικός, εμπόριο, έμπορος, εργάτης, αγρότης, γεωργός, μάστορας, καλάθι, ζώο, αγοράζω, χωράφι, ελιά, ακριβό, φτηνό, μετρητοίς, δόσεις, τσιγάρα, τηλεόραση.

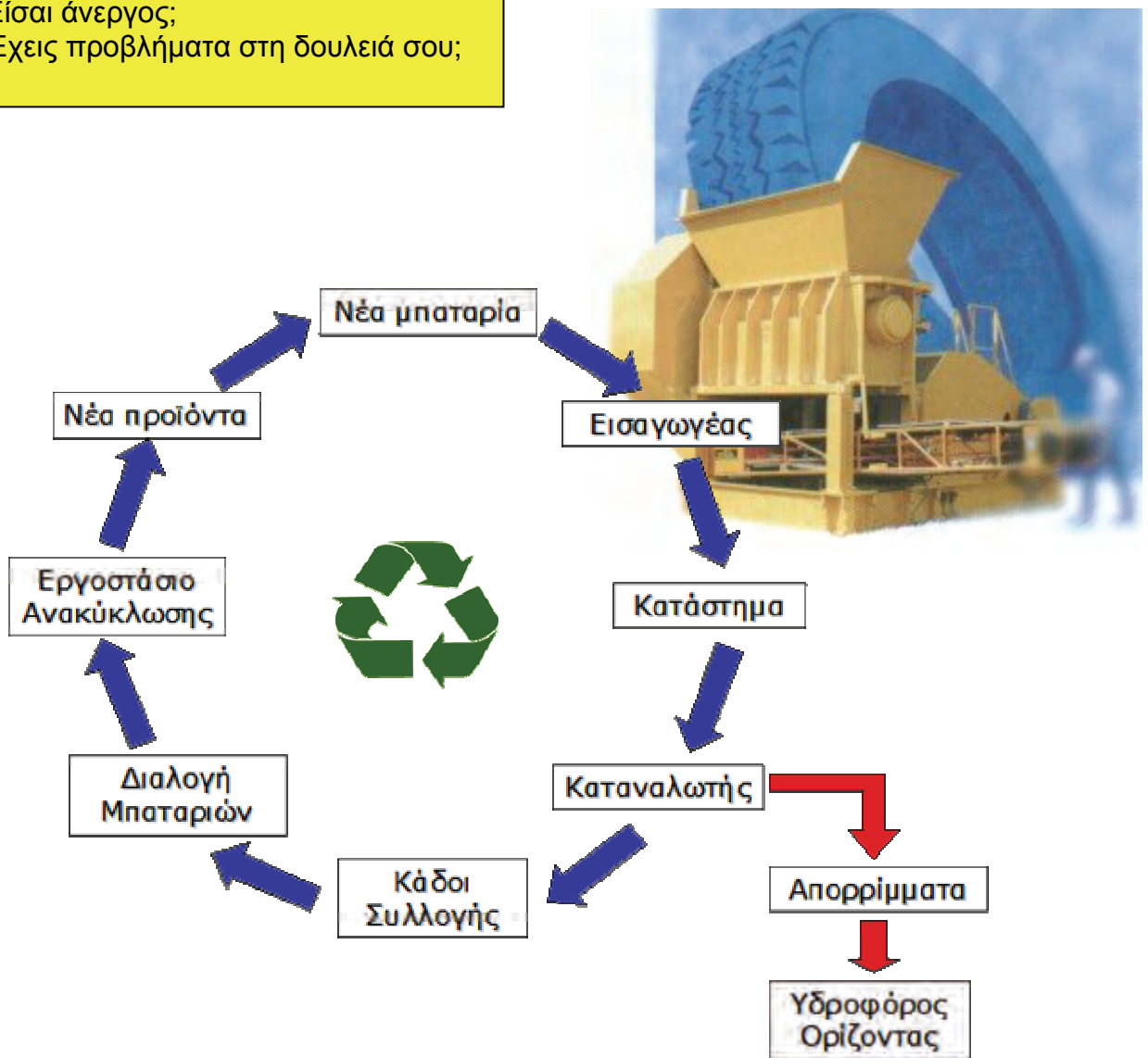
ΕΝΟΤΗΤΑ 10^η Μάθημα 2^ο:

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ Παλιά και νέα επαγγέλματα

Πείτε στην τάξη:

Τι δουλειά κάνεις τον τελευταίο χρόνο;
Πώς βρίσκεις δουλειά;
Πού ψάχνεις για δουλειά;
Γνωρίζεις κάποια τέχνη;
Έχεις κάποια ειδικευση;
Είσαι άνεργος;
Έχεις προβλήματα στη δουλειά σου;

Παλιά και καινούρια πράγματα.
Παλιά και νέα επαγγέλματα.

Δείτε στο σχήμα πώς λειτουργεί η ανακύκλωση.

**Ποια από τα παρακάτω επαγγέλματα γνωρίζετε;
Ποια είναι παλιά και ποια είναι νέα επαγγέλματα;
Συζητήστε στην τάξη:**

Επιχειρηματίας, μουσικός, υπάλληλος γραφείου, σερβιτόρος, πωλητής, γυρολόγος, γεωργός, εργάτης, ναυτικός, οικοδόμος, σιδεράς, μηχανικός αυτοκινήτων, καρεκλάς, καθαριστής, φύλακας, εργάτης βιομηχανίας, εργάτης Δήμου, φορτοεκφορτωτής, παλιατζής, βοσκός, βαρελάς, πεταλωτής, σαμαράς, λούστρος, καλαθοπλέκτης, καραγκιοζοπαίκτης.

Οργανισμός Απασχόλησης Εργατικού Δυναμικού.

Ξέρετε ότι ο ΟΑΕΔ μπορεί να σας βοηθήσει να ξεκινήσετε μια δουλειά;
Γνωρίζετε τα προγράμματα για μικρές επιχειρήσεις;

**Ρήματα σε –ω/ώ:
Μέλλοντας διαρκείας (Αύριο, μεθαύριο, του χρόνου)
Υποτακτική ενεστώτα**

**Μέλλοντας// υποτακτική
Θα // να+ οριστική ενεστώτα**

➤ Παραδείγματα:

Συνεχίστε την κλίση των ρημάτων στον μέλλοντα και την υποτακτική:

Δουλεύω	Μελετώ	Τηλεφωνώ
Θα//να δουλεύω	θα//να χτυπώ	θα//να τηλεφωνώ
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

Γράψτε τις προτάσεις στον Μέλλοντα διαρκείας όπως στο παράδειγμα:

Βοηθάμε τον πατέρα στα κτήματα.

Θα βοηθάμε τον πατέρα στα κτήματα.

1. Τοποθετούμε τα ρούχα στη ντουλάπα. ....
2. Ζητάτε τη βοήθεια του δασκάλου. ....
3. Μελετούν όλο το χρόνο. ....
4. Φοράμε τα καινούργια παπούτσια; ....
5. Εσείς κόβετε τη σαλάτα κι εμείς στρώνουμε το τραπέζι.....

Γράψτε τις προηγούμενες προτάσεις στην Υποτακτική ενεστώτα όπως στο παράδειγμα:

Βοηθάμε τον πατέρα στη δουλειά.

Πρέπει να βοηθάμε τον πατέρα στη δουλειά.

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

Προσέξτε τις εκφράσεις

Θέλω να σας μιλήσω.

Δεν μπορώ να σας βρω στο τηλέφωνο.

Δεν ξέρει να γράφει.

Δεν μπορεί να βοηθήσει.

Πρέπει να γράφει τις ασκήσεις.

Θέλουμε να μάθει γράμματα.

Ενδιαφέρουσα
σύγκριση!!!

Παραθετικά επιθέτων (περιφραστικά):

ΘΕΤΙΚΟΣ

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ

ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ

έξυπνος -η -ο

νέος -α -ο

γλυκός -ιά -ό

ΠΙΟ έξυπνος -η -ο

ΠΙΟ νέος -α -ο

ΠΙΟ γλυκός -ιά -ό

ΠΟΛΥ έξυπνος/η/ο

ΠΟΛΥ νέος/α/ο

ΠΟΛΥ γλυκός/ιά/ό

ΘΕΤΙΚΟΣ:	Το σπίτι μου είναι μεγάλο. Είσαι νέος.
ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ:	Το σπίτι μου είναι πιο μεγάλο από το δικό σου. Είσαι πιο νέος από μένα.
ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ:	Το σπίτι μου είναι πολύ μεγάλο.

Σύγκριση: Πιο +επίθετο +από +αιτιατική

- Προσοχή! Ο συγκριτικός βαθμός των επιθέτων, όπως και τα επίθετα, έχουν:
- αρσενικό, θηλυκό και ουδέτερο
  - ενικό και πληθυντικό
  - κλίνονται όπως και τα επίθετα

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

Η μητέρα μου είναι ..... από την αδελφή της. (ψηλός)

Η μητέρα μου είναι πιο ψηλή από την αδελφή της.

Η μητέρα μου είναι πολύ ψηλή.

1. Αυτό το μάθημα είναι ..... από το χτεςινό. (εύκολος)

.....

2. Τα Ελληνικά είναι ..... από τα αγγλικά, αλλά ..... από τα ρωσικά.
(δύσκολος, εύκολος)

.....

3. Ο Ιούλιος είναι ..... μήνας από τον Αύγουστο. (ζεστός)

.....

4. Η Ελένη είναι ..... από την αδελφή της. (ωραίος)

.....

5. Ο Νίκος είναι ..... από τον Γιώργο. (κοντός)

.....

6. Ο νέος διευθυντής είναι ..... από τον προηγούμενο (αυστηρός)

ΤΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΟΥ

Το επάγγελμα του γεωργού είναι το πρώτο στην ανθρώπινη ιστορία.

Μετά από τόσους αιώνες ο άνθρωπος συνεχίζει να καλλιεργεί τη γη.

Στις αρχές του φθινοπώρου οργώνει και σπέρνει.

Όλο το χρόνο φροντίζει το χωράφι του, το σκαλίζει, το ποτίζει.

Το καλοκαίρι θερίζει.

Μαζεύει το σιτάρι για να κάνει ψωμί.

Στην Ελλάδα άλλες καλλιέργειες είναι τα δημητριακά, το βαμβάκι, τα αμπέλια, οι ελιές.

**Εσείς δουλεύετε στις καλλιέργειες της γης;
Ξέρετε πώς γίνονται οι καλλιέργειες των
αγροτικών προϊόντων;
Συζητήστε μέσα στην τάξη.**

Λεξιλόγιο

Καλαθοπλεκτική, ανακύκλωση, παλιό, -ιά, -ιό, καινούριος, -ια, -ιο, πράγμα, κερδίζω, ενέργεια, επιχειρηματίας, μουσικός, υπάλληλος γραφείου, σερβιτόρος, πωλητής, γυρολόγος, γεωργός, εργάτης, ναυτικός, οικοδόμος, μεταλλουργός, μηχανικός αυτοκινήτων, καρεκλοποιός, καθαριστής, φύλακας, εργάτης βιομηχανίας, εργάτης Δήμου, φορτοεκφορτωτής, παλιατζής, οργώνω, σπέρνω, σκαλίζω, ποτίζω, θερίζω, σιτηρά, δημητριακά, βαμβάκι, αμπέλι, ελιά.

ΕΝΟΤΗΤΑ 11^η

Μάθημα 1^ο:

ΑΓΟΡΑ

Το χρήμα, τα μαγαζιά

-Τι θέλετε, παρακαλώ;
-Θα ήθελα να μου δείξετε
ρούχα για τα παιδιά μου.

- Ορίστε.
- Ευχαριστώ.
- Παρακαλώ.

**Είναι η αρχή της σχολικής χρονιάς.
Ρωτήστε το παιδί σας
τι χρειάζεται για το σχολείο.
Σημειώστε τα στο τετράδιό σας
για να μην τα ξεχάσετε.**

Τσάντα, μπογιές, μπλοκ ζωγραφικής,
μολύβια, γόμα, ξύστρα, τετράδια.
Κάτι άλλο;

Πείτε στην τάξη:

Έχετε αρκετά χρήματα;
Σας φτάνουν για να ζήσετε;
Σας φτάνουν για να ψωνίζετε
στα μαγαζιά;
Πηγαίνετε στα μαγαζιά;
Σας αρέσουν οι βιτρίνες;
Τι αγοράζετε στα μαγαζιά;
Αγοράζετε πράγματα για τα παιδιά σας;
Τι ζητάνε τα παιδιά σας συνήθως;

Τα λεφτά, τα ρέστα, το ευρώ.

**Πόσα ευρώ βλέπετε στην εικόνα;
Τι αγοράζετε με αυτά;
Πόσα λεπτά έχει ένα ευρώ;
Πού πληρώνετε στα μαγαζιά;
Από πού παίρνετε τα πράγματα στα
μαγαζιά;**

Συζυγία
α´ β´

Προστακτική Ενεστώτα ➡

-ε / -α
-ετε / -άτε

➤ Παραδείγματα

(εσύ) γράφε μίλα
(εσείς) γράφετε μιλάτε

Άρνηση: ΜΗΝ (εσύ) μην γράφεις μην μιλάς
(εσείς) μην γράφετε μην μιλάτε

Μην καπνίζετε.
Μην μιλάς. Διαβάζω.
Μην παρκάρετε εδώ.
Μην φωνάζεις.
Προσοχή σχολείο! **Μην** τρέχετε.

Σχηματίστε την προστακτική όπως στο παράδειγμα:

βλέπω βλέπε μη βλέπεις
βλέπετε μη βλέπετε

1. προσέχω	.....	.....
	.....	.....
2. μιλάω	.....	.....
	.....	.....
3. ρωτάω	.....	.....
	.....	.....
4. περιμένω	.....	.....
	.....	.....
5. σταματάω	.....	.....

Ο σύνδεσμος: Μήπως ;

➤ Παραδείγματα:
Μήπως έχετε νερό;
Μήπως έχετε ψιλιά;
Μήπως ξέρετε πού είναι το σχολείο;

Ρωτήστε το διπλανό σας: μήπως ξέρεις..., μήπως έχεις...;

Πού είναι φούρνος;
Πού είναι ο δάσκαλος;
Έχει ώρα;
Έχει ένα μολύβι;
Πού είναι το γραφείο του διευθυντή;
Πού είναι η τουαλέτα;
Έχει ένα ευρώ;
Πού είναι το ΚΕΕ;

Πείτε στην τάξη:

Ψωνίζετε σε προσφορές;
Τι αγοράζετε συνήθως με προσφορά;
Πότε είναι οι εκπτώσεις;
Ψωνίζετε στις εκπτώσεις;

Βρείτε με την βοήθεια του εκπαιδευτή σας πώς λέγεται

- αυτός που έχει φούρνο;
- αυτός που έχει μπακάλικο;
- αυτός που έχει μανάβικο;
- αυτός που έχει περίπτερο;
- αυτός που δουλεύει σε δημόσια υπηρεσία;
- αυτός που δουλεύει στο νοσοκομείο;
- αυτός που δουλεύει στο χωράφι;
- αυτός που έχει ζώα;
- αυτός που δουλεύει στο εργοστάσιο;

Λεξιλόγιο

Αγοράζω ≠ πουλώ, το κατάστημα, το μαγαζί, τα λεφτά, τα ρέστα, το ευρώ, τα λεπτά, η απόδειξη, η παραλαβή, εκπτώσεις, προσφορές, ψωνίζω..

ΕΝΟΤΗΤΑ 11^η Μάθημα 2^ο:

ΑΓΟΡΑ Λαϊκή Αγορά – Σούπερ Μάρκετ

Συγκρίνετε τις δύο εικόνες.
Εσείς που ψωνίζετε;
Στη λαϊκή, στο μπακάλικο
ή στο σούπερ-μάρκετ;
Τι αγοράζετε στη λαϊκή;
Τι αγοράζετε στο μπακάλικο;
Τι αγοράζετε στο σούπερ-μάρκετ;
Πού είναι πιο ακριβά;
Πού είναι πιο φτηνά;

Ένα εμπορικό κέντρο έχει πολλά μαγαζιά.

Ένα σύγχρονο σούπερ-μάρκετ έχει πολλά προϊόντα.
Τα προϊόντα είναι σε κουτιά.
Διαλέγεις μόνος σου ό,τι θέλεις.
Πληρώνεις στο ταμείο.
Ένα μπακάλικο έχει πιο λίγα πράγματα.
Ο μπακάλης πουλάει χύμα.
Ζυγίζει στη ζυγαριά.
Σου δίνει αυτός ό,τι θέλεις.
Σήμερα υπάρχουν λίγα μπακάλικα και πολλά σούπερ-μάρκετ.
Πού σας αρέσει να ψωνίζετε; Σε μπακάλικο ή σε σούπερ-μάρκετ και γιατί;

Προστακτική ρημάτων 'είμαι, ακούω, τρώω, λέω'

	Κατάφαση		Άρνηση	
είμαι	να είσαι	να είστε	μην είσαι	μην είστε
ακούω	άκου	ακούτε	μην ακούς	μην ακούτε
τρώω	τρώγε	τρώτε	μην τρως	μην τρώτε
λέω	λέγε	λέγετε	μην λες	μην λέτε

Συμπληρώστε τα κενά με τα ρήματα στην προστακτική:

- 1..... καλά! (εσύ-είμαι).
2. .... το δάσκαλο (εσείς-ακούω).
3. .... αργά! (εσύ –τρώω).
4. .... προσεχτικοί (εσείς-είμαι).
5. .... τι ξέρεις (εσύ-λέω).
6. .... τι σου λέω (εσύ –ακούω).

Συμπληρώστε προφορικά και γραπτά τις προτάσεις όπως θέλετε:

Μην ακούς.....

Να είσαι.....

Λέγε .....

Τρώτε .....

Μην είστε .....

Οι σύνδεσμοι: **Αλλά // όμως**

➤ Παραδείγματα:

Μιλάει Ελληνικά, αλλά δεν γράφει.

Πονάει, όμως δεν πάει στον γιατρό.

Χρησιμοποιήστε τους συνδέσμους αλλά και όμως όπως στα παραδείγματα:

- Το σπίτι είναι παλιό. Το σπίτι είναι καθαρό. → Το σπίτι είναι παλιό, αλλά είναι καθαρό.

- Λυπάται. Δεν κλαίει. → Λυπάται, όμως δεν κλαίει.

1. Μπαίνει Νοέμβρης. Κάνει ακόμα ζέστη.
.....

2. Ο Γιώργος είναι έξυπνος. Ο Γιώργος βιάζεται.
.....

3. Θέλει να δουλέψει. Οι γονείς του δεν τον αφήνουν.
.....

4. Τα μαθήματά μου είναι πολλά. Τα μαθήματά μου έχουν ενδιαφέρον.
.....

5. Έρχεται το καλοκαίρι. Εμείς έχουμε πολλή δουλειά.
.....

6. Το χωριό είναι μικρό. Το χωριό είναι όμορφο.
.....

Συμπληρώστε τις προτάσεις όπως θέλετε:

Μου αρέσει η δουλειά μου, αλλά.....

Βλέπω τηλεόραση, αλλά.....

Μαθαίνω Ελληνικά, όμως δεν.....

Πηγαίνω στο πανηγύρι, αλλά .....

Ακούω ειδήσεις, όμως δεν .....

Πηγαίνω στο καφενείο /στις φίλες μου, όμως δεν .....

Συζητήστε στην τάξη:

Τι αγοράζετε από

- το σούπερ-μάρκετ;
- τη λαϊκή αγορά;
- τα μαγαζιά της γειτονιάς σας;
- το παζάρι;

Φανταστείτε ότι πάτε σ'ένα κατάστημα ρούχων για να αγοράσετε ρούχα. Συζητήστε με τον διπλανό σας παίζοντας τους ρόλους πελάτη-πωλητή.

ΤΑ ΝΟΜΙΣΜΑΤΑ

Στην αρχαία Ελλάδα κάθε πόλη είχε μια μεγάλη πλατεία ή αγορά.
Στην αγορά υπήρχαν δημόσια κτίρια, ναοί, και εμπορικά καταστήματα.
Εκεί οι αγρότες και οι βιοτέχνες πουλούσαν τα αγαθά τους.
Στην αρχή το εμπόριο ήταν ανταλλακτικό. Ανταλλάσσανε ζώα και μέταλλα.
Στις αρχές του 6ου π.Χ. αιώνα κόπηκαν χρυσά νομίσματα στις ελληνικές αποικίες.
Μετά στην Ελλάδα κόπηκαν αργυρά νομίσματα.
Στο Βυζάντιο τα νομίσματα είχαν το πρόσωπο του Αυτοκράτορα.
Το νόμισμα έγινε ενιαίο για όλο το Ελληνικό κράτος.
Πρόκειται για τη δραχμή.
Από το 1997 οι χώρες της Ευρώπης έχουν το ίδιο νόμισμα, το ευρώ.

**Χρησιμοποιείται και σήμερα η ανταλλαγή προϊόντων;
Τι προϊόντα πιστεύετε ότι ανταλλάσσονται;**

Λεξιλόγιο

Λαϊκή, σούπερ-μάρκετ, μπακάλικο, εμπορικό κέντρο, προϊόν-προϊόντα, διαλέγω, θέλω, κουτί, χύμα, ζυγίζω, ζυγαριά, ταμείο, ναός, αγαθά, ανταλλακτικό εμπόριο, νόμισμα, ενιαίος.

ΕΝΟΤΗΤΑ 12^η ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Μάθημα 1^ο: Πιστοποιητικό γέννησης, ταυτότητα

Πείτε στην τάξη:

Πού είναι το Δημαρχείο της πόλης σας;
Πώς είναι το κτίριο;
Έχετε Κοινότητα στο χωριό σας;
Έχετε πιστοποιητικό γέννησης του παιδιού σας;
Έχετε ταυτότητα;
Ξέρετε πού είναι το Αστυνομικό Τμήμα της περιοχής σας;

Στο Ληξιαρχείο γράφονται όλα τα παιδιά όταν γεννιούνται, Τα παιδιά και οι γονείς έχουν οικογενειακή μερίδα στο Δημαρχείο. Τα παιδιά χρειάζονται το πιστοποιητικό γέννησης στο σχολείο. Για να πάρεις πιστοποιητικό γέννησης χρειάζεσαι ταυτότητα. Για να κάνεις αίτηση στον ΟΑΕΔ χρειάζεσαι ταυτότητα. Ταυτότητα βγάζεις στο Αστυνομικό Τμήμα.

Στο Δημαρχείο:

- Παρακαλώ, χρειάζομαι ένα πιστοποιητικό γέννησης του γιου μου. Τι πρέπει να κάνω;
- Πρέπει να συμπληρώσετε μια αίτηση. Έχετε ταυτότητα.
- Ναί, έχω ταυτότητα.
- Γράψτε τα στοιχεία σας στην αίτηση. Μετά θα την δώσετε σε μένα μαζί με την ταυτότητά σας.
- Πότε μπορώ να έχω το πιστοποιητικό;
- Δεν αργεί καθόλου. Σε λίγη ώρα.
- Μέχρι τι ώρα είναι ανοιχτό το Δημαρχείο;
- Όλες οι υπηρεσίες είναι ανοιχτές για το κοινό μέχρι τις μιάμιση το μεσημέρι.
- Ευχαριστώ. Θα περιμένω.

α) Ενεστώτας

Κλίση ρημάτων Παραδείγματα

-ομαι	Ντύνομαι	Πληρώνομαι
-εσαι	Ντύνεσαι	Πληρώνεσαι
-εται	Ντύνεται	Πληρώνεται
-όμαστε	Ντυνόμαστε	Πληρωνόμαστε
-εστε	Ντύνεστε	Πληρώνεστε
-ονται	Ντύνονται	Πληρώνονται

β) Μέλλοντας διαρκείας // Υποτακτική (ενεστώτα)

Θα + καταλήξεις ενεστώτα// να + καταλήξεις ενεστώτα

➤ Παραδείγματα

Θα // να ντύνομαι

θα // να πληρώνομαι

Συνεχίστε την κλίση των ρημάτων

.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:

Η Μαρία..... κάθε πρωί στις 7. (σηκώνομαι)

Η Μαρία σηκώνεται κάθε πρωί στις 7.

1. Οι στρατιώτες ..... στα στρατόπεδα. (εκπαιδεύομαι)
2. Το πάτωμα του δωματίου σου δεν ..... εύκολα. (καθαρίζομαι)
3. Όταν ....., ανοίγουμε τα παράθυρα. (ζεσταίνομαι)
4. Η Ελένη και η Μαρία ..... κάθε μέρα. (βλέπομαι)
6. Οι δρόμοι του χωριού δεν ..... τη νύχτα και οι κάτοικοι..... να μένουν στα σπίτια τους. (φωτίζομαι, αναγκάζομαι)

Ρήματα με να+υποτακτική:

Θέλω να.....

Πρέπει να.....

Μου αρέσει να.....

Αρχίζω να.....

Συμπληρώστε τις φράσεις όπως θέλετε

Συμπληρώστε τα κενά με μέλλοντα διαρκείας ή υποτακτική ενεστώτα:

1. Πώς θέλετε .....; Κάθε βδομάδα ή κάθε μήνα;(πληρώνομαι)
2. Τα βιβλία ..... από καλούς εκπαιδευτές. (διδάσκομαι)
3. Οι μαθητές ..... στα μαθήματα στο τέλος του χρόνου. (εξετάζομαι)
4. Δεν πρέπει ..... πολύ. Θα αρρωστήσεις. (κουράζομαι)
5. Τους αρέσει ..... συχνά (κουρεύομαι)
5. Το έργο ..... στο θέατρο όλο το χρόνο. (παίζομαι)
6. Το καλοκαίρι αυτοί ..... συνέχεια. (γυμνάζομαι)
7. Μπορείς ..... χρήματα από μένα. (δανείζομαι)
8. Οι επιβάτες αρχίζουν ..... στο τρένο. (επιβιβάζομαι)

Συμπληρώστε την παρακάτω αίτηση:

Προς τον κ. Δήμαρχο .....

ΑΙΤΗΣΗ

ΕΠΩΝΥΜΟ.....

ΟΝΟΜΑ.....

ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ.....

ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΕΡΑΣ.....

ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ.....

ΚΑΤΟΙΚΟΣ.....

ΟΔΟΣ..... ΑΡ. ....

ΤΑΧ. ΚΩΔΙΚΑΣ.....

ΤΗΛΕΦΩΝΟ.....

Σας παρακαλώ να μου χορηγήσετε
πιστοποιητικό γέννησης-οικογενειακής
κατάστασης .....

.....

.....

.....

.....

.....

(υπογραφή)

....., ... 200..

Λεξιλόγιο

Δημαρχείο, δήμαρχος, συμπληρώνω αίτηση, υπάλληλος, πιστοποιητικό γέννησης, ταυτότητα, οικογενειακή μερίδα, Υπηρεσίες, Κοινότητα, κοινό, δήμος, δημότης.

ΕΝΟΤΗΤΑ 12^η ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Μάθημα 2^ο: Δίπλωμα οδήγησης, Υπηρεσίες

Πείτε στην τάξη:

Ξέρετε να οδηγείτε;
Έχετε αυτοκίνητο;
Έχετε δίπλωμα οδήγησης;
Το αυτοκίνητό σας είναι ιδιωτικό ή επαγγελματικό;

-Πώς θα πάρω δίπλωμα οδήγησης;
-Πρέπει να πας στη Νομαρχία.
Αλλάξε ο τρόπος.
-Είναι πιο δύσκολο τώρα;
-Πρέπει να περάσεις εξετάσεις.
Χρειάζεται να ξέρεις υπολογιστή.
-Ευτυχώς, μαθαίνω υπολογιστή.
-Ξέρεις να διαβάζεις και να γράφεις;
-Ναι, πηγαίνω στο ΚΕΕ.
Μαθαίνω γραφή και ανάγνωση.

Η αόριστη αντωνυμία
άλλος άλλη άλλο

➤ Παραδείγματα:

Άλλος έφευγε και **άλλος** ερχόταν.
Έλα κάποια **άλλη** μέρα. Σήμερα έχω δουλειά.
Άλλοι μιλούν καλά Ελληνικά και **άλλοι** όχι.

➤ Προσοχή: Η αόριστη αντωνυμία
άλλος-άλλη-άλλο κλίνεται
όπως το επίθετο μεγάλος-μεγάλη-μεγάλο.

Η αόριστη αντωνυμία

μερικοί	μερικές	μερικά
μερικών	μερικών	μερικών
μερικούς	μερικές	μερικά

➤ Παραδείγματα:

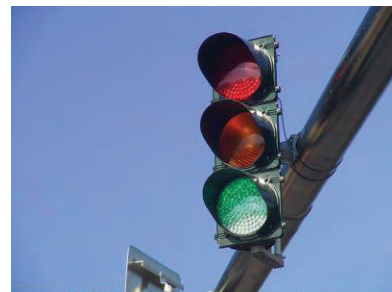
Μερικοί άνθρωποι είναι τυχεροί.
Έκανα **μερικά** ψώνια.
Μερικές φορές δουλεύω και το απόγευμα.

➤ Προσοχή: Η αόριστη αντωνυμία μερικοί-μερικές-μερικά έχει μόνο πληθυντικό αριθμό.

Συμπληρώστε τα κενά με τις αόριστες αντωνυμίες άλλος/η/ο και μερικοί/ές/ά στον σωστό τύπο:

1. .... έργα είναι τόσο τρομακτικά, που μετά δεν μπορείς να κοιμηθείς (άλλος, άλλη, άλλο).
2. .... έφευγαν και ..... έρχονταν .
3. Σε ..... ανθρώπους αρέσει πολύ το διαβασμα.
4. Σε ..... αρέσει το θέατρο και σε ..... ο κινηματογράφος.
5. .... άνθρωποι είναι πολύ ευγενικοί. .... δεν είναι καθόλου.
6. .... φορές είμαι πολύ κουρασμένος. Δεν μπορώ να κάνω ..... δουλειά.
7. .... κορίτσια είναι πολύ μοντέρνα.
8. Ο γιατρός δεν μου δίνει ..... φάρμακα.
9. Η κατσίκα του δεν βγάζει ..... γάλα.
10. .... εργοστάσια έχουν πολλούς εργάτες.

**Σύνδεσμοι: ούτε-ούτε (άρνηση)
Είτε-είτε**

➤ Παραδείγματα:

Ούτε γράφει ούτε διαβάζει Ελληνικά.

Είτε θέλεις είτε δεν θέλεις, εγώ θα αγοράσω καινούριο φόρεμα.

1. Να βάλετε στα κενά τους σωστούς συνδέσμους: ούτε...ούτε, είτε...είτε.

1. Δεν θέλω ..... τη βοήθειά σου ..... τις συμβουλές σου.
2. Να λύσετε ..... τη μια άσκηση ..... την άλλη.
3. Ο Γιώργος ..... μαςμίλαγε ..... μαςκοίταζε.
4. Χτες ..... έβρεχε ..... έκανε πολύ κρύο.
5. Διαβάστε ..... το ένα κείμενο ..... το άλλο.
6. Απαντήστε ..... στην πρώτη ..... στη δεύτερη ερώτηση.
7. .... θέλετε ..... δεν θέλετε, πρέπει να οδηγείτε προσεκτικά.

Ο Παναγιώτης διηγείται:

- Την Παρασκευή το απόγευμα με πήρε ο πατέρας μου και πήγαμε στο συνεργείο αυτοκινήτων.
- Το αυτοκίνητό μας ήθελε επισκευή.
- Σε μια διασταύρωση πέρασε ένα μηχανάκι με μεγάλη ταχύτητα.
- Ο πατέρας μου πάτησε απότομα φρένο.
- Ευτυχώς! Είχαμε τις ζώνες και δεν πάθαμε τίποτα.

ΟΤΕ:	Οργανισμός Τηλεπικοινωνιών Ελλάδος
ΔΕΗ:	Δημόσια Επιχείρηση Ηλεκτρισμού
ΕΥΔΑΠ:	Εταιρεία Ύδρευσης Αποχέτευσης Πρωτεύουσας
ΕΛΤΑ:	Ελληνικά Ταχυδρομεία
ΔΟΥ:	Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Εφορεία)
ΤΡΑΠΕΖΕΣ:	Εθνική, Αγροτική, Εμπορική, Πειραιώς, Εγνατία, Alpha, Eurobank, Novabank...

Συζητήστε στην τάξη:

Τι κάνουμε στον ΟΤΕ, στη ΔΕΗ, στην ΕΥΔΑΠ, στα ΕΛΤΑ, στη ΔΟΥ, στην Τράπεζα;

Αναγνωρίζετε αυτό το σήμα;

Εσείς πού πληρώνετε

- Το λογαριασμό του κινητού σας;
  - Το λογαριασμό του τηλεφώνου σας;
  - Το λογαριασμό του ηλεκτρικού;
  - Το λογαριασμό του νερού;
- Ποιος λογαριασμός είναι πολύ ακριβός;
Ποιος λογαριασμός είναι πολύ φτηνός;

Λεξιλόγιο

Δίπλωμα οδήγησης, εξετάσεις, κομπιούτερ, συνεργείο, επαγγελματικό, ιδιωτικό αυτοκίνητο, επισκευή, μηχανάκι, διασταύρωση, ταχύτητα, φρένο, ζώνες (ασφαλείας) πληρώνω, λογαριασμός ηλεκτρικού, λογαριασμός τηλεφώνου, λογαριασμός νερού, ταχυδρομείο, γραμματόσημο,

ΕΝΟΤΗΤΑ 13^η ΥΓΕΙΑ

Μάθημα 1^ο: Παιδικές ασθένειες

Πείτε στην τάξη:

Πότε αρρώστησε το παιδί σας τελευταία φορά;
Τι κάνατε;
Φωνάξατε το γιατρό;
Πότε πήγατε σε νοσοκομείο τελευταία φορά;
Πότε πήγατε σε φαρμακείο τελευταία φορά;

Τι κάνουν οι γιατροί στις εικόνες που βλέπετε;

Ποια από τις παρακάτω προτάσεις ταιριάζει σε κάθε εικόνα;

- Ο οδοντίατρος εξετάζει τα δόντια.
- Ο οφθαλμίατρος εξετάζει τα μάτια.
- Ο παθολόγος εξετάζει το στήθος.
- Η γιατρίνα κάνει εμβόλιο στα παιδιά.
- Η νοσοκόμα κρατάει το νεογέννητο.

α) Κλίση Ενεστώτα

Μεσοπαθητική φωνή
Ρήματα σε -ιέμαι, -ούμαι (β' συζυγία)
Ενεστώτας

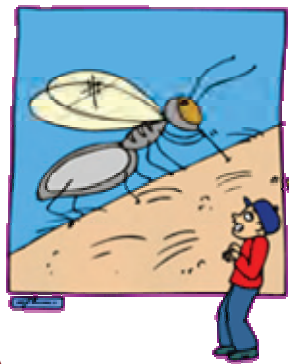
-ιέμαι	-ούμαι
-ιέσαι	-είσαι
-ιέται	-είται
-ιόμαστε	-ούμεαστε
-ιέστε	-είστε
-ιούνται	-ούνται

➤ Παραδείγματα

βαριέμαι	ασχολούμαι
βαριέσαι	ασχολείσαι
βαριέται	ασχολείται
βαριόμαστε	ασχολούμαστε
βαριέστε	ασχολείστε
βαριούνται	ασχολούνται

Ομοίως τα ρήματα

αγαπιέμαι	συνεννοούμαι
στενοχωριέμαι	προσκαλούμαι
συναντιέμαι	καλλιεργούμαι
παραπονιέμαι	δικαιολογούμαι
κρατιέμαι	εξυπηρετούμαι

β) Μέλλοντας διαρκείας // Υποτακτική (ενεστώτα)

Θα + κλίση ενεστώτα // να + κλίση ενεστώτα

➤ Παραδείγματα

Γιωργάκη, **θα παραπονιέσαι** συνέχεια; Δεν πρέπει **να παραπονιέσαι** συνέχεια.

Θα απασχολούμαστε τα Σαββατοκύριακα. Δεν θέλουμε **να απασχολούμαστε** τα Σαββατοκύριακα.

Συνεχίστε την κλίση των παρακάτω ρημάτων:

Θα//να παραπονιέμαι

θα //να απασχολούμαι

.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....

Συμπληρώστε τα κενά με τον Ενεστώτα των ρημάτων όπως στο παράδειγμα:

Πολύ δύσκολα αυτός ..... στο σκάκι. (νικιέμαι)

Πολύ δύσκολα αυτός νικιέται στο σκάκι.

1. Οι μαθητές ..... από τους καθηγητές τους. (βαθμολογούμαι)
2. Εσύ ..... στην τράπεζα της γειτονιάς σου. (εξυπηρετούμαι)
3. Εμείς ....., γιατί δεν ήλθε ο εκπαιδευτής σήμερα.
(αναρωτιέμαι)
4. Η Μαρία ....., γιατί η κόρη της λείπει. (στενοχωριέμαι)
5. Αυτό το φόρεμα ..... χειμώνα-καλοκαίρι. (φοριέμαι)
6. Τα δάση ..... το καλοκαίρι από τις πυρκαγιές. (απειλούμαι)

Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό τύπο του ρήματος στο Μέλλοντα διαρκείας ή στη Υποτακτική Ενεστώτα (θα//να):

1. Τα παιδιά πρέπει ..... από το χέρι της μητέρας τους. (κρατιέμαι)
2. Αυτοί ..... για πάντα. (αγαπιέμαι)
3. Είναι καλό ..... με τα παιδιά σας. (ασχολούμαι)
4. Οι μαθητές ..... κάθε μήνα. (βαθμολογούμαι)
5. Στο λεωφορείο πρέπει ..... γερά. (κρατιέμαι)
6. Η έξοδος κινδύνου δεν ..... συχνά. (χρησιμοποιούμαι)
7. Τα σκουπίδια πρέπει ..... σε κάδους στο δρόμο. (πετιέμαι)
8. Πόσες ώρες ..... στη δουλειά σας;(απασχολούμαι)

Περαστικά!

Φανταστείτε ότι το παιδί σας είναι άρρωστο και το πάτε στο νοσοκομείο. Παίξτε τους ρόλους πατέρας ή μητέρα και γιατρός. Χρησιμοποιήστε εκφράσεις από το παρακάτω κείμενο.

Ξαφνικά χτες το απόγευμα ο Νίκος ανέβασε πυρετό. Η μητέρα του η Μαρία του έβαλε θερμόμετρο.

Είχε 38.5.

Η Μαρία έδωσε αντιπυρετικό στον Νίκο και τον έβαλε στο κρεβάτι του.

Εκείνος άρχισε να κλαίει.

Τον πονούσε ο λαιμός του κι έβηχε.

Η Μαρία του έφτιαξε ένα ζεστό γάλα.

Μετά του έκανε εντριβή με οινόπνευμα.

Την επόμενη μέρα το πρωί η Μαρία πήγε τον Νίκο στο νοσοκομείο:

-Τι έχει ο μικρός;

-Πονάει ο λαιμός του, βήχει κι έχει πυρετό.

-Πόσο πυρετό έχει;

-Χτες είχε 38.5, σήμερα έχει 39.

- Άνοιξε το στόμα σου. Μπράβο, καλό παιδί!

-Τι έχει, γιατρέ;

-Ο λαιμός του είναι κόκκινος. Έχει αμυγδαλίτιδα.

Πολλά παιδιά είναι άρρωστα αυτό τον καιρό.

Κάπου κόλλησε. Πάει σχολείο;

-Ναί, φέτος είναι στην Α΄ Δημοτικού.

-Θα παίρνει τρεις φορές την ημέρα αυτό το αντιβιοτικό.

Θα πίνει ένα σιρόπι για το βήχα μεσημέρι-βράδυ και το αντιπυρετικό.

Να μείνει μέσα μέχρι να πέσει ο πυρετός. Περαστικά του!

Λεξιλόγιο

Έχω/ανεβάζω πυρετό, βάζω θερμόμετρο, γιατρός, ιατρείο, πονάω, βήχω, λαιμός, είμαι άρρωστος, δεν είμαι καλά, δεν νιώθω καλά, έχω γρίπη, πάω στο γιατρό, εντριβή, οινόπνευμα, χάπι, σιρόπι, αντιβιοτικό, αντιπυρετικό.

ΕΝΟΤΗΤΑ 13^η ΥΓΕΙΑ

Μάθημα 2^ο: Γιατροί, εμβολιασμοί, ασφάλιση

Πείτε στην τάξη:

Κάνετε εμβόλια στα παιδιά σας;
Προσέχετε τι τρώνε τα παιδιά σας;
Προσέχετε τι πίνουν τα παιδιά σας;
Πλένουν τα χέρια τους πριν το φαγητό;
Πλένουν τα δόντια τους μετά το φαγητό;
Κάνετε τα εμβόλια στα παιδιά σας;
Έχετε βιβλιάριο υγείας;

Γιατροί –Ειδικότητες

Ακτινολόγος
Δερματολόγος
Καρδιολόγος
Μαιευτήρας
-γυναικολόγος
Μικροβιολόγος
Οδοντίατρος

Ορθοπαιδικός
Οφθαλμίατρος
Παθολόγος
Παιδίατρος
Ψυχίατρος
Ωτορινολαρυγγολόγος (ΩΡΛ)

Φάρμακο –φαρμακείο -φαρμακοποιός

Να συμπληρώσετε τα κενά με την κατάλληλη ειδικότητα των γιατρών:

- Πονάει η κοιλιά μου. Πηγαίνω στον Παθολόγο.
- Έσπασα το πόδι μου. Πήγα στον .....
- Έχω πονόδοντο. Πηγαίνω στον .....
- Θέλω να κάνω ακτινογραφία. Πηγαίνω στον .....
- Ο παππούς μου υποφέρει από την καρδιά του. Πηγαίνει στον .....
- Θέλω να εξετάσω τα μάτια μου. Πηγαίνω στον .....
- Το παιδί είναι άρρωστο. Το εξετάζει ο .....
- Θέλω να πάρω ένα σιρόπι για το βήχα. Πηγαίνω στο .....

-Είμαι πολύ συναχωμένος.
Κρύωσα. Βήχω.
Τρέχει η μύτη μου.
Έχω πυρετό.
Θέλω ένα ζεστό τσάι και μια ασπιρίνη.

Πείτε στην τάξη:

Αναγνωρίζετε αυτά τα σήματα;
Τα χρησιμοποιείτε για θέματα υγείας;
Εσείς, πού είστε ασφαλισμένος;
Τα παιδιά σας είναι ασφαλισμένα;
Έχετε Βιβλιάριο Πρόνοιας;

**ΕΦΗΜΕΡΕΥΟΝΤΑ
ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑ**

Είμαι ασφαλισμένος στο ► Ι.Κ.Α.
στο ► Τ.Ε.Β.Ε.
στον ► Ο.Γ.Α.

Ασφάλιση Υγείας 'Απορίας'

Ι.Κ.Α. : Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων
Ο.Γ.Α. : Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων
Τ.Ε.Β.Ε. : Ταμείο Εμπόρων – Βιοτεχνών Ελλάδος

Το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας δίνει βιβλιάριο Κοινωνικής Πρόνοιας στους Έλληνες πολίτες με χαμηλό εισόδημα για περίθαλψη στα Δημόσια Νοσοκομεία.

**Ρήματα σε -ω (α΄ συζυγία):
Αόριστος (Πριν, Χτες Πέρ[υ]σι)**

Καταλήξεις

Παραδείγματα

-νω	χάνω	έχασα
-θω ▶ -σα	νιώθω	ένοιωσα
-ζω	διαβάζω	διάβασα
-κω	πλέκω	έπλεξα
-γω	ανοίγω	άνοιξα
-χω ▶ -ξα	προσέχω	πρόσεξα
-σκω	διδάσκω	δίδαξα
-χνω	φτιάχνω	έφτιαξα
-ζω	παιίζω	έπαιξα
-πω	λείπω	έλειψα
-βω	σκάβω	έσκαψα
-φω ▶ -ψα	βάφω	έβαψα
-εύω	δουλεύω	δούλεψα
-αύω	παύω	έπαψα

➤ **Παραδείγματα κλίσης αορίστου**

	Διαβάζω	Πλέκω	Δουλεύω
-α	διά βασα	έ πλεξα	δού λεψα
-ες	διά βασες	ε πλεξε ς	δού λεψε ς
-ε	διά βασε	έ πλεξε	δού λεψε
-αμε	δια βάσαμε	π λέξα με	δου λέψα με
-ατε	δια βάσατε	π λέξα τε	δου λέψα τε
-αν	δια βάσαν	έ πλεξαν	δού λεψαν

Στον Αόριστο τα ρήματα τονίζονται στην 3^η συλλαβή από το τέλος.
Τα δισύλλαβα ρήματα παίρνουν αύξηση 'ε': π.χ. γρά**φω**, έ-γ**ρα**φ**α**

➤ **Παραδείγματα:**

Ενεστώτας

Αόριστος

2	1				3	2	1	
δέ	νω				έ	δε	σα	
4	3	2	1 //		4	3	2	1
α	γο	ρά	ζω //		α	<u>γ</u> ό	ρα	σα

**Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:
Καθαρίζεις το σπίτι.**

1. Την Πέμπτη αρχίζουν τα μαθήματα.
2. Σήμερα λείπω από τη δουλειά.
3. Ταξιδεύω σε όλη την Ελλάδα.
4. Χάνει το πορτοφόλι του.
5. Σήμερα γράφετε την άσκηση.
6. Τώρα συμπληρώνω την αίτηση.

Χτες καθάρισες το σπίτι.

- Την περασμένη Πέμπτη.....
Προχτές .....
Πέρσι .....
Πριν από λίγο.....
Χτες .....
Τον περασμένο μήνα.....
.....
7. Σήμερα πληρώνεις τους λογαριασμούς. Την περασμένη εβδομάδα .....

Βάλτε τα ρήματα στην παρένθεση στο σωστό τύπο του αορίστου:

1. Η Μαρία ..... (διαλέγω) ένα ωραίο φόρεμα.
2. Η Ελένη ..... (πληρώνω) τους λογαριασμούς.
3. Το Δημαρχείο ..... (κλείνω) νωρίς.
4. Χθές βράδυ ο Νίκος ..... (δουλεύω) πολύ.
5. .... (διαβάζω) καλά τα μαθήματά σου;
6. Πότε ..... (κόβω) το χέρι σου, Μαρία;

Χρονικά επιρρήματα με τον Αόριστο

Χθές - προχθές
Πέρ(υ)σι – πρόπερσι
Την περασμένη Δευτέρα/Τρίτη.../εβδομάδα
Την προηγούμενη Δευτέρα/Τρίτη.../εβδομάδα
Τον περασμένο μήνα/χρόνο/αιώνα
Πριν δύο μέρες/πριν από λίγο

Πείτε τι κάνατε:

Χθές
Πέρ(υ)σι
Πρόπερσι
Την περασμένη εβδομάδα
Τον περασμένο μήνα
Πριν από λίγο

Λεξιλόγιο

Ακτινολόγος, Δερματολόγος, Καρδιολόγος, Μαιευτήρας-γυναικολόγος, Μικροβιολόγος, Οδοντίατρος, Ορθοπαιδικός, Οφθαλμίατρος, Παθολόγος, Παιδίατρος, Ψυχίατρος, Ωτορινολαρυγγολόγος (ΩΡΛ), Βιβλιάριο Υγείας, Ασφάλιση, Εμβολιασμός, Εμβόλιο

ΕΝΟΤΗΤΑ 14^η ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ

Μάθημα 1^ο: Αυτοκίνητο, τραίνο, πλοίο

Πείτε στην τάξη:

Πώς πάτε στη δουλειά σας;
Πώς πάνε τα παιδιά σας στο σχολείο;
Έχετε αυτοκίνητο Ι.Χ.;
Παίρνετε ποτέ ταξί;
Τι προτιμάτε; Το ταξί, το λεωφορείο
ή το αυτοκίνητό σας;
Έχει μπουτιλιάρισμα στην πόλη σας;
Ταξιδεύετε συχνά;
Ταξιδεύετε με αυτοκίνητο, με τραίνο ή με πλοίο;

-Παρακαλώ, εδώ είναι η στάση του λεωφορείου;
-Ναι, εδώ είναι.
-Ξέρετε ποιο λεωφορείο πάει στην κεντρική πλατεία.
-Το 3. Κι εγώ αυτό περιμένω.
-Πότε περνάει;
-Περνάει κάθε 10 λεπτά. Σε λίγο έρχεται.
Έχετε εισιτήριο;
-Ναι, αγόρασα μερικά εισιτήρια από το περίπτερο.
-Ωραία. Να το, έφτασε. Δεν άργησε καθόλου.

-Κάθε πότε περνάει το λεωφορείο;
-Περνάει κάθε 10 λεπτά.

Πάρτε έναν τουριστικό χάρτη της Ελλάδος. Χωριστείτε σε ομάδες και ταξιδέψτε οδικώς από:

1. την Θεσσαλονίκη στην Ξάνθη
2. την Θεσσαλονίκη στην Αθήνα
3. την Αθήνα να κάνετε τον γύρο της Πελοποννήσου

Ταξί,
λεωφορείο,
αυτοκίνητο Ι.Χ.
μηχανάκι
ή με τα πόδια;

Ρήματα σε –ώ (Β΄ Συζυγία): Αόριστος

➤ **Παραδείγματα:**
απαντώ   **οδηγώ**

**-ησα
 -ησες
 -ησε
 -ήσαμε
 -ήσατε
 -ησαν**

απάντησα
 απάντησες
 απάντησε
 απαντήσαμε
 απαντήσατε
 απάντησαν

οδήγησα
 οδήγησες
 οδήγησε
 οδηγήσαμε
 οδηγήσατε
 οδήγησαν

➤ **Προσοχή !**   **Ζώ -έζησα**

Αόριστος σε – έσα, -άσα, -ηξα, -αξα

-εσα

-ασα

-ηξα

-αξα

μπόρεσα
 μπόρεσες
 μπόρεσε
 μπορέσαμε
 μπορέσατε
 μπόρεσαν

πείνασα
 πείνασες
 πείνασε
 πεινάσαμε
 πεινάσατε
 πείνασαν

φύσηξα
 φύσηξες
 φυσήξε
 φυσήξαμε
 φυσήξατε
 φύσηξαν

κοίταξα
 κοίταξες
 κοίταξε
 κοιτάξαμε
 κοιτάξατε
 κοίταξαν

Ομοίως κλίνονται τα ρήματα:

πονώ
 φορώ
 παρακαλώ
 διαιρώ
 αφαιρώ
 επαινώ

διψώ
 γελώ
 χαλώ
 κρεμώ

τραβώ
 βουτώ
 βαστώ

πετώ
 φυλάω

➤ **Προσοχή !**   περνώ - πέρασα
 κερνώ – κέρασα
 ξεχνώ – ξέχασα
 γερνώ – γέρασα

**Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:
Παιδιά, γιατί αργήσατε τόσο πολύ χτες; (αργώ)**

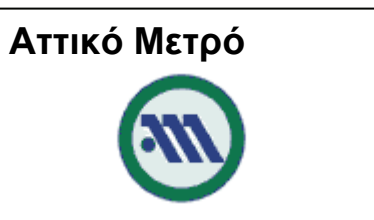
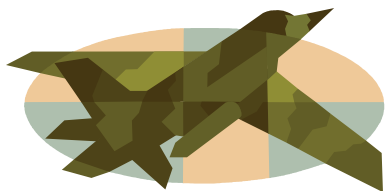

1. Πώς ..... στη γιορτή χτες, Νίκο;
(περνώ)
2. Νίκο, γιατί δεν μου ..... χτες;
(τηλεφωνώ)
3. Χτες ..... τα βιβλία μου στο σχολείο.
(ξεχνώ).
4. Δεν ..... να έρθω στο πάρτυ χτες. (μπορώ)
5. Χτες είδα ένα αστείο έργο και ..... πολύ. (γελώ)
6. Πέρσι πήγε στη Θάσο και ..... πολύ ωραία. (περνώ).
7. Χτές τα παιδιά ..... πολύ και .....
σε μια ταβέρνα για φαγητό. (πεινώ, σταματώ)
8. Αυτός ..... να έρθει απόψε. (προσπαθώ).
9. Χτες ..... πάλι τους φίλους μας. (συναντώ)
10. Τι ..... τον εκπαιδευτή σας; (ρωτώ)

**Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:
Κοιτώ τις αγγελίες. → Κοίταξα τις αγγελίες.**

1. Οι γονείς του συγχωρούν τα λάθη του.
.....
2. Η Ελένη και η Μαρία δεν σπαταλούν πολλά χρήματα.
.....
3. Όταν πεινάμε, σταματάμε σε ένα εστιατόριο για να φάμε.
.....
4. Μελετούν πολύ συστηματικά και περνούν τις εξετάσεις.
.....
5. Στο τέλος της παράστασης οι θεατές χειροκροτούν ενθουσιασμένοι.
.....
6. Στο πανηγύρι οι φίλοι μας τραγουδούν, γλεντούν και γελούν.
.....

Αναγνωρίζετε αυτά τα μέσα μεταφοράς;

Ξέρετε τι είναι το Αττικό Μετρό;

Συζητήστε μέσα στην τάξη πού υπάρχει, γιατί είναι χρήσιμο.

Λεξιλόγιο

Στάση, λεωφορείο, δρομολόγιο, ταξί, αυτοκίνητο, μοτοσικλέτα, ποδήλατο, αεροπλάνο, πλοίο, τρένο, με τα πόδια, μετρό, πρακτορείο λεωφορείων (ΚΤΕΛ), ταμείο, δρομολόγιο, εισιτήριο, απλό, εισιτήριο με επιστροφή, λιμάνι, σιδηροδρομικός σταθμός, αεροδρόμιο.

ΕΝΟΤΗΤΑ 14^η ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ

Μάθημα 2^ο: Από την άμαξα στο αεροπλάνο

Πείτε στην τάξη:

Ταξιδέψατε με άμαξα;
Ταξιδέψατε με αεροπλάνο;
Περιγράψτε μια άμαξα
και ένα αεροπλάνο.
Ποιο είναι πιο γρήγορο;
Ποιο πάει πιο μακριά;

Συζητήστε στην τάξη:

Τι είναι το ταξίδι;
Τι είναι η μετανάστευση;
Πώς μετανάστευαν οι άνθρωποι;
Μεταναστεύουν στις μέρες μας;
Γιατί μεταναστεύουν;
Εσείς μεταναστεύετε;

Ρήματα σε -ω (Α΄ συζυγία):
Προστακτική Αορίστου

Κλίση

-σε	-ξε	-ψε
-στε	-ξτε	-ψτε

➤ Παραδείγματα:

	Κλείνω	Παίζω	Γράφω
Κατάφαση	κλείσε κλείστε	παίξε παίξτε	γράψε γράψτε
Άρνηση	(να) μην κλείσεις (να) μην κλείσετε	(να) μην παίξεις (να) μην παίξετε	(να) μη γράφεις (να) μη γράψετε

Γράψτε την προστακτική Αορίστου των ρημάτων όπως στο παράδειγμα:

δουλεύω   δούλεψε   (να) μη δουλέψεις
                   δουλέψτε   (να) μη δουλέψετε

1. ανοίγω	.....	.....
	.....	.....
2. διαβάζω	.....	.....
	.....	.....
3. προσέχω	.....	.....
	.....	.....
4. πληρώνω	.....	.....
	.....	.....
5. μαζεύω	.....	.....
	.....	.....
6. αρχίζω	.....	.....
	.....	.....

**Αόριστες άκλιτες αντωνυμίες
 Κάτι ≠ Τίποτα**

➤ **Παραδείγματα:**
 Ξέρεις **κάτι**; Δεν ξέρω **τίποτα**.
 Θέλεις **κάτι** από το περίπτερο; Δεν θέλω **τίποτα**.

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:
Θέλεις τίποτε;

Ναι, κάτι θέλω.
Όχι, δεν θέλω τίποτα.

Καλό ταξίδι!

1. Υπάρχει τίποτα στο ψυγείο;	.....	.....
2. Συμβαίνει τίποτα;	.....	.....

- 3.Ακούς τίποτα; .....
- 4.Κάνεις τίποτα; .....
- 5.Τρως τίποτα; .....
- 6.Βλέπετε τίποτα; .....

Κρατήσεις

Παρακαλώ, ένα εισιτήριο για Θεσσαλονίκη.

ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΤΩΝ ΡΟΜΑ

Οι Ρομά είναι ένα λαός που μετακινήθηκε από την Ασία στην Ελλάδα το 14^ο μ.Χ. αιώνα. Έφτασαν στο Βυζάντιο και εγκαταστάθηκαν στην περιοχή της Κωνσταντινούπολης.

Η ανάπτυξή τους στην Πελοπόννησο ήταν εντυπωσιακή.

Στη Μεθώνη είχαν ξεχωριστό στρατιωτικό τμήμα.

Οι Ρομά αυξήθηκαν την εποχή πριν και μετά την Επανάσταση του 1821.

Μερικοί λένε πως στη Φιλική Εταιρεία υπήρχαν και Ρομά.

Αρκετοί Ρομά πήραν μέρος στην Επανάσταση είτε ως πολεμιστές είτε ως μουσικοί.

Λεξιλόγιο

Ταξιδεύω, ταξίδι, φεύγω,
μετανάστευση, μετακίνηση,
μετακινούμαι, εγκατάσταση, ελληνικό
φύλο, πολιτισμός, στρατιωτικό
τμήμα, πολεμιστής, Φιλική Εταιρεία..

ΕΝΟΤΗΤΑ 15^η Μάθημα 1^ο:

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ Αγοραπωλησίες

Πείτε στην τάξη:

- Διαβάσετε τις Μικρές Αγγελίες στην εφημερίδα;
- Μένετε σε νοικιασμένο σπίτι;
- Αγοράσατε σπίτι;
- Τηλεφωνήσατε σε κάποια αγγελία πρόσφατα;
- Αγοράσατε κάτι από μικρές αγγελίες;
- Πουλήσατε κάτι από μικρές αγγελίες;

-Γεια σας, είστε ο ιδιοκτήτης του σπιτιού;

-Μάλιστα. Εσείς ποιος είστε;

-Είμαι ο κ. Καραγεωργίου. Σας τηλεφώνησα το πρωί. Από δω η κόρη μου Μαρίνα.

-Θέλετε να δείτε το διαμέρισμα; Από εδώ, παρακαλώ.

Έχει δύο μεγάλα υπνοδωμάτια, μια σαλοτραπεζαρία και δυο μεγάλα

μπαλκόνια. Τα δωμάτια είναι φωτεινά και άνετα.

-Η κουζίνα πού είναι;

-Η κουζίνα βλέπει στον ακάλυπτο χώρο. Τα ντουλάπια είναι καινούρια.

-Πόσο το πουλάτε;;

-90. 000 ευρώ.

-Έχω δάνειο τράπεζας. Θα σας πληρώσω μετρητοίς. Κατεβάστε την τιμή.

-Σας το δίνω για 85. 000 ευρώ.

-Αρέσει στην κόρη μου. Της αρέσουν τα μπαλκόνια. Βλέπουν στο δρόμο. Σκέφτομαι να το αγοράσω. Θα σας απαντήσω σε δυο μέρες.

Μικρές
Αγγελίες

Πωλείται στα Άνω Λιοσσια διαμπερές διαμέρισμα 2^{ου} ορόφου σε πολυκατοικία 10 ετών, 80 τ.μ., μεγάλα μπαλκόνια, κεντρική θέρμανση, λίγα κοινόχρηστα κοντά στην κεντρική αγορά.

Γράψτε στο τετράδιό σας μία μικρή αγγελία για την εφημερίδα που να πουλάτε ή να νοικιάζετε ένα ακίνητο (σπίτι, χωράφι, μαγαζί).

Βρείτε Μικρές Αγγελίες στην εφημερίδα και διαβάστε τις στην τάξη.

**Ρήματα σε -ώ (Β΄ συζυγία):
Προστακτική Αορίστου**

α) Καταλήξεις προστακτικής αορίστου σε

-ησα

**-ησε
-ήστε**

οδηγώ
οδήγησε
οδηγήστε

απαντώ
απάντησε
απαντήστε

ΑΡΝΗΣΗ

μην οδηγήσεις
μην οδηγήσετε

μην απαντήσεις
μην απαντήσετε

β) Καταλήξεις προστακτικής αορίστου σε:

- έσα

-άσα

-ηξα

-αξα

**-εσε
-εστε**

**-άσε
-άστε**

**-ηξε
-ηξτε**

**-αξε
-αξτε**

μπόρεσε
μπορέστε

πείνασε
πεινάστε

φύσηξε
φυσήξτε

κοίταξε
κοιτάξτε

ΑΡΝΗΣΗ

μην μπορέσεις
μην μπορέσετε

μην πεινάσεις
μην πεινάσετε

μην φυσήξεις
μην φυσήξετε

μην κοιτάξεις
μην κοιτάξετε

Ομοίως κλίνουνται τα ρήματα:

πονώ
φορώ
παρακαλώ
δαιρώ
αφαιρώ
επαινώ

διψώ
γελώ
χαλώ
κρεμώ

τραβώ
βουτώ
βαστώ

πετώ
φυλάω

➤ Προσοχή ! Πέρασε-περάστε
Κέρασε- κεράστε
Ξέχασε -ξεχάστε

Συμπληρώστε τα κενά με την προστακτική των ρημάτων όπως στο παράδειγμα:

..... αμέσως συγγνώμη. (εσύ-ζητώ)

Ζήτησε αμέσως συγγνώμη.

1. .... το κόκκινο φουστάνι. (εσύ-φοράω)
2. .... τα μαθήματά σας. (μελετώ)
3. .... με να λύσω τις ασκήσεις. (εσείς –βοηθώ)
4. Παιδιά, ... ευθεία. (προχωρώ).
5. Ελένη, ... μου μόλις πας σπίτι. (τηλεφωνώ)
6. .... με τον εκπαιδευτή σας. (συζητώ)
7. .... με τον διπλανό σας.(μιλώ)
8. Κώστα, ... τα σκουπίδια στο καλάθι. (εσείς –πετώ)
9. .... τα ρούχα σας στην κρεμάστρα. (κρεμώ)
10. Γιώργο, ... τις τσάντες με τα ψώνια. (εσύ –βαστώ)

Συμπληρώστε τα κενά με την προστακτική των ρημάτων στην άρνηση όπως στο παράδειγμα:

Μην ..... αργά τη νύχτα. (εσύ -οδηγώ)

Μην οδηγήσεις αργά τη νύχτα.

Μην κολυμπάς βαθιά!

1. Μην ..... πολλά χρήματα. (εσύ-σπαταλώ)
2. Μην ..... με κόκκινο. (εσείς –περνώ)
3. Μην ..... στο ραντεβού μας. (εσύ –αργώ)
4. Μην ..... με γεμάτο στομάχι. (εσείς –κολυμπώ)
5. Μην ..... τόσο δυνατά. (εσύ –γελάω)
6. Μην ..... τον πίνακα στον τοίχο. (εσύ –κρεμώ)
7. Μην ..... τους φίλους σου. (εσύ –κατηγορώ)
8. Μην ..... την διεύθυνσή μου. (εσύ –ξεχνώ)
9. Μην ..... από το σπίτι του. (εσύ –περνώ)
10. Μην ..... να μου γράφεις. (σταματώ)

Η αόριστη άκλιτη αντωνυμία 'κάθε'

(Ο) κάθε άνθρωπος. (Η) κάθε μέρα. (Το) κάθε παιδί.
Κάθε πότε; Κάθε χρόνο, κάθε μέρα, κάθε μήνα

Χρησιμοποιείτε το 'κάθε' με τις παρακάτω λέξεις:

Γυναίκα, χωριό, πόλη, άντρας, νύχτα, βράδυ, μαθητής, σπίτι, μήνας, εβδομάδα, χρόνος, οικογένεια

Ο/η/το κάθε +ουσιαστικό:ο κάθε άνθρωπος, η κάθε οικογένεια, το κάθε παιδί

Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο του κάθε:

- 1.Θα σου τηλεφωνώ στο τέλος ..... (εβδομάδα)
- 2.Η αντίδραση του ..... είναι διαφορετική. (παιδί)
3. .... έχει κάποια αξία. (βιβλίο)
4. Το ..... θέλει φροντίδα και αγάπη. (παιδί)
5. .... έχεις διακοπές; Μια φορά τον χρόνο.
6. .... πηγαίνεις σινεμά; Μια ή δυο φορές την εβδομάδα.

Λεξιλόγιο

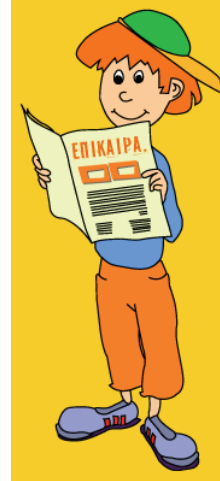
Ενοικιάσεις, ενοικιαστήρια, ενοικιάζεται, νοικιάζω, πωλείται, διαμέρισμα, πολυκατοικία, ιδιοκτήτης, κοινόχρηστα, κεντρική θέρμανση, κεντρική αγορά, υπνοδωμάτιο, κατεβάζω τιμή, δάνειο, τράπεζα, πληρώνω, τιμή, σκέφτομαι, απαντώ.

ΕΝΟΤΗΤΑ 15^η Μάθημα 2^ο:

ΜΙΚΡΕΣ ΑΓΓΕΛΙΕΣ Εύρεση εργασίας

Πείτε στην τάξη:

Πώς ψάχνεις να βρεις δουλειά;
Με γνωριμίες;
Μόνος/η;
Μέσω του ΟΑΕΔ;
Μέσω αγγελιών;
Δεν ψάχνεις καθόλου;
Πώς βγάζεις χρήματα;
Σε στηρίζει η οικογένειά σου;
Γνωρίζεις μια τέχνη;
Γνωρίζεις κομπιούτερ;

Μικρές Αγγελίες: Ζητούν Υπαλλήλους

Ζητείται Υπάλληλος Γραφείου με γνώση Η/Υ.
Ζητείται ανειδίκευτος εργάτης για βιοτεχνία πλαστικών.
Ζητείται πωλήτρια για κατάστημα ρούχων.
Ζητείται πωλητής για αντιπροσωπεία αυτοκινήτων.
Ζητείται καθαρίστρια για γραφεία επιχειρήσεων.
Ζητείται φύλακας για εργοστάσιο δομικών υλικών.
Ζητούνται οδοκαθαριστές στο Δήμο Αθηναίων.
Ζητείται οικιακή βοηθός σε τετραμελή οικογένεια.
Ζητούνται σερβιτόροι σε παραλιακή ταβέρνα.

**Σε ποια από τις προηγούμενες αγγελίες θα απαντούσατε;
Συζητήστε στην τάξη.**

Η ελληνική οικογένεια φροντίζει τα παιδιά της.
Ο γονείς δουλεύουν για να ζουν καλά τα παιδιά τους.
Τα στέλνουν στο σχολείο. Τα μαθαίνουν γράμματα.
Τα παιδιά μένουν με τους γονείς μέχρι να βρουν δουλειά.
Ο πατέρας βοηθάει τα παιδιά του να ξεκινήσουν μια δουλειά.
Πολλοί νέοι συνεχίζουν την επιχείρηση του πατέρα τους.

Όμως στη σύγχρονη εποχή χρειάζονται μόρφωση και γνώση της τεχνολογίας.

Για να βρεις δουλειά πρέπει να ξέρεις γραφή και ανάγνωση.

Ακόμα πρέπει να ξέρεις χρήση ηλεκτρονικού υπολογιστή και ξένες γλώσσες.

Η ρόμικη οικογένεια είναι στενά δεμένη.

Οι γονείς βοηθούν τα παιδιά τους να βρουν δουλειά.

Άλλοι γίνονται τεχνίτες, έμποροι, αγρότες, μουσικοί όπως και οι γονείς τους.

Όμως πόσοι τελειώνουν το σχολείο;

Πόσοι μαθαίνουν μια τέχνη;

Πόσοι ξέρουν να χειρίζονται ηλεκτρονικό υπολογιστή;

Είναι χρήσιμα όλα αυτά στη σύγχρονη εποχή;

Ανειδίκευτος εργάτης ≠ ειδικευμένος εργάτης

Αποθετικά ρήματα

Μεσοπαθητική φωνή

Ενεργητική φωνή

Τα ρήματα που έχουν μόνο μεσοπαθητική φωνή ονομάζονται αποθετικά.

Χρειάζομαι
Σκέφτομαι
Εργάζομαι
Κάθομαι
Αισθάνομαι
Γίνομαι
Έρχομαι
Συλλογίζομαι
Επισκέπτομαι
Δέχομαι
Φαίνομαι
Συμπεριφέρομαι

Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:
Ο Νίκος ..... στο κέντρο της πόλης.
(εργάζομαι)
Ο Νίκος εργάζεται στο κέντρο της πόλης.

1. Εμείς ..... τη γιαγιά μας κάθε Κυριακή. (επισκέπτομαι)
2. Ο γιος μου ..... καινούρια σχολική τσάντα. (χρειάζομαι)
3. Ελένη, εσύ πώς .....μακριά από τους γονείς σου;
(αισθάνομαι)
4. Ο νέος δάσκαλος ..... πολύ καλός. (φαίνομαι)
5. Πού ..... εσείς; (εργάζομαι)
6. Ο Νίκος ..... να αλλάξει δουλειά. (σκέφτομαι)
7. Όταν ..... το χωριό του, ... ότι ..... πάλι
παιδί. (συλλογίζομαι, αισθάνομαι, γίνομαι)
8. Ο γιατρός ..... τους άρρωστους στο ιατρείο του. (δέχομαι)
9. Οι μαθητές ..... στο σχολείο στις 8 η ώρα. (έρχομαι)
10. Εσύ .....πολύ σκληρά στα παιδιά σου. (συμπεριφέρομαι).

ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΤΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ ΣΤΙΣ ΔΥΟ ΚΟΛΟΝΕΣ:

Κάθεται	μεγάλη χαρά για την επιτυχία του γιου μας.
Αισθανόμαστε	πολλές ώρες κάθε μέρα.
Χρειάζονται	στο θρανίο του.
Εργάζεται	με ευγένεια στους καθηγητές.
Έρχεσαι	με τρένο από τη Θεσσαλονίκη;
Σκέφτεται	ευχές για το γάμο μας.
Δεχόμαστε	τους γονείς της στο χωριό.
Γίνεται	πολύ ευχαριστημένος με τη δουλειά του.
Επισκέπτεται	μεγάλη φασαρία στο δρόμο.
Φαίνεται	κάποιες πληροφορίες για την αίτηση.
Συμπεριφέρονται	να αλλάξει δουλειά.

1. Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα
Ο μεγάλος κήπος   του μεγάλου κήπου   των μεγάλων κήπων

το καινούριο σχολείο	.....	.....
το φρόνιμο παιδί	.....	.....
η ωραία ταινία	.....	.....
η καθαρή τάξη	.....	.....
ο καλός μαθητής	.....	.....
ο σπουδαίος δάσκαλος	.....	.....

2. Γράψτε το θηλυκό επίθετο με ένα ουσιαστικό όπως στο παράδειγμα:
Ο ωραίος άντρας → η ωραία γυναίκα

ο καλός καιρός (μέρα)	.....
ο καινούριος χρόνος (εβδομάδα)	.....
ο ελεύθερος χρόνος (ζωή)	.....
ο μαύρος σκύλος (γάτα)	.....
ο διπλανός μαθητής (μαθήτρια)	.....
ο σκοτεινός δρόμος (πλατεία)	.....

3. Χρησιμοποιήστε θα ή να (απλό μέλλοντα ή απλή υποτακτική) ανάλογα με την περίπτωση:

1. Κατερίνα, πρέπει ..... περισσότερο. (προσπαθώ)
2. Το λεωφορείο ..... για την Πάτρα σε μία ώρα (αναχωρώ)
3. Εσείς ..... στο χωριό τον άλλο μήνα. (είμαι)
4. Δεν πρέπει ....., όταν τρώμε. (κολυμπώ)
5. Εμείς ..... πολύ όλο το χειμώνα και πρέπει ..... οικονομίες. (δουλεύω, κάνω)
6. Αυτοί ..... όλο το βράδυ. (πίνω)
7. Τους αρέσει ..... όλη μέρα. (γλεντώ)

8.Μαμά, θέλω .....μου .....κάθε μέρα. (τηλεφωνώ)

9. Άρχισε ..... (ψιχαλίζει)

10. Εγώ δεν ..... στο σχολείο αύριο. (μπορώ, έρχομαι)

4.Φτιάξτε ένα μενού φαγητών για όλη την εβδομάδα:

Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή	Σαββάτο	Κυριακή

5.Συμπληρώστε τον παρακάτω πίνακα ρωτώντας τους διπλανούς σας

- ποιος είναι πιο ψηλός/ψηλή
- ποιος είναι πιο χοντρός /χοντρή
- ποιος είναι πιο αδύνατος/η
- ποιος έχει πιο μεγάλη οικογένεια

ΟΝΟΜΑ	ΥΨΟΣ	ΒΑΡΟΣ	ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

6.Χρησιμοποιείστε την προστακτική του αορίστου ή του ενεστώτα όπως στο παράδειγμα:

**Ο Κώστας τελειώνει το μάθημα. → Κώστα, τελειώνει το μάθημα.
Κώστα, τελείωσε το μάθημα.**

1. Η Άννα ανάβει το φως. ....
2. Η Ελένη κάνει τις δουλειές. ....
3. Οι γυναίκες τελειώνουν την κουβέντα. ....
4. Τα παιδιά σβήνουν το φως. ....
5. Ο Κώστας βλέπει τα έργα στην εφημερίδα.....
6. Ο Νίκος λέει το μάθημά του. ....
7. Η Ελένη περνάει από το ταχυδρομείο.....
8. Κλείνεις την πόρτα. ....
9. Ο Γιωργάκης παίζει με τα παιδιά. ....
10. Η Μαρία κερνάει γλυκά. ....
11. Πηγαίνουν μια εκδρομή. ....
12. Τα παιδιά μιλάνε σιγά. ....
13. Ο Παναγιώτης παίρνει τον τηλεφωνικό κατάλογο.....
14. Η Κατερίνα ψάχνει την τσάντα της. ....
15. Ο Μιχάλης αφήνει τα πράγματά του .....
16. Η Ειρήνη πίνει το γάλα της. ....

7. Συμπληρώστε τον ενεστώτα, τον μέλλοντα διαρκείας ή την υποτακτική των ρημάτων ανάλογα με την περίπτωση:

1. Όλη μέρα ..... τα μουσεία με τους συμμαθητές μας.
(επισκέπτομαι).
2. Αυτή η λέξη δεν ..... σ'αυτήν την πρόταση.
(χρησιμοποιούμαι)
3. Πρέπει ..... πιο πολύ για τη δουλειά σου.
(ενδιαφέρομαι)
4. Μην ..... με ξένα πράγματα. (ασχολούμαι)
5. Δεν σε βλέπω ..... με τόσο ωραία νέα που σου είπα. (χαίρομαι)

6. Προσπαθήστε .....μην ..... ξανά τα λόγια του. (σκέφτομαι)
7. Άρχισε ..... μια ωραία ιστορία. (διηγούμαι)
8. Δεν ..... την πρόσκλησή μου. (δέχομαι)
9. .... κάθε μέρα από τις 8 μέχρι τις 3 το μεσημέρι. (δουλεύω)
10. Από αύριο ..... από το καινούριο κατάστημα της Τράπεζας. (εξυπηρετούμαι)
11. Οι σπουδαστές ..... από τους καθηγητές. (εξετάζομαι)
12. Δεν ..... για τις απουσίες σας. (δικαιολογούμαι)
13. Δεν πρέπει ..... γιατί έκανες λάθος. (στενοχωριέμαι)
14. Το λεωφορείο ..... συνεχώς. (κινούμαι)
12. Η αλληλογραφία τους ..... κάθε πρωί. (ταχυδρομούμαι)
13. Πόσες ώρες ..... στη δουλειά σας;(απασχολούμαι)
14. Τα χωράφια ..... από τους γεωργούς. (καλλιεργούμαι)

8. Γράψτε τις προτάσεις στον Αόριστο, αφού τις αντιγράψετε στο τετράδιό σας:

- 1.Λούζω τα μαλλιά μου.
- 2.Οι γεωργοί θερίζουν τα χωράφια.
- 3.Τα δέντρα λυγίζουν από τον αέρα.
- 4.Η δασκάλα μετράει τους μαθητές.
5. Κλοβει το ψωμί.
6. Ο εκπαιδευτής διορθώνει τις ασκήσεις.
7. Ο Γιώργος παίζει στον κήπο.
- 8.Ετοιμάζουμε τις δουλειές μας.
9. Η βροχή σταματά.
10. Γιορτάζουμε την Πρωτομαγιά.

**9. Στο χάρτη που έχετε μπροστά σας
-βρείτε τους Νομούς της Ελλάδας και τις πρωτεύουσές τους.
-βρείτε τα νησιά.**

ΕΛΕΓΧΟΣ ΓΝΩΣΕΩΝ

1. Συμπληρώστε το άρθρο και την κατάληξη του επιθέτου:

1. .... τυρόπιτα είναι φτην....
- 2..... χάρτης είναι μεγάλ....
- 3..... Γιώργος δεν είναι έτοιμ.....
- 4..... νησί είναι μικρ..., αλλά πολύ ωραί....
- 5..... παιδί της είναι όμορφ....
- 6..... Αθήνα είναι πολύ όμορφ..., αλλά όχι πολύ καθαρ....
- 7..... γραμματόσημο είναι ελληνικ.....
- 8..... ξενοδοχείο είναι ακριβ..... και τεράστι....
9. .... καιρός δεν είναι καλ....., αλλά άσχημ....
10. .... πόρτα είναι ανοιχτ.....

2. Βάλτε το σωστό τύπο της προσωπικής αντωνυμίας στα κενά:

1. Εσύ ..... λές τι ..... θέλεις; (τον, του)
2. .... διαβάζει την εργασία της. (σε, σου)
- . Πότε ..... βλέπεις; (την, της)
4. .... δίνεις τα βιβλία; (του, τον)
5. .... παίρνεις τσιγάρα; (με. μου)
6. .... δείχνει τις φωτογραφίες από την εκδρομή. (με. μου)

3. Γράψτε τα ρήματα στην μεσοπαθητική φωνή: ενεστώτας, μέλλοντας, υποτακτική

κλείνω → κλείνομαι, θα//να κλείνομαι

- ετοιμάζω .....
- διδάσκω .....
- ονομάζω .....
- μορφώνω .....
- ετοιμάζω .....
- κρύβω.....

4. Συγκρίνετε δύο πράγματα:

- δύο βιβλία
- δύο ρούχα
- δύο τετράδια
- δύο παιδιά
- δύο δασκάλους
- δύο δουλειές
- δύο σπίτια

5. Συζητήστε μέσα την τάξη:

- Πρέπει τα παιδιά σας να πηγαίνουν σχολείο ή όχι;
- Πρέπει να δουλεύουν ή να πηγαίνουν στο σχολείο;
- Πρέπει τα κορίτσια να πηγαίνουν στο σχολείο ή όχι;
- Πηγαίνετε στο γιατρό όταν αρρωσταίνετε;
- Πρέπει να μάθετε Ελληνικά ή όχι;
- Πρέπει να μάθετε ηλεκτρονικό υπολογιστή;
- Πρέπει να έχετε ταυτότητα, ΑΦΜ, δίπλωμα οδήγησης;

6. Βάλτε τις προτάσεις της προηγούμενης άσκησης στην προστακτική ενεστώτα (β'ενικό) χρησιμοποιώντας τα ρήματα πηγαίνω, μαθαίνω, έχω.

7. Απαντήστε στις ερωτήσεις:

1. Με τι ασχολείστε;
2. Πότε ξεκουράζεστε;
3. Πότε βαριέστε;
4. Με τι ευχαριστιέστε;
5. Ποιον περιποιείστε;
6. Πού κάθεστε τώρα;
7. Γιατί κουράζεστε;
8. Διηγείστε ιστορίες στα παιδιά σας;
9. Πότε στενοχωριέστε;
10. Τι σκέφτεστε τώρα;

Γ΄ Μέρος

17^η Ενότητα: Τελετές

A. Γάμος, γέννα, βαφτίσια, ευχές

Αόριστος ανωμάτων ρημάτων

Ανώμαλα ρήματα: Προστακτική αορίστου.

B. Ήθη και Έθιμα

Απλός μέλλοντας

Απλή υποτακτική ρημάτων σε –ω (α΄ συζυγία)

Άρνηση απλού μέλλοντα και απλής υποτακτικής

Χρονικά επιρρήματα με απλό μέλλοντα

18^η Ενότητα: Κοινότητα

A. Χωριά και πόλεις

Απλός μέλλοντας

Απλή υποτακτική ρημάτων σε –ώ (β΄ συζυγία)

Θηλυκά ουσιαστικά σε –η/-ης, -εως

B. Η Ελλάδα και οι πόλεις της

Ανώμαλα Ρήματα: Απλός Μέλλοντας

Απλή Υποτακτική

Χρονικά επιρρήματα ‘πότε, ποτέ, κάποτε’

19^η Ενότητα: Ρόλοι φύλων

A. Άνδρες και γυναίκες στη σύγχρονη κοινωνία

Προστακτική αορίστου+προσωπικές αντωνυμίες:

Οι σύνδεσμοι ‘όταν’ ‘μόλις’

B. Παραδοσιακοί ρόλοι

Ρήματα με ‘να’

Η χρήση του ρήματος ‘μπορώ’

Ο τελικός σύνδεσμος ‘για να’

20^η Ενότητα: Ενημέρωση

A. Τηλεόραση, ραδιόφωνο

Οι εκφράσεις ‘λες να..., είναι δυνατόν να..., είναι πιθανόν να...’

Οι σύνδεσμοι ‘γιατί, επειδή, γι’αυτό’

B. Εφημερίδα, βιβλίο

Τα ρήματα ‘κοιμάμαι, θυμάμαι, λυπάμαι, φοβάμαι’

Οι προθέσεις ‘ως/μέχρι’

21^η Ενότητα: Γιορτές

A. Σχολικές αργίες

Κτητικές αντωνυμίες ‘δικός μου/δική μου/δικό μου’

Ρήματα με τους συνδέσμους ‘ότι, πως’

Το αναφορικό ‘ό, τι’

B. Παραδοσιακές Γιορτές

Το επίθετο 'πολύς'
Παραθετικά επιθέτου 'πολύς'
Το επίρρημα 'πολύ'

22^η Ενότητα: Δικαιώματα, Υποχρεώσεις

A. Πολίτης και Πολιτεία

Τα επίθετα 'όλος, όλη, όλο'
ίδιος, ίδια, ίδιο
μόνος, μόνη, μόνο'

Ποσοτικά επιρρήματα

B. Πλούσιοι και φτωχοί

Αρσενικά ουσιαστικά σε -έας
Ουδέτερα ουσιαστικά σε -μα -ιμο
Απρόσωπα ρήματα, απρόσωπες εκφράσεις +να

23^η Ενότητα: Ρομά και Ελληνικός πολιτισμός

A. Μουσική, Χορός, Θέαμα

Παραθετικά επιρρημάτων
Ο χρονικός σύνδεσμος 'πριν'
Μετοχή Ενεστώτα

B. Η Ιστορία των Ρομά στην Ευρώπη

Το αναφορικό 'που'
Σύνδεσμοι
Έγκλιση τόνου

24^η Ενότητα: Επανάληψη: Ενότητες 17-23

Έλεγχος γνώσεων

25^η Ενότητα: Γενική Επανάληψη

Γλωσσάριο

Βιβλιογραφία

ΕΝΟΤΗΤΑ 17^η: ΤΕΛΕΤΕΣ

Μάθημα 1^ο: Γάμος, γέννηση, βαφτίσια, ευχές

Πείτε στην τάξη:

Θυμάστε το γάμο σας;
Πότε έγινε;
Πόσων χρόνων παντρευτήκατε;
Είχατε πολλούς καλεσμένους;
Πήρατε πολλά δώρα;
Δηλώσατε το γάμο σας στο Ληξιαρχείο;

-Είμαι η Μαρία.
Είμαι 17 χρονών.
Είμαι αρραβωνιασμένη με τον Γιώργο.
Παντρεύομαι την Κυριακή.
Κάνω έναν παραδοσιακό γάμο.
Έχω ένα ωραίο νυφικό.
Έχω στολίδια στα μαλλιά μου.
Αγόρασα μπομπονιέρες από τούλι.
Οι κουμπάροι αγόρασαν λαμπάδες με λουλούδια.
Μ'αρέσουν τα λουλούδια.
Θα έχω πολλά στο γάμο μου.
Μοίρασα προσκλητήρια σε όλους τους συγγενείς και φίλους.

Αρραβωνιάζομαι
Είμαι αρραβωνιασμένος

Παντρεύομαι
Είμαι παντρεμένος

Τι λέτε σ' έναν γάμο;

Στο ζευγάρι πριν το γάμο: -Η ώρα η καλή!
Στο δώρο του γάμου: -Να ζήσετε ευτυχισμένοι!
Στο νιόπαντρο ζευγάρι: -Κάθε ευτυχία!
Στον κουμπάρο: -Πάντα άξιος!
Στους γονείς: -Να τους χαίρεστε!
Στην ανύπαντρη αδελφή: -Να τους χαίρεσαι, και στα δικά σου!

Θρησκευτικός γάμος - Πολιτικός γάμος
 Ποιον από τους δύο προτιμάτε;
 Τον θρησκευτικό ή τον πολιτικό γάμο;

Συζητήστε στην τάξη:

Ποια είναι τα έθιμα του γάμου στον τόπο σας;
 Παντρεύεται ένας στενός συγγενής σας.
 Τι πρέπει να κάνετε στο γάμο του;

**Διαβάστε το προσκλητήριο
 και γράψτε και σεις ένα δικό
 σας για το γάμο του παιδιού
 σας.**

Λέμε ευχές

Στη βάφτιση:
 Σε ονομαστική γιορτή:
 Σε γενέθλια:
 Σε άρρωστο:
 Σε κηδεία:
 Σε αποφοίτηση:
 Σε προαγωγή:
 Στη διασκέδαση:
 Καινούριο πράγμα:

**Να σας ζήσει!
 Χρόνια πολλά κι ευτυχισμένα.
 Να τα εκατοστήσεις!
 Περαιστικά. Σιδερένιος.
 Συλλυπητήρια!
 Καλή σταδιοδρομία!
 Συγχαρητήρια. Και εις ανώτερα.
 Στο καλό! Να περάσετε καλά.
 Καλορίζικο!**

Βάλτε το κατάλληλο ρήμα από τον διπλανό πίνακα στον Αόριστο:

1. Εσύ πήγες επάνω.

Ανεβαίνω – ανέβηκα
Βάζω – έβαλα
Βγάζω – έβγαλα
Βγαίνω – βγήκα
Βρίσκω – βρήκα
Δίνω -έδωσα
Θέλω – θέλησα
Κάνω - έκανα
Καταλαβαίνω – κατάλαβα
Κατεβαίνω – κατέβηκα
Μαθαίνω – έμαθα
Μένω - έμεινα
Μπαίνω – μπήκα
Ξέρω – ήξερα
Παίρνω – πήρα
Περιμένω – περίμενα
Πέφτω – έπεσα
Πηγαίνω – πήγα
Πίνω – ήπια
Πλένω – έπλυνα
Στέλνω – έστειλα
Φέρνω - έφερα
Φεύγω – έφυγα

2. Αυτός ..... κάτω. (κατεβαίνω)
3. .... το παλτό μου και το
..... στην ντουλάπα. (παίρνω,
βάζω)
4. .... το σκύλο του βόλτα.
5. .... τα λεφτά και
..... την απόδειξη.
6. Αυτοί ..... μέσα στην τάξη.
7. Τα παιδιά ..... έξω στην αυλή.
8. .... στο ραντεβού,
..... μισή ώρα και μετά
.....
9. Αυτός ..... έναν καφέ.
10. Η Ελένη ..... ένα δέμα με το
ταχυδρομείο.
11. Εμείς ..... τα νέα από τις
εφημερίδες.
12. .... τα δόντια μου κι

..... για ύπνο.

Προσοχή! Στον Αόριστο των παρακάτω ρημάτων:

Βλέπω - είδα
Έχω - είχα
Λέω - είπα
Τρώω - έφαγα

Γίνομαι - έγινα
Έρχομαι - ήλθα ή ήρθα
Κάθομαι - κάθισα ή έκατσα

Βάλτε το κατάλληλο ρήμα από τους παρακάτω πίνακες στον Αόριστο:

1. Χτες εμείς ..... μια ωραία ταινία (βλέπω).
2. .... τη διεύθυνσή του στον κατάλογο.
3. Αυτός ..... ένα σάντουιτς.
4. Οι φίλοι μου ..... με το τρένο.
5. Κάποιο ατύχημα ..... στο δρόμο.
6. .... και έγραψε ένα γράμμα στην φίλη του.
7. .... στους φίλους του να τον περιμένουν.
8. Χτες, οι εκπαιδευτές ..... το πρώτο μάθημα με τους γονείς.

Ανώμαλα ρήματα: Προστακτική αορίστου

Αφήνω	άφησε// άσε –αφήστε //άστε
Βγαίνω	βγες – βγείτε
Βλέπω	δες – δείτε // δέστε
Βρίσκω	βρες – βρείτε // βρέστε
Λέω	πες – πείτε
Μπαίνω	μπες – μπείτε
Πηγαίνω	πήγαινε–πηγαίνατε//άντε
Πίνω	πιες –πιείτε // πιέστε
Τρώω	φάε – φάτε

Άστε τα πράγματά σας εδώ.

Άντε! Κάνε γρήγορα!

➤ Προσοχή! Έρχομαι έλα – ελάτε
Κάθομαι κάτσε-καθήστε

Συμπληρώστε τα κενά με το σωστο τύπο της προστακτικής Αορίστου όπως στο παράδειγμα:
Νίκο, ... αυτή την ταινία, είναι πολύ ωραία. (βλέπω)

Νίκο, δες αυτή την ταινία, είναι πολύ ωραία.

1. Παναγιώτη, ... όλο σου το φαγητό.

(τρώω)

2. Παιδιά,..... γρήγορα, το λεωφορείο φεύγει.

(έρχομαι)

3. Έλα τώρα, ... λίγο κρασάκι, θα σου

κάνει καλό. (πίνω)

4. Ελένη, ... μου, σε παρακαλώ, τα κλειδιά μου γρήγορα. (βρίσκω)

5. Κώστα, ... μου όλη την αλήθεια. (λέω)

6. .... με ήσυχη. Είμαι πολύ κουρασμένη. (αφήνω).

7. .... το φεγγάρι, τι ωραίο που είναι! (βλέπω)

8. Στο διάλειμμα ..... όλοι έξω στην αυλή. (βγαίνω)

9. .... όλοι γρήγορα στις τάξεις, αρχίζει το μάθημα. (μπαίνω)

10. .... όλοι μαζί στο γήπεδο, το ματς είναι καλό. (πηγαίνω)

Συμπληρώστε τις προτάσεις όπως θέλετε:

Βγες.....

Δες.....

Βρες .....

Πες μου .....

Μπείτε .....

Πήγαινε .....

Φάε .....

Πιες .....

Λεξιλόγιο

Αρραβώνας, αρραβωνιάζομαι, γάμος, παντρεύομαι, κουμπάρος/α, καλεσμένος, νυφικό, μπομπονιέρες, λαμπάδες, προσκλητήρια, μοιράζω.

ΕΝΟΤΗΤΑ 17^η: ΤΕΛΕΤΕΣ

Μάθημα 2^ο: Ήθη και Έθιμα

Πείτε στην τάξη:

Ποια είναι τα έθιμα της φυλής σας;
Τι είναι τα 'κεράσματα' στο γάμο;
Τι κάνετε στη γέννηση ενός παιδιού;
Τι κάνετε σε έναν θάνατο;

Αρχαία ελληνικά παιχνίδια

Στην αρχαία Αθήνα τα αγόρια παίζουν με στεφάνια, με κλουβιά πουλιών και με μικρά άρματα. Τα κορίτσια κάνουν τραμπάλα.

Άλλα παιδιά μαθαίνουν να παίζουν λύρα και αυλό από τον κιθαριστή.

Στα γυμναστήρια τα παιδιά γυμνάζονται.

Οι γυμναστές σημειώνουν σε πινακίδες τα ρεκόρ των μικρών αθλητών.

Σήμερα κάποια παιχνίδια είναι ίδια με τα αρχαία χρόνια στην Ελλάδα.

Ποια παιχνίδια παίζουν τα παιδιά στις δύο εικόνες;

Ποια παιχνίδια παίζουν τα παιδιά σας σήμερα;

Ρήματα σε -ω (Α΄ Συζυγία): Μέλλοντας απλός // υποτακτική απλή

Καταλήξεις

ζω ▶	διαβάζω	θα/να διαβάσω
-σω	πληρώνω	θα/να πληρώσω
νω ▶	ντύνω	θα/να ντύσω

-πω	λείπω	θα/να λείψω
-βω	κόβω	θα/να κόψω
-φω ▶ -ψω	γράφω	θα/να γράψω
-εύω	χορεύω	θα/να χορέψω
-αύω	παύω	θα/να πάψω

-κω	πλέκω	θα/να πλέξω
-γω	ανοίγω	θα/να ανοίξω
-χω	τρέχω	θα/να τρέξω
-γγω ▶ -ξω	σφίγγω	θα/να σφίξω
-χνω	ψάχνω	θα/να ψάξω
-ζω	παιίζω	θα/να παιίξω

ΑΡΝΗΣΗ

Απλός Μέλλοντας

Δεν θα διαβάσω
Δεν θα διαβάσεις
Δεν θα διαβάσει
Δεν θα διαβάσουμε
Δεν θα διαβάσετε
Δεν θα διαβάσουν

Απλή Υποτακτική

να **μην** διαβάσω
 να **μην** διαβάσεις
 να **μην** διαβάσει
 να **μην** διαβάσουμε
 να **μην** διαβάσετε
 να **μην** διαβάσουν

Θα έρθεις αύριο στο μάθημα;
Δεν θα έρθω αύριο στο μάθημα.
 Γιατί **δεν θα** έρθεις αύριο στο μάθημα;
 Γιατί μου είπε **να μην** έρθω αύριο.

Φτιάξτε παρόμοιους διαλόγους με τα ρήματα:

Θα πάω //να πάω στη δουλειά.
 Θα διαβάσω//να διαβάσω το μάθημα.
 Θα ανοίγω//να ανοίγω την πόρτα.
 Θα πληρώνω//να πληρώνω το λογαριασμό.

Χρονικά Επιρρήματα και επιρρηματικές εκφράσεις με απλό μέλλοντα
Αύριο, μεθαύριο, του χρόνου, ύστερα (από), μετά, έπειτα, την επόμενη/ερχόμενη εβδομάδα, τον μεθεπόμενο μήνα, σε λίγες μέρες, τον άλλο μήνα, την άλλη Τρίτη, σε δυο ώρες, σε λίγο.

**Πείτε τι θα κάνετε
ή τι δεν θα κάνετε:**

Αύριο
Μεθαύριο
Ύστερα από το μάθημα
Του χρόνου
Την επόμενη εβδομάδα
Τον άλλο μήνα
Σε λίγο

Πείτε τι σας είπε ο εκπαιδευτής σας να μην κάνετε:

Μας είπε να μην ερχόμαστε αργά.
να μη μιλάμε μέσα στην τάξη.
να μη ξεχνάμε τας βιβλία μας.

Συμπληρώστε τις παρακάτω προτάσεις :

Τι λέτε στο παιδί σας να μην κάνει;
Του λέω να μην .....

Τι λέτε στο παιδί σας να κάνει;
Του λέω να .....

Τι είναι η μαντική τέχνη;

Οι Έλληνες, όπως όλοι οι άνθρωποι, ήθελαν να προβλέπουν τι θα γίνει στο μέλλον. Για να βρούνε απαντήσεις στα προβλήματά τους πήγαιναν στα μαντεία. Το πιο γνωστό ήταν το μαντείο των Δελφών που ήταν αφιερωμένο στο θεό Απόλλωνα. Οι χρησμοί, όπως λέγονταν οι απαντήσεις που έδινε η Πυθία, δεν είχαν πάντοτε ξεκάθαρο νόημα.

Με ποιους τρόπους οι άνθρωποι προβλέπουν σήμερα το μέλλον;

Λεξιλόγιο

Έθιμα, κέρασμα, σεντόνι, γέννηση, θάνατος, στεφάνι, κλουβί, πουλί, άρμα, τραμπάλα, λύρα, αυλός, κιθαριστής, γυμναστής, αθλητής, ρεκόρ, μέλλον, προβλέπω, απάντηση, πρόβλημα, μαντείο, μαντεία, θεός, χρησμός

ΕΝΟΤΗΤΑ 18^η: ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Μάθημα 1^ο: Χωριά και Πόλεις

Πείτε στην τάξη:

Πού γεννηθήκατε;
Στο χωριό ή στην πόλη;
Πώς λένε το χωριό σας;
Πώς λένε την πόλη σας;
Πώς λένε τη συνοικία που ζείτε;
Η συνοικία σας έχει δρόμους, φως, νερό,
τηλέφωνο, αποχετευτικό σύστημα;
Τι σας αρέσει στο μέρος που ζείτε;
Τι δεν σας αρέσει στο μέρος που ζείτε;

Ο ουρανός

-Στο διαμέρισμα που μένουμε δε βλέπω ουρανό.
Ανοίγω το παράθυρο, γυρίζω τα μάτια μου ψηλά, και το μόνο που βλέπω είναι μια μεγάλη τρύπα, εκεί που τελειώνουν οι άσπροι τοίχοι.
Αυτή η τρύπα είναι πότε άσπρη, πότε γκρίζα, πότε γαλάζια. Είναι ουρανός αυτό;
Ουρανός κατάλαβα τι είναι, όταν ήρθε η γιαγιά μου απ'το χωριό και με πήρε κοντά της για ένα μήνα.
Ήμουν ακόμα τότε πέντε χρονών.
Το χωριό της γιαγιάς μου είναι μακριά απ'τον κόσμο, πάνω στα βουνά.
Μόλις έβγαινα από το σπίτι, ήμουν όλος κάτω απ'τον ουρανό.

Θυμάστε τα παιδικά σας χρόνια;
Πού ζούσε ο παππούς και η γιαγιά σας;
Θυμάστε τους παιδικούς σας φίλους;
Πώς ήταν οι παιδικοί σας φίλοι;
Πώς τους έλεγαν;
Πού είναι τώρα;
Ξέρετε τους φίλους των παιδιών σας;

**Πότε γεννηθήκατε; Γεννήθηκα στις 20 Δεκεμβρίου 1978.
Πού γεννηθήκατε; Γεννήθηκα σ' ένα χωριό στις Σέρρες.**

Συμπληρώστε στον παρακάτω πίνακα τα στοιχεία της οικογένειάς σας:

ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ	ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΕΡΑΣ	ΕΤΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ	ΑΣΧΟΛΙΑ	ΤΟΠΟΣ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Μιλήστε για τη γειτονιά σας:

Είναι ήσυχη;
Έχει φασαρία;
Είναι καθαρή;
Έχει μεγάλους ή μικρούς δρόμους;
Τι κάνετε τα βράδια στη γειτονιά σας;
Γνωρίζετε τους γείτονές σας;
Πείτε μερικά ονόματα γειτόνων σας.

**Ρήματα σε –ώ (Β' Συζυγία):
Καταλήξεις μέλλοντα απλού/υποτακτικής απλής**

-ήσω	μιλώ	θα/να μιλήσω
-ήξω	τραβώ	θα/να τραβήξω
-άσω	περνώ	θα/να περάσω
-έσω	μπορώ	θα/να μπορέσω
-άξω	κοιτώ	θα/να κοιτάξω

Θα αγοράσεις ψωμί;   Ναι, θα αγοράσω.   Όχι, δεν θα αγοράσω.

1. Θα μαγειρέψεις σήμερα; .....
2. Θα δουλέψουν την Κυριακή;.....
3. Θα αρχίσεις μαθήματα αύριο;.....
4. Θα καλέσουμε τους φίλους μας;.....

5. Θα συζητήσουν με τον δάσκαλο;.....
6. Θα τραγουδήσουν και θα γλεντήσουν στην ταβέρνα;
.....
7. Θα φορέσεις το παλτό σου;.....
8. Θα σταματήσετε για ένα καφέ;.....

Απαντήστε με Ναι και Όχι:

Θέλεις να ειδοποιήσεις τον Γιάννη;

Ναι, θέλω να τον ειδοποιήσω.

Όχι, δεν θέλω να τον ειδοποιήσω.

1. Μπορείς να πετάξεις τα σκουπίδια;

Ναι, ...

Όχι, ...

2. Θέλετε να πουλήσετε το σπίτι;

Ναι, ...

Όχι, ...

3. Μπορείτε να εξηγήσετε την άσκηση;

Ναι, ...

Όχι, ...

4. Περιμένετε να τελειώσω τη δουλειά μου;

Ναι, ...

Όχι, ...

5. Θέλει να αφήνει τα παιδιά στη γιαγιά;

Ναι, ...

Όχι, ...

Θηλυκά ουσιαστικά σε -η -ης/εως

ΕΝΙΚΟΣ

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

-η

-ΕΙΣ

-ης/-εως

-ΕΩΝ

-η

-ΕΙΣ

ΕΝΙΚΟΣ

η πόλη

η αίτηση

της πόλης/εως

της αίτησης/αιτήσεως

την πόλη

την αίτηση

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

οι πόλεις

οι αιτήσεις

των πόλεων

των αιτήσεων

τις πόλεις

τις αιτήσεις

➤ Παραδείγματα

Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:

Το πρωί περίμενα στη ..... του λεωφορείου μια ώρα. (στάση)

Το πρωί περίμενα στη στάση του λεωφορείου μια ώρα.

1. Χτες το βράδυ άκουσα τις ..... από την τηλεόραση. (είδηση)
2. Οι ..... που έδωσε δεν με ικανοποίησαν καθόλου. (εξήγηση)
3. Τα αεροδρόμια συνήθως βρίσκονται έξω από τις ..... (πόλη)
4. Ο παππούς περιμένει τον ταχυδρόμο για να πάρει την ..... (σύνταξη)
5. Οι ..... και οι ..... των αεροπλάνων γράφονται στον πίνακα των ..... (άφιξη, αναχώρηση, πτήση).
6. Δεν ξέρω την ορθογραφία αυτής της ..... (λέξη).
7. Συμπληρώστε αυτή τη ..... στην αστυνομία. (δήλωση)
8. Οι ..... των ..... στο δημόσιο θα γίνουν τον επόμενο μήνα. (ανακοίνωση, πρόσληψη)

Λεξιλόγιο

Δρόμος, φως, νερό, τηλέφωνο, αποχετευτικό σύστημα, τρύπα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 17^η: ΤΕΛΕΤΕΣ

Μάθημα 2^ο: Η Ελλάδα και οι πόλεις της

Πείτε στην τάξη:

Ξερετε ποια είναι η πρωτεύουσα της Ελλάδας;
 Ποιες πόλεις γνωρίζετε στη Ελλάδα;
 Σας αρέσει η ζωή στην πόλη;
 Πού παρακολουθείτε τα μαθήματα του ΚΕΕ;

Μιλήστε στην τάξη:

Πώς ζούνε τα παιδιά στην πόλη;
 Πού παίζουν;
 Τι ξέρετε για τη Θεσσαλονίκη;
 Τι ξέρετε για την Αθήνα;
 Σε ποια πόλη θα θέλατε να πάτε;

Η Ακρόπολη είναι στην Αθήνα.

Ο Λευκός Πύργος είναι στη Θεσσαλονίκη.

Στον παρακάτω πίνακα γράψτε τι βλέπετε στις φωτογραφίες των πόλεων:

ΑΘΗΝΑ	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

βάζω	θα/ναβάλω
βγάζω	θα/ναβγάλω
δίνω	θα/ναδώσω
μαθαίνω	θα/ναμάθω
μένω	θα/ναμείνω
παίρνω	θα/ναπάρω
πέφτω	θα/ναπέσω
πηγαίνω	θα/ναπάω
πλένω	θα/ναπλύνω
στέλνω	θα/ναστείλω
τρώνω	θα/ναφάω
φέρνω	θα/ναφέρω
φεύγω	θα/ναφύγω
γίνομαι	θα/ναγίνω
έρχομαι	θα/ναέρθω ή θα/ναέλθω
κάθομαι	θα/νακαθίσω ή θα/νακάτσω

βγαίνω	θα/ναβγω
βλέπω	θα/ναδω
βρίσκω	θα/ναβρω
λέω	θα/ναπω
μπαίνω	θα/ναμπω
πίνω	θα/ναπιω

ανεβαίνω	θα/να ανέβω ή ανεβώ
θέλω	θα/να θελήσω
καταλαβαίνω	θα/να καταλάβω
κατεβαίνω	θα/να κατέβω ή κατεβώ
παραγγέλνω	θα/να παραγγείλω

Προσοχή! Παραμένουν ίδιοι ο απλός μέλλοντας και η απλή υποτακτική στα ρήματα :

έχω	θα/να έχω
είμαι	θα/να είμαι
κάνω	θα/να κάνω
περιμένω	θα/να περιμένω

Συμπληρώστε τα κενά με το μέλλοντα των ρημάτων στην παρένθεση:

- Απόψε ο Κώστας..... (μένω) στο σπίτι. Δεν ..... (βγαίνω) περίπατο. .... (διαβάζω) την εφημερίδα του, ... (βλέπω) τηλεόραση και ..... (παίρνω) στο τηλέφωνο τον φίλο του τον Νίκο. .... (πηγαίνω) μαζί σινεμά την Παρασκευή το βράδυ.

-Το Σάββατο το πρωί, η Ελένη και ο Νίκος ..... (πηγαίνω) στην αγορά. .... (παίρνω) το λεωφορείο και ..... (κατεβαίνω) στη στάση 'Αριστοτέλους'. .... (αγοράζω) παπούτσια και ρούχα.

-Για το Σαββατοκύριακο περιμένουν την Δήμητρα, την αδελφή της Ελένης, από την Θεσσαλονίκη. .... (έρχομαι) με το λεωφορείο και .... την ..... (παίρνω) από το σταθμό. .... την ..... (φιλοξενώ) στο σπίτι τους για μια εβδομάδα. .... (βγαίνω) βόλτα στην πόλη, ... (τρώνω) έξω,..... (βλέπω) καμιά καλή ταινία, ... (μείνω) στο σπίτι και ..... (κάνω) ένα πάρτυ με τους φίλους τους. Η Δήμητρα ..... (φεύγω) την ερχόμενη Δευτέρα σιδηροδρομικώς.

Συμπληρώστε τα κενά με την υποτακτική των ρημάτων στην παρένθεση:

-Απόψε ο Κώστας θέλει ..... (μένω) στο σπίτι. Δεν θέλει .....
(βγαίνω) περίπατο. Προτιμά ..... (διαβάζω) την εφημερίδα του και
..... (βλέπω) τηλεόραση. Μπορεί ..... (παίρνω) στο τηλέφωνο τον
φίλο του τον Νίκο. Θα του ζητήσει ..... (πηγαίνω) μαζί σινεμά την
Παρασκευή το βράδυ.

-Το Σάββατο το πρωί, η Ελένη και ο Νίκος αποφάσισαν .....
(πηγαίνω) στην αγορά. Προτίμησαν ..... (παίρνω) το λεωφορείο και
..... (κατεβαίνω) στη στάση 'Αριστοτέλους'. Θέλουν
..... (αγοράζω) ρούχα και παπούτσια.

-Για το Σαββατοκύριακο περιμένουν ..... (έρχομαι) η Δήμητρα, η
αδελφή της Ελένης, από την Θεσσαλονίκη. Θέλουν ..... την .....
(φιλοξενώ) στο σπίτι τους για μια εβδομάδα. Σκοπεύουν ..... (κάνω)
πολλά πράγματα μαζί:..... (βγαίνω) βόλτα στην πόλη, ... (τρώω)
μαζί, ... (βλέπω) καμιά καλή ταινία, ... (μένω) στο σπίτι και
..... (κάνω) ένα πάρτυ με τους φίλους τους. Η Δήμητρα σκέφτεται
..... (φεύγω) την επόμενη Δευτέρα.

Συζητήστε με το διπλανό σας/τη διπλανή σας τι θα κάνετε ή τι θέλετε να κάνετε σήμερα.

Χρονικά επιρρήματα:

Πότε;   ➡ Ποτέ
                 ➡ Κάποτε

Παραδείγματα

Πότε θα σταματήσεις το κάπνισμα; Ποτέ.
Πότε θα ανοίξεις μαγαζί; Κάποτε.
Δεν καπνίζει ποτέ.
Κάποτε θ'ανοίξει μαγαζί.

Συμπληρώστε με τον κατάλληλο τύπο πότε, ποτέ, κάποτε τις προτάσεις:

1. .... πηγαίνεις στο παζάρι;
2. Δεν λέει .... την αλήθεια.
3. .... ήταν χοντρός.
4. Δεν τρώει .... πρωινό.
5. .... είσαι σπίτι σου;
6. .... πήγε στην Αμερική.

Από ... σε

Στον χάρτη του τρόλλεϋ στην Αθήνα βρείτε τις διαδρομές συζητώντας μέσα στην τάξη όπως στο παράδειγμα: Πού πηγαίνει το 10; Πηγαίνει από την Ομόνοια στο Π.

Φάληρο.

Ο Θησέας και ο συνοικισμός

Ο Θησέας, ο μυθικός βασιλιάς, έβαλε στο μυαλό του ένα μεγάλο και σπουδαίο έργο: να ενώσει τους κατοίκους όλης της Αττικής σε μία πόλη.

Μέχρι τότε οι πάλιοι κάτοικοι της Αττικής δεν ζούσαν όλοι σε ένα μέρος. Ήταν σκορπισμένοι σε μικρά χωριά στις πεδιάδες και στην παραλία.

Μάλωναν μεταξύ τους. Δεν ενδιαφέρονταν για το κοινό καλό.

Ο Θησέας τους έπεισε να κατοικήσουν όλοι μαζί.

Έτσι ίδρυσε την πόλη της Αθήνας και έκανε μια κοινή γιορτή για όλους, τα Παναθήναια.

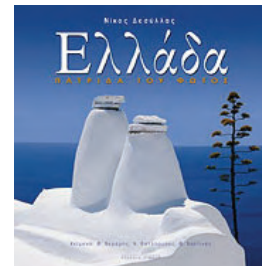
Συζητήστε στην τάξη.

Πού ζουν οι Ρομά; Σε χωριά, σε πόλεις, σε πεδιάδες, κοντά στη θάλασσα;

Πού είναι καλύτερη η ζωή;

Ενδιαφέρονται για το κοινό καλό;

Έχουν κοινές γιορτές με τους κατοίκους στον τόπο που ζούνε;

Λεξιλόγιο

Βασιλιάς, έργο, ενώνω, κάτοικος, κατοικώ, μέρος, μαλώνω, ενδιαφέρομαι, κοινό καλό, σκορπισμένος, ιδρύω, κοινό, -ή, -ό, γειτονιά, γείτονας, τρόλλεϋ, πρωτεύουσα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 19^η: ΡΟΛΟΙ ΦΥΛΩΝ

Μάθημα 1^ο: Άνδρες και γυναίκες σήμερα

Πείτε στην τάξη:

Πώς μεγαλώνουν τα αγόρια και τα κορίτσια στη δική σας κοινωνία;
Κάνετε παρέα αγόρια και κορίτσια, άντρες και γυναίκες μαζί;
Τι πιστεύετε; Είναι ίσα τα δύο φύλα;

Συζητήστε στην τάξη:

Πρέπει να μορφώνονται οι γυναίκες;
Πρέπει να βοηθάνε στο σπίτι οι άντρες;

♀ Θηλυκό φύλο
♂ Αρσενικό φύλο

Στις σύγχρονες δημοκρατίες οι γυναίκες έχουν ίσα κοινωνικά και πολιτικά δικαιώματα με τους άνδρες.
Οι γυναίκες μορφώνονται. Σπουδάζουν. Έχουν επάγγελμα. Κερδίζουν λεφτά. Ψηφίζουν. Μπαίνουν στην πολιτική.
Η ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών είναι σημαντικό μέρος της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Άνδρες και γυναίκες συμμετέχουν στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας τους.
Η συνεργασία ανάμεσα στα δύο φύλα κάνει την κοινωνία πιο δίκαιη, πιο ελεύθερη, πιο δημοκρατική.

Εσείς τι πιστεύετε;

Είναι οι γυναίκες περισσότερο συναισθηματικές από τους άνδρες;
Είναι οι γυναίκες λιγότερο εργατικές από τους άνδρες;
Είναι οι άντρες περισσότερο ικανοί από τις γυναίκες;
Πρέπει να παίρνουν αποφάσεις οι γυναίκες για τον εαυτό τους;

Προστακτική αορίστου + προσωπική αντωνυμία(άμεσο αντικείμενο)

δες
περίμενέ
άφησέ
ετοίμασέ
κατάλαβέ
άκουσέ
ρώτησέ
γράψτε

με
τον
την
το
μας
τους
τες
τα

➤ Παραδείγματα

Περίμενε τον Νίκο. → Περίμενέ **τον**.
Γράψτε τα προβλήματα. → Γράψτε **τα**.
Άφησε την τσάντα σου. → Άφησέ **την**.
Ετοίμασε το φαγητό. → Ετοίμασέ **το**.
Ρώτησε τις δασκάλες. → Ρώτησέ **τες**.

Προστακτική αορίστου + προσωπικές αντωνυμίες (έμμεσο αντικείμενο)

Τηλεφώνησέ
Πες
Απάντησέ
Στείλε
Δώστε
Γράψε
Στείλτε
Φέρε

μου
του
της
του
μας
τους
τους
τους

τα νέα
το γράμμα
τα κλειδιά
την διεύθυνσή σου
λουλούδια
σοκολάτες

➤ Παραδείγματα

Πες σ'αυτόν τα νέα. Πες **του** τα νέα. Πες **του τα**.
Στείλε στον πατέρα σου το γράμμα. Στείλε **του** το γράμμα. Στείλ' **του το**.
Δώσε σ'εμένα τα κλειδιά. Δώσ' **μου** τα κλειδιά. Δώσ' **μου τα**.
Γράψε σ' αυτούς την διεύθυνσή σου. Γράψε **τους** την διεύθυνσή σου. Γράψε **τούς την**.
Στείλτε σ'αυτές λουλούδια. Στείλτε **τους** λουλούδια. Στείλτε **τούς τα**.
Φέρε σ'αυτά τις σοκολάτες. Φερ' **τους** τις σοκολάτες. Φέρ' **τους τες**.

**Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:
Ετοιμάσε το φαγητό. → Ετοιμάσέ το./Μην το ετοιμάσεις.**

1. Γράψτε τα μαθήματά σας. ....
.....
2. Φέρε τους καφέδες. ....
.....
3. Απαντήστε στον δάσκαλο. ....
.....
4. Τηλεφώνησε στην Ελένη. ....
5. Πάρε το βιβλίο. ....
6. Γράψτε τις ασκήσεις. ....
7. Διάβασε τις σημειώσεις. ....
8. Φέρε τα ποτήρια. ....
9. Στείλε το δέμα αμέσως.....
10. Βάλε τα πιάτα στο τραπέζι. ....

Συνεχίστε όπως στα παραδείγματα:

**Διάβασε το γράμμα στον Γιάννη. → Διάβασέ του το.
Γράψτε τα νέα στην Ελένη. → Γράψτε τής τα.**

1. Γράψτε τα νέα στους γονείς σας.....
2. Δώστε στη μητέρα σας το τηλέφωνο του σχολείου. ....
3. Αγοράστε τα βιβλία για τα παιδιά σας.....
4. Βρες μου τα κλειδιά γρήγορα. ....
5. Πές μου το όνομά σου. ....
6. Στείλτε τα λουλούδια στη μητέρα μου.....
7. Αγόρασε το δώρο για την αδερφή σου.....
8. Δώσε το βιβλίο στον Μιχάλη.....

ΧΡΟΝΟΣ: πότε; ➡ **όταν**

➤ **Παράδειγμα:**
Πότε πας για μπάνιο; Όταν ο καιρός είναι καλός, πάω για μπάνιο.

Ενώστε τις δύο προτάσεις με τον χρονικό σύνδεσμο όταν:

1. Κάνει κρύο. Φοράμε παλτό. ....
2. Κάνει ζέστη. Τρώμε παγωτό. ....
3. Μπουμπουνίζει. Ο Νίκος φοβάται. ....
4. Φυσάει. Κλείνω τα παραθυράκια. ....
5. Βρέχει. Παίρνω ομπρέλα. ....

Ο χρονικός Σύνδεσμος 'Μόλις'

➤ **Παραδείγματα:**
Ο Νίκος έφτασε στην στάση. **Αμέσως μετά** το λεωφορείο έφυγε.
Μόλις ο Νίκος έφτασε στην στάση, το λεωφορείο έφυγε.
Φτάσαμε στην κορυφή του βουνού. **Αμέσως μετά** αντικρίσαμε την θάλασσα.
Μόλις φτάσαμε στην κορυφή του βουνού, αντικρίσαμε την θάλασσα.

Συνεχίστε ενώνοντας τις προτάσεις με το μόλις όπως στα παραδείγματα:

1. Ο βουλευτής τελείωσε την ομιλία του. Αμέσως μετά ο κόσμος χειροκρότησε.
.....
2. Σήμερα το πρωί ξημέρωσε. Αμέσως μετά άρχισε να βρέχει.
.....
3. Όλοι ένιωσαν τον σεισμό. Αμέσως μετά άρχισαν να βγαίνουν από τα σπίτια.
.....
4. Ο διαιτητής σφύριξε. Αμέσως μετά άρχισε ο αγώνας.
.....
5. Ο αρχηγός έδωσε το σύνθημα. Αμέσως μετά άρχισε ο πετροπόλεμος.
.....

ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Μια πατριαρχική οικογένεια είναι η οικογένεια που ο πατέρας είναι αρχηγός.

Μια μητριαρχική οικογένεια είναι η οικογένεια που η μητέρα είναι αρχηγός.

Μια μεγάλη οικογένεια είναι οι γονείς, τα παιδιά, οι παππούδες, οι γιαγιάδες, τα αδέρφια. Ένα ολοκληρωμένο χωριό μπορεί να είναι μια οικογένεια.

Στον παραδοσιακό γάμο οι άνδρες και οι γυναίκες παντρεύονται πολύ νέοι. Οι γυναίκες δίνουν προίκα. Συνήθως δεν δουλεύουν. Μεγαλώνουν τα παιδιά τους.

Οι άνδρες δουλεύουν. Δίνουν χρήματα στις γυναίκες τους. Φροντίζουν την περιουσία τους.

Πώς είναι η δική σας οικογένεια; Πατριαρχική, μητριαρχική, παραδοσιακή;

Λεξιλόγιο

Το φύλο, ίσος, -η, -ο, θηλυκό, αρσενικό, νοικοκυρά, σύντροφος, ισότητα, δικαίωμα, δημοκρατία, κοινωνικός, -ή, -ό, πολιτικός, -ή, -ό, σπουδάζω, ψηφίζω, πολιτική, Ευρωπαϊκή Ένωση, ανάπτυξη, οικονομικός, -ή, -ό, χώρα, συνεργασία, ελεύθερος, -η, -ο, δίκαιος, -η, -ο, δημοκρατικός, -ή, -ό, πατριαρχικός, μητριαρχικός, παραδοσιακός,

ΕΝΟΤΗΤΑ 19^η: ΡΟΛΟΙ ΦΥΛΩΝ

Μάθημα 2^ο: Ένα σύγχρονο ζευγάρι

-Είμαστε ο Νίκος και η Ελένη.

Παντρευτήκαμε πριν 5 χρόνια.

Η Ελένη είναι 10 χρόνια μικρότερή μου.

Έχουμε δύο παιδιά.

Το σπίτι μας είναι στο τέλος του δρόμου, που βλέπετε στη φωτογραφία.

-Εγώ δουλεύω στα χωράφια, χειμώνα-καλοκαίρι.

Η Ελένη μεγαλώνει τα παιδιά και φροντίζει το σπίτι.

Τα καλοκαίρια παίζω κλαρίνο στα πανηγύρια.

Μ' αρέσει η μουσική.

Μαθαίνω τα παιδιά μου να παίζουν κι'αυτά κλαρίνο και ντέφι.

Εγώ και η Ελένη δεν ξέρουμε γράμματα.

Όμως τα παιδιά μου θα πάνε σχολείο.

Θα μάθουν μια τέχνη.

Θα βρουνε μια δουλειά καλύτερη από τη δική μου.

Εσείς θέλετε τα παιδιά σας να μάθουν μια τέχνη;

Θέλετε να βρουνε μια δουλειά καλύτερη από τη δική σας;

Ο ΑΝΤΡΑΣ

Μιλήστε για την γυναίκα σας:

Πώς περνά τη μέρα της;

Δουλεύει έξω από το σπίτι;

Είναι νοικοκυρά;

Πήγε σχολείο;

Φροντίζει τα παιδιά;

Την βοηθάτε στις δουλειές του σπιτιού;

Είστε καλός σύντροφος γι' αυτήν;

Η ΓΥΝΑΙΚΑ

Μιλήστε για τον άντρα σας.

Πώς περνά τη μέρα του;

Πού δουλεύει;

Πήγε σχολείο;

Λείπει πολύ από το σπίτι;

Φροντίζει τα παιδιά;

Κουράζεται πολύ;

Σας βοηθάει ο άντρας σας;

Ρήματα με 'να'	Παραδείγματα
-----------------------	---------------------

Θέλω να	Θέλω να είσαι καλός μαθητής.
Μαθαίνω να	Μαθαίνω να γράφω Ελληνικά.
Μπορώ να	Μπορείς να περιμένεις λίγο ακόμα;
Ξέρω να	Ξέρει να παίζει μουσική.
Αρχίζω να	Αρχίζει να καταλαβαίνει Ελληνικά.
Πρέπει να	Πρέπει να προσέχεις στο μάθημα.

Σχηματίστε προτάσεις με το να όπως στο παράδειγμα:

- **Ο Άγγελος..... (μαθαίνω-γράφω).**
- **Ο Άγγελος μαθαίνει να γράφει.**

1. Εγώ ..... (θέλω-ταξιδεύω)
2. Εσύ ..... (ξέρω-μαγειρεύω).
3. Εμείς ..... (μπορώ-διαβάζω) Ελληνικά.
4. Αυτοί ..... (αρχίζω-μιλώ) Ελληνικά
5. Εσείς ..... (μαθαίνω-κολυμπώ).
6. Εσείς .....(πρέπει-βοηθώ) το παιδί σας.

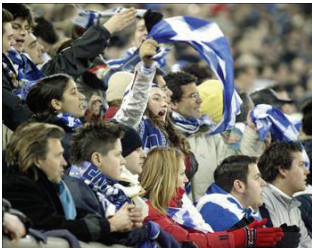
Η χρήση του ρήματος μπορώ   **Ο τελικός σύνδεσμος: Για να**

Ζητώ από τους άλλους	
Σε παρακαλώ, μπορείς	<ul style="list-style-type: none"> ▶ να μου πεις ένα παραμύθι; -Ευχαρίστως! ▶ να μου δώσεις λίγο νερό; -Βέβαια! ▶ να μου κλείσεις την βαλίτσα; -Μισό λεπτό! ▶ να μείνεις μαζί μου; -Με συγχωρείς, δεν μπορώ! ▶ να με βοηθήσεις; -Αμέσως! ▶ να έρθεις λίγο; -Έρχομαι!
Ζητώ άδεια	
Μπορώ ▶ να καπνίσω; - Ναι, δεν με πειράζει. -Όχι, μην καπνίσετε παρακαλώ.	
▶ να περάσω; - Ναι, ορίστε. -Όχι, μην περάσετε ακόμα.	

-Πάμε στο γήπεδο;	▶ -Γιατί;	▶ -Για να δούμε ποδόσφαιρο.
-Πάμε στην καφετέρια;	▶ -Γιατί;	▶ -Για να πιούμε ένα καφέ.
-Πάμε σ'ένα μπαράκι;		▶ -Για να πιούμε ένα ποτό.
-Πάμε στο ΚΕΕ;		▶ -Για να μάθουμε Ελληνικά.

Συζητήστε με το διπλανό/τη διπλανή σας αν μπορεί

- να σας δώσει το βιβλίο του
- να σας εξηγήσει μια λέξη
- να σας δανείσει το στυλό του
- να σας βοηθήσει στην άσκηση
- να σας περιμένει μετά το μάθημα
- να σας τηλεφωνήσει αύριο.

Συζητήστε με τους συμφοιτητές σας για να κάνετε κάτι μαζί μετά το μάθημα:

➤ **Παράδειγμα:- Πάμε στο γήπεδο; Γιατί;- Για να δούμε το ματς.**

1. Πάμε στο σινεμά; Γιατί; Για να .....
.....
2. Πάμε στο πάρκο; Γιατί; Για να .....
3. Πάμε στο σχολείο; Γιατί; Για να .....
4. Πάμε στο σπίτι; Γιατί; Για να .....
5. Πάμε στη θάλασσα; Γιατί; Για να .....
6. Πάμε στην βιβλιοθήκη; Γιατί; Για να .....

Ορφέας και Ευρυδίκη

Ο Ορφέας ήταν μουσικός από τη Θράκη. Όταν τραγουδούσε και έπαιζε τη λύρα του, η θάλασσα γαλήνευε, τα ζώα ημέρευαν και τα κλάδια των δέντρων σάλευαν στο ρυθμό της μουσικής του.

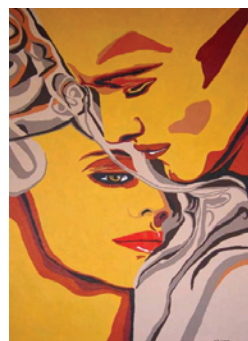
Κάποιοι λένε πως ήταν γιος του Απόλλωνα και πως ο Απόλλωνας του χάρισε τη λύρα.

Ο Ορφέας αγάπησε και παντρεύτηκε τη νύμφη Ευρυδίκη. Η Ευρυδίκη όμως πέθανε από το δάγκωμα ενός φιδιού. Απαρηγόρητος ο Ορφέας πήρε τη λύρα του και κατέβηκε στον Άδη. Σαν άρχισε να παίζει και να τραγουδά, ο Κέρβερος ημέρευε και οι νεκροί πλησίασαν ν'ακούσουν. Η Περσεφόνη και ο Πλούτωνας μαγεμένοι από τη μουσική του δέχτηκαν να του δώσουν πίσω την Ευρυδίκη με έναν όρο: μέχρι να βγει από τον Άδη να μη γυρίσει πίσω να την δει. Ο Ορφέας όμως λίγο πριν βγει απ'τον Άδη, δεν άντεξε και γύρισε να δει την Ευρυδίκη. Εκείνη τότε χάθηκε για πάντα.

Διηγηθείτε την ιστορία ενός σύγχρονου ζευγαριού στη δική σας κοινωνία.

Λεξιλόγιο

Ζευγάρι, σύγχρονος, -η, -ο, περνώ, φροντίζω, βοηθώ, κουράζομαι, κοινωνία, θάλασσα, αγαπώ, πεθαίνω, φίδι, πλησιάζω, μαγεμένος, αντέχω, χάνομαι.

ΕΝΟΤΗΤΑ 20^η: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Μάθημα 1^ο: Τηλεόραση, ραδιόφωνο

Πείτε στην τάξη:
 Έχετε τηλεόραση;
 Βλέπετε τηλεόραση;
 Ποιες εκπομπές σας αρέσουν;
 Ακούτε ραδιόφωνο;
 Τι μουσική σας αρέσει;

Τα Μ.Μ.Ε. είναι το ραδιόφωνο, η τηλεόραση, οι εφημερίδες, τα περιοδικά. Τα ΜΜΕ δίνουν πληροφορίες για τα γεγονότα. Ενημερώνουν το κοινό για πολιτικά και κοινωνικά θέματα. Σχολιάζουν προβλήματα της καθημερινότητας και προτείνουν λύσεις. Οι απόψεις και τα σχόλια των δημοσιογράφων επηρεάζουν την κοινή γνώμη. Συχνά όμως ο ρόλος των Μ.Μ.Ε. είναι αρνητικός. Όταν η δημοσιογραφία δεν λειτουργεί αντικειμενικά, αλλά παραποιεί την αλήθεια, τότε μιλάμε για 'κίτρινο τύπο'.

Η τηλεόραση έχει εικόνα. Η εικόνα δίνει την ευκαιρία στους τηλεθεατές να γνωρίσουν άμεσα τα γεγονότα. Το ραδιόφωνο έχει μόνον ήχο. Ο ήχος του ραδιοφώνου σε κάνει να σκέφτεσαι και να φαντάζεσαι. Το ραδιόφωνο και η τηλεόραση δεν πληροφορούν μόνο, αλλά και ψυχαγωγούν. Έχουν μουσικές εκπομπές, ταινίες, θεατρικά έργα, τηλεοπτικές σειρές, τηλεοπτικά και ραδιοφωνικά παιχνίδια.

Στην Ελλάδα κυκλοφορούν πολλά περιοδικά και εφημερίδες. Λειτουργούν πολλοί ραδιοφωνικοί σταθμοί και τηλεοπτικά κανάλια, ιδιωτικά και κρατικά. Έτσι το κοινό μπορεί να διαλέξει τι θα διαβάσει, τι θα δει και τι θα ακούσει.

Στον παρακάτω πίνακα γράψτε
 τι προσφέρει το ραδιόφωνο
 τι προσφέρει η τηλεόραση:

Ραδιόφωνο	Τηλεόραση

Ένα παιδί και το ραδιόφωνό του

Η μαμά λέει πως έχει πονοκέφαλο απ' την πολλή μου φλυαρία κι απ' τα ουρλιαχτά του ραδιοφώνου.

Πρέπει λοιπόν να κάνουμε λιγότερο θόρυβο εγώ και το ραδιόφωνο.

Τι δύσκολο που 'ναι να μην κάνεις θόρυβο, να μιλάς πολύ λίγο και να κάθεσαι φρόνιμος!

Βέβαια για το ραδιόφωνο είναι εύκολο.

Μόλις στρίψεις το κουμπί, δεν ουρλιάζει πια.

Μιλάει χαμηλόφωνα.

Εκφράσεις που δείχνουν δυνατότητα-πιθανότητα:

Λες να...;

Είναι δυνατόν να...;

Είναι πιθανόν...;

Εσείς που αγαπάτε την τεχνολογική εξέλιξη δεν είναι δυνατόν να μην έχετε ψηφιακή φωτογραφική μηχανή.

➤ Παραδείγματα

-Λες να χιονίσει;	-Μπορεί.	-Όχι, δεν νομίζω.	-Ναι, έτσι νομίζω.
	-Ίσως.	- Μπά! Αδύνατον!	-Σίγουρα!
	-Πιθανόν.	-Μάλλον.	-Αποκλείεται.

Είναι δυνατόν ▶ να σε δω απόψε;	-Αδύνατον ▶ να με δεις απόψε.
▶ να πληρώσεις για μένα;	▶ να πληρώσω για σένα.

Είναι πιθανόν ▶ να βρέξει αύριο;	Είναι απίθανο ▶ να βρέξει αύριο.
▶ να φύγετε αυριο;	▶ να φύγω αύριο.

Συζητήστε κατά ομάδες χρησιμοποιώντας τις εκφράσεις

Λες να...;

είναι δυνατόν να...;

είναι πιθανόν να...;

με ρήματα στην υποτακτική.

Αιτιολογικοί σύνδεσμοι

Γιατί; ➡ γιατί

-Λες να μας πήρε χαμπάρι;
-Μπά, δεν νομίζω.

Παραδείγματα

-**Γιατί** τρέχεις;-**Γιατί** είμαι βιαστικός.

Τρέχω, **γιατί** είμαι βιαστικός.

-**Γιατί** τα παιδιά είναι χαρούμενα; - **Γιατί** πηγαίνουν εκδρομή.

Τα παιδιά είναι χαρούμενα, **γιατί** πηγαίνουν εκδρομή.

Γιατί, επειδή, γι' αυτό

Παράδειγμα

Βρέχει. Παίρνω ομπρέλα.
Παίρνω ομπρέλα, **γιατί** βρέχει.
Επειδή βρέχει, παίρνω ομπρέλα.
Βρέχει, **γι' αυτό** παίρνω ομπρέλα.

Να ενώσετε τις προτάσεις σύμφωνα με το παράδειγμα:

1. Δεν έχω λεφτά. Δεν αγοράζω τίποτα.

.....
.....

2. Ο Χουσεΐν δεν ξέρει να οδηγεί. Δεν παίρνει αυτοκίνητο.

.....
.....

3. Η Κατερίνα πεινάει. Τρώει.

.....
.....

4. Πονάει το κεφάλι μου. Παίρνω ασπιρίνη.

.....
.....

5. Το ασανσέρ δεν λειτουργεί. Ανεβαίνω από την σκάλα.

.....
.....

6. Η δασκάλα μας είναι άρρωστη. Δεν έχουμε μάθημα.

.....
.....

Λεξιλόγιο

Επηρεάζω, κοινή γνώμη, ο ρόλος των Μ.Μ.Ε., αρνητικός, δημοσιογραφία, λειτουργώ, αντικειμενικά, παραποιώ, αλήθεια, 'κίτρινος τύπος', τηλεόραση, εικόνα, τηλεθεατής, άμεσα, ραδιόφωνο, ήχος, σκέφτομαι, φαντάζομαι, πληροφόρηση, ψυχαγωγώ, ψυχαγωγία, μουσικές εκπομπές, ταινίες, θεατρικά έργα, τηλεοπτικές σειρές, τηλεοπτικά παιχνίδια, ραδιοφωνικά παιχνίδια, κυκλοφορώ, περιοδικά, ραδιοφωνικοί σταθμοί, τηλεοπτικά κανάλια, ιδιωτικός, κρατικός, το κοινό, διαλέγω, πληροφορούμαι, ψυχαγωγούμαι.

ΕΝΟΤΗΤΑ 20^η: ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ

Μάθημα 2^ο: Εφημερίδα, βιβλίο

Κόψτε μερικούς τίτλους εφημερίδων:
Κολλήστε τους στο τετράδιό σας.
Διαβάστε τους μέσα στην τάξη.
Ποια στήλη σας ενδιαφέρει περισσότερο;

Τι περιλαμβάνει μια εφημερίδα;

Στην πρώτη σελίδα είναι ο τίτλος της εφημερίδας, το κύριο θέμα της επικαιρότητας, έγχρωμες φωτογραφίες, μικρότεροι τίτλοι. Ακολουθούν θέματα και γεγονότα πολιτικά, διεθνή, κοινωνικά επιστημονικά, πολιτιστικά, καλλιτεχνικά, αθλητικά. Στις τελευταίες σελίδες είναι οι κινηματογράφοι, τα θέατρα και ο καιρός.

Στον παρακάτω πίνακα γράψτε μερικούς τίτλους εφημερίδων και περιοδικών:

Εφημερίδες				
Περιοδικά				

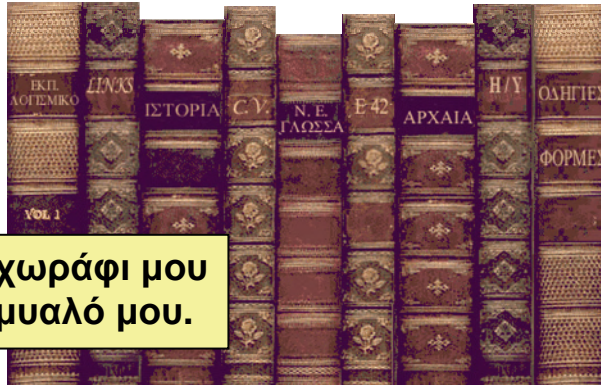
Πού βρίσκουμε πολλά βιβλία;
Μία βιβλιοθήκη έχει πολλά βιβλία.
Τα σχολεία έχουν τη δική τους βιβλιοθήκη.
Το Πανεπιστήμιο έχει πολλές βιβλιοθήκες.
Τα βιβλιοπωλεία πουλάνε βιβλία.

Η Εθνική Βιβλιοθήκη στη Αθήνα

**Καλλιεργώ το χωράφι μου
Καλλιεργώ το μυαλό μου.**

**Τι χρειάζεται για να καλλιεργήσετε το χωράφι σας;
Τι χρειάζεται για να καλλιεργήσετε το μυαλό σας;**

Βιβλία

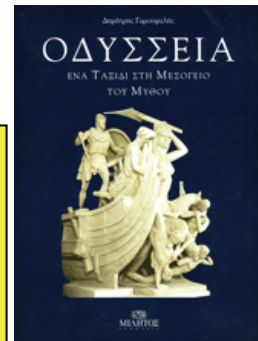
Ψάξετε σε βιβλία

Βρείτε τίτλους και συγγραφείς βιβλίων απο την εφημερίδα.
Δείτε τους τίτλους των σχολικών βιβλίων των παιδιών σας.
Σημειώστε τους στο τετράδιό σας.

Συζητήστε για τα σχολικά βιβλία μέσα στην τάξη.

Πώς είναι;
Ποια είναι;
Έχουν ωραία γράμματα;
Έχουν ωραίες φωτογραφίες;
Πώς είναι το δικό σας βιβλίο των Ελληνικών;
Σας αρέσει;

Ποιος ήταν ο Οδυσσέας;
Τι είναι η Οδύσσεια;
Ρωτήστε τον εκπαιδευτή σας;

Τα ρήματα κοιμάμαι, θυμάμαι, λυπάμαι, φοβάμαι

- άμαι
- άσαι
- άται
- όμαστε
- άστε (-όσαστε)
- ούνται

- κοιμάμαι
- κοιμάσαι
- κοιμάται
- κοιμόμαστε
- κοιμάστε (κοιμόσαστε)
- κοιμούνται

➤ Προσοχή!

Τα ρήματα θυμάμαι, λυπάμαι, φοβάμαι κλίνονται όπως το κοιμάμαι.

Να κλίνετε τα ρήματα

θυμάμαι	λυπάμαι	φοβάμαι
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....
.....	.....	.....

Να βάλετε το σωστό τύπο των ρημάτων κοιμάμαι, θυμάμαι, λυπάμαι, φοβάμαι στα κενά:

1. Η γιαγιά μου..... τα νιάτα της.
2. .... νωρίς, γιατί σηκώνεται πρωί.
3. Τα μικρά παιδιά ..... το σκοτάδι.
- 4.....πολύ όταν δεν προλαβαίνει το λεωφορείο.
5. Η μητέρα μου δεν .....πολύ, γιατί έχει πολλές δουλειές
6. Ο παππούς μου .....πολλές ιστορίες.
7. .... μήπως δεν περάσουν στις εξετάσεις.
8. Ο πρωθυπουργός .....για τις καταστροφές του σεισμού.

**Οι προθέσεις:
ως /μέχρι + ουσιαστικό (αιτιατική)**

➤ **Παραδείγματα:**

Ο Νίκος δουλεύει από το πρωί **ως** το απόγευμα.
Ως αύριο θα έχω τελειώσει.
Ήλθα **μέχρι** εδώ με τα πόδια.
Θα δουλεύει **μέχρι** αργά το βράδυ.

Συμπληρώστε τα κενά με ως και μέχρι:

1. Τον κοιτάζα από πάνω ..... κάτω.
2. .... πότε θα σε περιμένω;
3. Η απεργία θα διαρκέσει ..... το τέλος του μήνα.
4. Μπορώ να έρθω μαζί σου ..... το λιμάνι;
5. .... τώρα συνεργαζόμαστε πολύ καλά.
6. Από δω ..... την λεωφόρο είναι 5 λεπτά με τα πόδια.
7. .... την Κυριακή θα έχεις γίνει καλά.
8. ....πού πηγαίνει αυτό το λεωφορείο;

Από... μέχρι/ως

Απαντήστε προφορικά:

Τι κάνετε από το πρωί ως το βράδυ;
Πόση είναι η απόσταση από το σπίτι σας μέχρι το σχολείο;
Πόση είναι η απόσταση από το σπίτι σας μέχρι τη δουλειά σας;
Τι κάνετε από τον χειμώνα ως την άνοιξη;

‘Το βιβλίο είναι ένα ανοικτό παράθυρο στον κόσμο’, λέει κάποιος.

Αυτό είναι σωστό. Όταν είμαστε μόνοι, το βιβλίο είναι μια συντροφιά. Διαβάζοντας γνωρίζουμε σπουδαίους ήρωες και όμορφες ιστορίες. Το βιβλίο μας κάνει ευγενικούς. Μας μαθαίνει καινούρια πράγματα. Μας ανοίγει νέους ορίζοντες. Με το βιβλίο ταξιδεύουμε σε μακρινές χώρες. Μαθαίνουμε για τη ζωή, τα ήθη και τα έθιμα, τον πολιτισμό και τη θρησκεία άλλων λαών. Παρακολουθούμε τις σκέψεις των ανθρώπων. Καλλιεργούμε το δικό μας μυαλό.

Κατά τη γνώμη σας τι σημαίνει η φράση: ‘Το βιβλίο είναι ένα ανοικτό παράθυρο στον κόσμο’;

Λεξιλόγιο

Ημερήσιος τύπος, σύνταξη εφημερίδας, ο τίτλος της εφημερίδας, το κύριο θέμα, η επικαιρότητα, έγχρωμες φωτογραφίες, γεγονότα πολιτικά, διεθνή, κοινωνικά επιστημονικά, πολιτιστικά, καλλιτεχνικά, αθλητικά, κινηματογράφοι, θέατρα, καιρός, συντροφιά, ήρωας, μυαλό, νέοι ορίζοντες, μακρινή χώρα, ήθη, έθιμα, πολιτισμός, θρησκεία, μυαλό, καλλιέργω, λογοτέχνης, ποιητής, συγγραφέας, βιβλιοθήκη.

ΕΝΟΤΗΤΑ 21^η: ΓΙΟΡΤΕΣ Μάθημα 1^ο: Σχολικές αργίες και γιορτές

Πείτε στην τάξη:

Ξέρετε ποιες είναι οι αργίες την Ελλάδα;
Ξέρετε ποιες είναι οι σχολικές αργίες;
Θέλετε να πηγαίνουν τα παιδιά σας στις σχολικές γιορτές;
Θέλετε να πηγαίνουν τα παιδιά σας στην παρέλαση;

Σχολικές αργίες

Τα σχολεία δεν κάνουν μαθήματα τις εξής ημέρες:

28^η Οκτωβρίου: Εθνική γιορτή. Την 28^η Οκτωβρίου του 1940 οι Έλληνες είπαν το ιστορικό 'ΟΧΙ' στην επίθεση της Ιταλίας. Τότε η Ελλάδα μπήκε στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

25^η Μαρτίου: Είναι διπλή γιορτή. Εθνική και θρησκευτική. Η 25^η Μαρτίου του 1821 είναι η ημέρα της εθνικής ανεξαρτησίας του Έλληνικού Έθνους από την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Την ίδια μέρα η Εκκλησία γιορτάζει τον Έυαγγελισμό της Θεοτόκου.

1^η Μαΐου: Πρωτομαγιά,
εργατική γιορτή.

Καλές Γιορτές
Υγεία
Ειρήνη
Αγάπη

Χρόνια Πολλά!

25 Δεκεμβρίου: Χριστούγεννα.
Θρησκευτική γιορτή.
1^η Ιανουαρίου: Πρωτοχρονιά.
Τα σχολεία κλείνουν για 15 μέρες.

Ευχές Χριστουγέννων
Πρωτοχρονιάς

Καλά Χριστούγεννα!
Ευτυχισμένος ο Καινούριος Χρόνος!

Πασχαλινά αυγά!

Πάσχα: Θρησκευτική γιορτή. Δεν έχει σταθερή ημερομηνία. Πέφτει κυρίως μέσα στον Απρίλιο ή στο πρώτο δεκαήμερο του Μαΐου. Τα σχολεία κλείνουν για 15 μέρες.

μη με ξεχάσεις!

Τα Χριστούγεννα πλησιάζουν. Το σχολείο κλείνει για δεκαπέντε ημέρες. Τα παιδιά ξεκουράζονται. Μένουν σπίτι με τους γονείς τους. Δεν ξυπνάνε πρωί-πρωί. Παίζουν με τα παιχνίδια τους και τους φίλους τους όλη μέρα. Ο Γιωργάκης λέει στους φίλους του τι κάνει τις μέρες των Χριστουγέννων:

-Τα Χριστούγεννα στολίζουμε ένα μικρό δέντρο στο σπίτι. Λέω τα Κάλαντα με τους φίλους μου στα σπίτια και στα μαγαζιά. Μαζεύω χαρτζιλίκι. Η μαμά μου φτιάχνει κουραμπιέδες και μελομακάρονα. Την Πρωτοχρονιά περιμένω να έρθει ο Άη-Βασίλης. Θέλω να μου φέρει ένα ηλεκτρικό αυτοκινητάκι. Άγιε-Βασίλη

Τι κάνετε για τα παιδιά σας τα Χριστούγεννα;
Πώς γιορτάζετε τα Χριστούγεννα και την Πρωτοχρονιά;
Λένε τα παιδιά σας τα Κάλαντα στη γειτονιά;

Τα Κάλαντα είναι έθιμο των Χριστουγέννων και της Πρωτοχρονιάς

Κτητικές αντωνυμίες:
Επίθετο (δικός...)+ αδύνατος τύπος προσωπική αντωνυμίας (μου...)

ο δικός μου
η δικιά/ή σου
το δικό του/της
οι δικοί μας
οι δικές σας
τα δικά τους

➤ **Παραδείγματα**

Αυτός είναι ο καφέ μου. Είναι (ο) δικός μου.
Αυτή είναι η μπίρα σου. Είναι (η) δικιά σου.
Αυτό είναι το κρασί του. Είναι (το) δικό του.
Αυτοί είναι οι καφέδες μας. Είναι (οι) δικοί μας.
Αυτές είναι οι βαλίτσες σας. Είναι (οι) δικές σας.
Αυτά είναι τα βιβλία μου. Αυτά είναι (τα) δικά μου.

Αυτά τα βιβλία είναι δικά μας.
Αυτά είναι τα δικά μας βιβλία.
Ησυχία! Διαβάζουμε.

➤ **Προσοχή! Το επίθετο δικός/ιά/ό κλίνεται όπως το επίθετο ξανθός/ιά/ό.**

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

ο πατέρας μου

ο δικός μου πατέρας

1. η τάξη σου .....
2. το τετράδιό του .....
3. οι άνθρωποί μας .....
4. οι καρέκλες του .....
5. οι καθηγητές τους .....
6. της οικογένειάς του .....
7. του πατέρα σας .....
8. των βιβλίων της .....
9. τα λουλούδια μας .....
10. το στεφάνι μου .....

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

Το γραφείο του είναι πολύ μικρό. → Το δικό του γραφείο είναι πολύ μικρό.

1. Οι δρόμοι της πόλης **μας** είναι παλιοί. ....
2. Το σπίτι **μας** είναι καινούριο. ....
3. Η φωνή **τους** ήταν δυνατή. ....
4. Τα ρούχα **σας** είναι βρώμικα. ....
5. Έχασα τα γυαλιά **μου**. ....
6. Τα μαλλιά **σου** είναι ξανθά. ....

Ρήματα με τους συνδέσμους ότι / πως

➤ **Παραδείγματα**

**Λέω
Νομίζω
Πιστεύω
Ξέρω
Γνωρίζω
Υποστηρίζω
Έχω την γνώμη
Υποθέτω
Βλέπω
Καταλαβαίνω**

Η μητέρα λέει **ότι** την ξεκουράζει η θάλασσα.
Νομίζω **ότι** λέει ψέματα.
Πιστεύω **ότι** θα έλθει σύντομα.
Ξέρεις **ότι** ο Νίκος φτάνει αύριο;
Γνωρίζετε **πως** πρέπει να βοηθάτε τα παιδιά σας;
Υποστηρίζει **ότι** ο φίλος του έχει δίκιο.
Έχει την γνώμη **ότι** δεν έχετε διαβάσει καλά σήμερα.
Υποθέτω **ότι** πρόλαβες να τελειώσεις τα ψώνια σου.
Βλέπω **πως** αγόρασες καινούριο αυτοκίνητο.
Καταλαβαίνω **πως** στεναχωριέστε όταν το παιδί σας παίρνει κακούς βαθμούς στο σχολείο.

Συμπληρώστε τις προτάσεις με ρήματα από τον πίνακα όπως στο παράδειγμα:

..... έχω πυρετό. → **Νομίζω** ότι έχω πυρετό.

- 1..... θα τα καταφέρουν.
- 2..... κάνει ωραία γράμματα.
- 3..... σήμερα γιορτάζω;
- 4..... αύριο δεν έχουμε μάθημα.
5. .... θ' αρχίσει να βρέχει.
6. .... χρειάζεται περισσότερο διάβασμα στο σπίτι.
7. .... πρέπει να μάθεις Ελληνικά.
- 6.....υπάρχει ο Σύλλογος Γονέων και Κηδεμόνων του Σχολείου.

Ότι – ό, τι

Σύνδεσμος: ότι→Ξέρει ότι αύριο έχει μάθημα.

Αναφορική αντωνυμία (άκλιτη): ό, τι→ Κάνει ό,τι θέλει.

Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο ότι ή ό,τι:

1. Δεν θα κάνω ..... μου λέει.
2. Νομίζω ..... έχουμε αρκετό φαγητό σήμερα.
3. Ποιος σου είπε ..... δεν θα'ρθει ο Πέτρος;
4. Κάνε ..... σου αρέσει και μη με ρωτάς.
5. Ξέρεις ..... αύριο θα γίνει γιορτή στο σχολείο;
6. Είπες στον γιατρό ..... καπνίζεις πολύ;
7. Πάρε ..... θέλεις.
8. Μην που πεις ..... δε σου αρέσει κι αυτό το φαγητό!
9. Πού είπες ..... θα πάτε διακοπές;
10. Γιατί αγοράζεις ..... βλέπεις μπροστά σου;

ΒΑΣΙΚΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

6^{ος} π.Χ. αιώνας: Περσικοί πόλεμοι

5^{ος} π.Χ. αιώνας: Ο χρυσός αιώνας της αρχαίας Αθήνας

431-404 π.Χ.: Ο Πελοποννησιακός πόλεμος

4^{ος} π.Χ. αιώνας: Μέγας Αλέξανδρος και Μακεδόνες

146π.Χ.: Κατάκτηση Ελλάδας από Ρωμαίους

330 μ. Χ.: Ίδρυση της Κωνσταντινούπολης

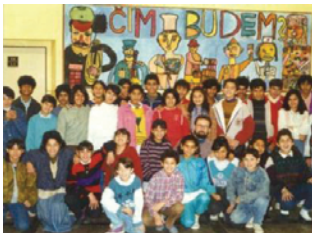
1453: Η Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους

1821: Η Ελληνική Επανάσταση κατά της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

1940: Το Έπος της Αλβανίας

1973: Η εξέγερση του Πολυτεχνείου

Εσείς γνωρίζετε κάποιους σημαντικούς σταθμούς στην ιστορία των Ρομά;

Λεξιλόγιο

Εθνική γιορτή, πόλεμος, παρέλαση, θρησκευτική γιορτή, εργατική γιορτή, ανεξαρτησία, Ελληνικό έθνος, Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά, Κάλαντα, Άη-Βασίλης, κουραμπιές, μελομακάρονο, χαρτζιλίκι, ξυπνώ, ξεκουράζομαι.

ΕΝΟΤΗΤΑ 21^η: ΓΙΟΡΤΕΣ

Μάθημα 2^ο: Παραδοσιακές γιορτές

Πείτε στην τάξη:

Ποιες θρησκευτικές γιορτές γνωρίζετε μέσα στο χρόνο;
Ξέρετε ποιες είναι οι ονομαστικές γιορτές;
Ξέρετε πότε γιορτάζετε εσείς, τα παιδιά σας, οι γονείς σας;
Πότε είναι τα γενέθλια των παιδιών σας;

Πολλοί Ρομά στην Ελλάδα είναι Χριστιανοί.
Επίσης πολλοί Ρομά είναι Μουσουλμάνοι.
Εκδηλώνουν την πίστη τους με το δικό τους τρόπο.
Τιμούν και γιορτάζουν το Θεό.
Πιστεύουν ότι ο Θεός τους προστατεύει.

Συμφωνείτε με αυτή την άποψη;
Εσείς έχετε θρήσκευμα;
Ποιο είναι το θρήσκευμά σας;
Ξέρετε τα ονόματα Αγίων;
Πιστεύετε ότι σας προστατεύουν;

Το επίθετο Πολύς

Αρσενικό

ο πολύς
του πολύ
τον πολύ

οι πολλοί
των πολλών
τους πολλούς

Θηλυκό

η πολλή
της πολλής
την πολλή

οι πολλές
των πολλών
τις πολλές

Ουδέτερο

το πολύ
του πολύ
το πολύ

τα πολλά
των πολλών
τα πολλά

Παραθετικά του επιθέτου: Πολύς

ΘΕΤΙΚΟΣ πολύς-πολλή-πολύ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ Πιο πολύς –πιο πολλή – πιο πολύ Περισσότερος-περισσότερη- περισσότερο
------------------------------------	---

Το επίρρημα 'Πολύ'

Το επίρρημα **πολύ** χρησιμοποιείται με ρήματα, με επίθετα και με άλλα επιρρήματα.
Παραδείγματα: διαβάζω **πολύ**, **πολύ** καλός, **πολύ** γρήγορα.

ΘΕΤΙΚΟΣ Πολύ	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ Πιο πολύ Περισσότερο	ΥΠΕΡΘΕΤΙΚΟΣ Πάρα πολύ
------------------------	---	---------------------------------

Συμπληρώστε τα κενά με το επίθετο πολύς όπως στο παράδειγμα:
Περίμενες ..... ώρα; **Περίμενες πολλή ώρα;**

- 1..... φορές θέλω να σε πάρω τηλέφωνο, αλλά διστάζω.
- 2.Η χαρά ..... παιδιών είναι το κουκλοθέατρο.
- 3.Δεν θέλω να πιω ..... κρασί.
- 4.Στο θέατρο ήταν ..... κόσμος.
- 5.Χρειάζονται ..... χρήματα για να τελειώσει το χτίσιμο του σπιτιού.
- 6..... άνθρωποι στις μέρες μας πεθαίνουν από την πείνα.
- 7.Σήμερα έχω ..... δουλειά.
- 8..... θόρυβος για το τίποτα.
- 9.Δώσε πολλά χαιρετίσματα στον πατέρα σου.
- 10.Αύριο η θερμοκρασία θα πέσει σε ..... περιοχές της χώρας.

Συμπληρώστε τα κενά με τα επιρρήματα πολύ, πιο πολύ, πάρα πολύ, όπως στο παράδειγμα: Πρέπει να μελετάς ..... Πρέπει να μελετάς πολύ.

1. Το πρωί σηκώνομαι ..... νωρίς.
2. Σήμερα έφαγα ..... και με ποναεί το στομάχι μου.
3. Η Θεσσαλονίκη μου αρέσει .....
4. Η Θεσσαλονίκη μου αρέσει ..... από την Αλεξανδρούπολη.
5. Η φούστα σου μου αρέσει ..... από τη δική μου.
6. Η Κατερίνα διαβάζει ..... από την Ειρήνη.
7. Ήταν ..... όμορφη όταν ήταν νέα.
8. Κουράστηκα ..... σήμερα.
9. Φώναξα ..... δυνατά, αλλά δεν με άκουσαν.
10. Σήμερα κρυώνω ..... από χτες.

ΟΙ ΔΩΔΕΚΑ ΘΕΟΙ

Στην ομηρική εποχή οι Έλληνες πίστευαν στους δώδεκα θεούς.

Τους φαντάζονταν ότι κατοικούσαν στον Όλυμπο, το ψηλότερο βουνό της Ελλάδας.

Πίστευαν ότι πάνω εκεί υπήρχε ένα λαμπρό παλάτι, όπου έμενε ο Δίας και η γυναίκα του η Ήρα.

Οι άλλοι θεοί έμεναν σε χαμηλότερα σπίτια που τα είχε χτίσει ο θεός Ήφαιστος.

Για τους αρχαίους Έλληνες όλοι οι θεοί ζούσαν σαν μια οικογένεια. Αρχηγός τους ήταν ο Δίας, που οι Έλληνες ονόμαζαν 'πατέρα των θεών και των ανθρώπων'. Είχε μεγάλη δύναμη και κρατούσε στα

χέρια του το φοβερό κεραυνό.

**Ποιοι ήταν οι δώδεκα θεοί του Ολύμπου;
Συζητήστε με τον εκπαιδευτή σας.**

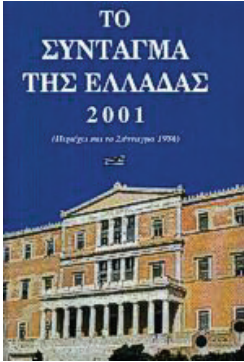

Λεξιλόγιο

Όμηρος, ομηρική εποχή, δώδεκα θεοί, βουνό, λαμπρός, παλάτι, χαμηλός, χτίζω, θεός, δύναμη, φοβερός, κεραυνός, πιστός, Χριστιανός, πίστη, πιστεύω, τιμώ, γιορτάζω, Άγιος, προστατεύω, θρήσκευμα.

ΕΝΟΤΗΤΑ 21^η: ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Μάθημα 1^ο: Πολίτης, Πολιτεία

Πείτε στην τάξη:

Ξέρετε

ποια είναι τα δικαιώματά σας ως Έλληνες πολίτες;

Ξέρετε ποιες είναι οι υποχρεώσεις σας ως Έλληνες πολίτες;

Μιλάτε ελεύθερα στην καθημερινή σας ζωή;

Νοιώθετε ασφαλείς στη χώρα σας;

Υπακούτε στους νόμους του κράτους;

Σέβεστε τη ζωή των άλλων;

Ανακατεύεστε στη ζωή των άλλων;

Δικαιώματα του Πολίτη

Μπορώ να εκφράζω την γνώμη μου ελεύθερα.

Όλοι είμαστε ίσοι απέναντι στους νόμους.

Η εργασία, ο συνδικαλισμός, η απεργία, ίση αμοιβή.

Δωρεάν παιδεία, ίσες ευκαιρίες.

Θρησκευτική ελευθερία.

Μπορώ να αγοράσω ένα σπίτι.

Η κατοικία είναι άσυλο.

Η ιδιωτική μου ζωή μου ανήκει. Είναι απαραβίαστη.

Η Βουλή των Ελλήνων

Υποχρεώσεις του πολίτη

Σέβομαι τη γνώμη των άλλων.

Υπακούω στους νόμους.

Θεωρώ τον άνδρα και την γυναίκα ίσους.

Αναγνωρίζω το δικαίωμα εργασίας ή απεργίας.

Όλα τα παιδιά πρέπει να πηγαίνουν στο σχολείο.

Πληρώνω του φόρους.

Δεν ανακατεύομαι στη ζωή των άλλων.

**Υποδείξτε στους συμμαθητές σας
τα δικαιώματα και
τις υποχρεώσεις τους ως Έλληνες πολίτες.**

Ξεκινήστε τις προτάσεις σας με τις εκφράσεις:

Έχεις δικαίωμα να.....

Έχεις υποχρέωση να.....

Το επίθετο όλος, όλη, όλο ➔
όλοι, όλες, όλα ➔ +οριστικό άρθρο (ο, η, το, οι, τα)

➤ **Παραδείγματα:**

Όλος ο κόσμος συμμετέχει στους Ολυμπιακούς αγώνες.
Όλοι οι άνθρωποι έχουν μια πατρίδα.

Όλη η οικογένεια γιορτάζει τα γενέθλια του Γιωργάκη.
Όλες οι μαθήτριες είναι ευγενικές.

Όλο το σχολείο πάει εκδρομή.
Όλα τα παιδιά φορούν τα καλά τους.

Τα επίθετα α)ο ίδιος, η ίδια, το ίδιο ➔
οι ίδιοι, οι ίδιες, τα ίδια ➔ +οριστικό άρθρο (ο, η, το, οι, τα)
ως οριστικές αντωνυμίες:

➤ **Παραδείγματα:**

Ήρθε ο ίδιος ο πατέρας του Γιωργάκη στο σχολείο.
Οι ίδιοι οι γονείς πήραν την απόφαση να μιλήσουν στο διευθυντή.
Μίλησε η ίδια η Ελένη στο γιατρό.
Πρέπει οι ίδιες οι μητέρες να προσέχουν τα παιδιά τους.
Το ίδιο το παιδί είπτε την αλήθεια.
Θυμάται τα ίδια τα λόγια του παππού του.

β) Μόνος, μόνη, μόνο+ προσωπική αντωνυμία(μου, σου, του)
Μόνοι, μόνες, μόνα + προσωπική αντωνυμία(μας, σας, τους)

➤ **Παραδείγματα:**

Λύνουν μόνοι τους τις ασκήσεις.
Φροντίζει μόνη της το σπίτι.
Τα παιδιά μένουν μόνα τους στο σπίτι.
Δένει μόνος του τα κορδόνια των παππουτσιών του.

Ρωτήστε τον διπλανό σας// την διπλανή σας:

Μένεις μόνος/η σου;
Το μεσημέρι τρως μόνος/η σου;
Ο πατέρας και η μητέρα σου μένουν μόνοι τους;
Τα παιδιά σου πάνε μόνα τους στο σχολείο;

Να συμπληρώσετε τα κενά με τον κατάλληλο τύπο του όλος, ίδιος, μόνος.

1. Ο Νίκος είδε το ματς .....
2. .... τα παιδιά είναι καλά.
3. .... η πόλη είναι καθαρή.
4. Ο δάσκαλος τηλεφώνησε στην ..... τη μητέρα του Κώστα.
5. Παιδιά, γιατί μιλάτε ..... την ώρα και δεν προσέχετε;
6. Άκουσα στο δελτίο καιρού ότι ..... το Σαββατοκύριακο θα βρέχει.
7. Ήρθε η ..... η γυναίκα του και τον ζήτησε στη δουλειά.
8. Άσε με ..... μου.
9. Μου τηλεφώνησε ο ..... ο δάσκαλος.
10. Το παιδί πλένεται .....
11. Ταξίδεψε σε ..... την Ευρώπη.
12. Η Δήμητρα πέρασε στο σπίτι ..... το απόγευμα.

Ποσοτικά επιρρήματα

Καθόλου: Το βράδυ δεν τρώω καθόλου.

Λίγο: Το πρωί τρώω λίγο.

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:

Είδες καθόλου τον Κώστα; → Όχι, δεν τον είδα καθόλου.
→ Ναι, τον είδα λίγο.

1. Διάβασες καθόλου σήμερα; .....
2. Έχεις καθόλου λεφτά; .....
3. Είδες καθόλου τηλεόραση; .....
4. Ήπιες καθόλου κρασί; .....
5. Μίλησες καθόλου στον διευθυντή;.....

ΠΟΛΙΤΕΥΜΑΤΑ

Στην Αρχαία Ελλάδα η επιθυμία για καλύτερη ζωή και οι αγώνες των ανθρώπων έφεραν πολλές αλλαγές στο πολίτευμα:

Βασιλεία, αριστοκρατία, τυραννίδα, δημοκρατία.

Η Κλεισθένης είναι ο πρώτος δημοκρατικός αρχηγός της αρχαίας Αθήνας.

Όλοι οι Αθηναίοι πολίτες συζητούσαν και αποφάσιζαν για τα μεγάλα θέματα στην εκκλησία του Δήμου.

Όλοι μπορούσαν να πάρουν το λόγο και να πουν τη γνώμη τους.

Η Δημοκρατία είναι η μεγαλύτερη προσφορά του Ελληνικού Πολιτισμού στον κόσμο.

Συζητήστε στην τάξη για τα πολιτεύματα.

Πείτε τη γνώμη σας για το δημοκρατικό πολίτευμα.

Λεξιλόγιο

Δικαίωμα, Πολίτης, ελεύθερα, ίσος/η/ο, απέναντι σε, νόμος, εργασία, συνδικαλισμός, απεργία, αμοιβή, δωρεάν, παιδεία, ίσες ευκαιρίες, θρησκευτική ελευθερία, απαγορεύεται, προσηλυτισμός, άσυλο, ιδιωτική ζωή, απαραβίαστος/η/ο, Βουλή, σημαία.

ΕΝΟΤΗΤΑ 21^η: ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ - ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ

Μάθημα 2^ο: Πλούσιοι και φτωχοί

-Με λένε Κώστα Καραγιώργη. Γεννήθηκα στη Χαλκίδα. Έχω 5 αδέρφια. Οι γονείς πότε πάνε στα χωράφια, πότε παλιατζήδες. Μ'αρέσει πιο πολύ σε μια δουλειά, κάπου να δουλεύω. Μένω σε σπίτι, όχι σε σκηνή. Πήγα σε σχολείο. Τέλειωσα το δημοτικό. Γράφω, διαβάζω. Ωραία θα ήταν να σπουδάσω. Μου αρέσει πολύ το ποδόσφαιρο. Θέλω να γίνω ποδοσφαιριστής. Παίζω σε ομάδα. Μου αρέσει πολύ η μουσική. Παίζω ντραμς. Θέλω να παντρευτώ

άμα πάρω αυτή που θέλω. Θέλω η γυναίκα μου να είναι τίμια. Τα παιδιά μου θέλω να σπουδάσουν. Γλεντάμε πολύ στους γάμους. Αναλόγως, άμα έχει ο πατέρας λεφτά και κρατιέται και ο πεθερός... Άμα δεν έχει, εντάξει. Κρατάμε μερικά έθιμα, όπως το σεντόνι. Δεν πιστεύω στη μοίρα, στον καφέ, στο χέρι.

Ο Γιάννης Νάτσος διηγείται την ιστορία του:

-Οι γονείς μου δεν ζουν σήμερα. Ήταν Έλληνες τσιγγάνικης καταγωγής. Ο πατέρας μου ήταν έμπορος και η μητέρα μου γυρολόγος. Η δεκαετία του 70 ήταν δύσκολη. Μέναμε στις προσφυγικές πολυκατοικίες του Καρέα. Είχαμε μεγάλες οικονομικές δυσκολίες, που έγιναν πιο πολλές όταν σε ηλικία 12 ετών έχασα τον πατέρα μου. Η μητέρα μου με παρότρυνε να

συνεχίσω το γυμνάσιο. Οικογενειακοί φίλοι με βοήθησαν να σπουδάσω αγγλικά χωρίς να πληρώνω. Κατόρθωσα να πάω στο λύκειο, αλλά δεν είχα λεφτά για σπουδές. Πουλούσα μαχαίρια σε κρεοπωλεία. Με πάρα πολύ διάβασμα έδωσα εξετάσεις και μπήκα στο Πάντειο.

Συζητήστε μέσα στην τάξη για τις δύο ιστορίες των ανθρώπων:
Πώς ζούνε; Είναι πλούσιοι; Είναι φτωχοί;
Πώς έγινε η ζωή τους καλύτερη;
Πώς χαρακτηρίζετε την οικονομική σας κατάσταση;

Ουδέτερα ουσιαστικά σε -ιμο

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
-ιμο	-ίματα
-ίματος	-ιμάτων
-ιμο	-ίματα

➤ **Παράδειγμα:**

ΕΝΙΚΟΣ

το γράψιμο
του γραψίματος
το γράψιμο

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ

τα γραψίματα
των γραψιμάτων
τα γραψίματα

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:
το ντύσιμο του ντυσίματος

τα ντυσίματα

1. το πλύσιμο	.....	.....
2. το πλέξιμο	.....	.....
3. το σκάψιμο	.....	.....
4. το σκάψιμο	.....	.....
5. το βάψιμο	.....	.....
6. το χτίσιμο	.....	.....
7. το σπάσιμο	.....	.....
8. το λούσιμο	.....	.....
9. το κάψιμο	.....	.....
10. το κόψιμο	.....	.....

Τα ουδέτερα ουσιαστικά με καταλήξη -μα.

➤ **Παραδείγματα**

ΕΝΙΚΟΣ	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ
όνομα	Ονόματα
ονόματος	Ονομάτων
όνομα	Ονόματα

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα:
το όνομα **του ονόματος**

των ονομάτων

1. το μάθημα	.....	.....
2. το διαμέρισμα	.....	.....
3. το πρόβλημα	.....	.....
4. το δέμα	.....	.....
5. το γράμμα	.....	.....

Συμπληρώστε τα κενά όπως στο παράδειγμα:

Ο Κώστας ..... στο κέντρο της πόλης. (εργάζομαι)

Ο Κώστας εργάζεται στο κέντρο της πόλης.

1. Εμείς ..... τη γιαγιά μας κάθε Κυριακή. (επισκέπτομαι)
2. Ο γιος μου ..... καινούρια σχολική τσάντα. (χρειάζομαι)
3. Παναγιώτη, εσύ πώς ..... μακριά από τους γονείς σου;
(αισθάνομαι)
4. Ο νέος δάσκαλος ..... πολύ καλός. (φαίνομαι)
5. Πού ..... εσείς; (εργάζομαι)
6. Ο Κώστας ..... να αλλάξει δουλειά. (σκέφτομαι)
7. Όταν ..... το χωριό του, ... ότι ..... πάλι
παιδί. (συλλογίζομαι, αισθάνομαι, γίνομαι)
8. Ο γιατρός ..... τους άρρωστους στο ιατρείο του. (δέχομαι)
9. Οι μαθητές ..... στο σχολείο στις 8 η ώρα. (έρχομαι)
10. Εσύ ..... πολύ σκληρά στα παιδιά σου. (συμπεριφέρομαι).

Αρσενικά ουσιαστικά σε -έας

ΕΝΙΚΟΣ	Παράδειγμα
-έας	Συγγραφέας
-έα	Συγγραφέα
-έα	Συγγραφέα

ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ	
-είς	Συγγραφείς
-έων	Συγγραφέων
-είς	Συγγραφείς

**Γράψτε τις φράσεις αλλάζοντας μόνο αριθμό όπως στο παράδειγμα:
του δυνατού προβολέα → των δυνατών προβολέων**

1. ο διάσημος συγγραφέας .....
2. του εργατικού γραμματέα .....
3. τον ταχυδρομικό τομέα .....
4. οι καλοί κουρείς .....
5. των πιστών διερμηνέων .....
6. τους τίμιους εισαγγελείς .....

Απρόσωπα ρήματα - Απρόσωπες εκφράσεις

Απρόσωπα ονομάζονται τα ρήματα που χρησιμοποιούνται μόνο στο γ' ενικό πρόσωπο.

Να συμπληρώσετε τις προτάσεις με τα Απρόσωπα Ρήματα και τις Απρόσωπες Εκφράσεις.

Απρόσωπα ρήματα/εκφράσεις + να

Είναι ευχάριστο να ταξιδεύεις με πλοίο το καλοκαίρι.

Είναι δύσκολο να .....

Είναι καλό να .....

Είναι κακό να .....

Είναι δυνατόν να .....

Είναι αδύνατον να .....

Επιτρέπεται να .....

Απαγορεύεται να .....

Πρόκειται να .....

Γίνεται να .....

Αποκλείεται να .....

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ

ΤΟ ΚΑΠΝΙΣΜΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ
ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΤΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ

Λεξιλόγιο

Πλούσιος, φτωχός, οικονομική κατάσταση, εργάζομαι, παλιατζής, ποδόσφαιρο, ποδοσφαιριστής, ομάδα, τίμιος, -α, -ο, κρατιέμαι, οικονομικές δυσκολίες, παροτρύνω, συνεχίζω, αγγλικά, διάβασμα, εξετάσεις.

ΕΝΟΤΗΤΑ 21^η: ΡΟΜΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Μάθημα 1^ο: Μουσική, Χορός, Θέαμα

Πείτε στην τάξη:

Τι είναι το θέατρο;
Τι είναι ο κινηματογράφος;
Πήγατε ποτέ στο θέατρο;
Σας αρέσει ο κινηματογράφος;
Ξέρετε μουσική;
Ξέρετε χορό;
Τι είναι το φλαμένκο;
Χορεύετε στις γιορτές;
Χορεύετε στα πανηγύρια;

Ποια είναι αυτά τα μουσικά όργανα;
Ξέρετε να παίζετε κάποιο από αυτά;
Πώς μάθατε;

Θέατρο Σκιών

Έχετε Θέατρο Σκιών στη δική σας παράδοση; Μιλήστε γι' αυτό στην τάξη.

Κωμωδία
Τραγωδία
Μάσκες αρχαίου θεάτρου

Αρχαίο θέατρο της Επιδαύρου

Πάρτε μια εφημερίδα. Δείτε τους κινηματογράφους και τα θέατρα. Συζητήστε με τους συμφοιτητές σας
Ποια έργα παίζονται;
Πού παίζονται;
Ποιοι είναι οι ηθοποιοί;
Ποιο θα θέλατε να δείτε;

Παραθετικά επιρρημάτων

Θετικός -α	Συγκριτικός -ότερα πιο +θετικός	Υπερθετικός -ότατα (μονολεκτικά) πολύ +θετικός (περιφραστικά)
-ιά	-ύτερα πιο +θετικός	-ύτατα (μονολεκτικά) πολύ+θετικός (περιφραστικά)

➤ Παραδείγματα

ωραίος →	ωραία	ωραιότερα πιο ωραία	ωραιότατα πολύ ωραία
βαθύς →	βαθιά	βαθύτερα πιο βαθιά	βαθύτατα πολύ βαθιά

Συμπληρώστε τα κενά με τον συγκριτικό ή τον υπερθετικό βαθμό των επιρρημάτων:

Η Δήμητρα χορεύει ..... από την Άννα. (ωραία)
Η Μαρία χορεύει πιο ωραία/ωραιότερα από την Άννα.

1. Η Δήμητρα πηγαίνει στο θέατρο..... από την Ελένη.(συχνά)
2. Το αυτοκίνητο πηγαίνει ..... από το τρένο.

(γρήγορα)

3. Μίλα ..... Δεν σε ακούω. (δυνατά)
4. Η μητέρα μιλάει ..... στα παιδιά της. (γλυκά)
5. Σήμερα κολύμπησε..... από χτες. (βαθιά)
6. Σήμερα ξύπνησε ..... από χτες. (δύσκολα)
7. Πήρε ..... στις εξετάσεις. (καλά)
8. Κοιμάται .....(λίγο)
9. Αυτή τη φορά αρρώστησε ..... από πρίν.(κακά)
10. Σήμερα νοιώθει ..... από χτες.(καλά)

**Ο χρονικός σύνδεσμος
Πριν + υποτακτική**

➤ Παραδείγματα

Της τηλεφωνώ πάντα πριν φύγω.
Της τηλεφώνησα χτες, πριν φύγω.
Θα της τηλεφωνήσω αύριο, πριν φύγω.

Συνεχίστε σύμφωνα με τα παραδείγματα:

1. Κλείνουν καλά όλα τα παράθυρα,

πριν φύγουν.

Χτες.....

Αύριο .....

2. Συνήθως διαβάζει την εφημερίδα πριν αρχίσει την δουλειά του.

Προχτές.....

Μην βιάζεσαι ! .....

3. Συνήθως βγαίνω να πάρω εφημερίδα πριν καθίσω να φάω.

Χτες .....

Απόψε .....

-ΟΝΤΑΣ

Μετοχή ενεστώτα
γράφω → γράφοντας
διαβάζω → διαβάζοντας
πηγαίνω → πηγαίνοντας

-ΩΝΤΑΣ

μιλώ → μιλώντας
βοηθώ → βοηθώντας
τραγουδώ → τραγουδώντας

➤ Προσοχή! Προσέξτε τον τονισμό -ώντας

Συμπληρώστε τα κενά με τη μετοχή ενεστώτα των ρημάτων της παρένθεσης:

1. Διασκεδάζει ..... μπίρα. (πίνω)

2. Η Ελένη φεύγει από το σπίτι ..... (τρέχω)

3. Ο Παναγιώτης κρύωσε ..... έξω. (βγαίνω)
4. .... στην εφημερίδα θα βρεις δουλειά. (ψάχνω)
5. .... προσεκτικά δεν θα έχεις ατύχημα. (οδηγώ)
6. Περνούν τα Σαββατοκύριακα ..... φίλους στο σπίτι τους. (καλώ)
7. Τον κοίταξε .....(χαμογελώ)
8. Πενθεί ..... μαύρα ρούχα. (φορώ)

Συζητήστε για τις παρακάτω εικόνες με τη βοήθεια του εκπαιδευτή σας:

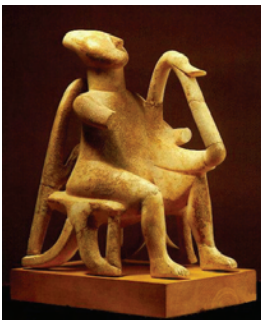

Κάποιοι διάσημοι Τσιγγάνοι είναι:

Ο Τσάρλι Τσάπλιν, ηθοποιός
Ο Πάμπλο Πικάσσο, ζωγράφος
Ο Βαν Γκογκ, ζωγράφος
Ο Κώστας Χατζής, τραγουδιστής,
Ο Βασίλης Παϊτέρης, μουσικός, τραγουδιστής
Ο Μάκης Χριστοδουλόπουλος, τραγουδιστής
Η Ελένη Βιτάλη, τραγουδίστρια
Ο Μανώλης Αγγελόπουλος, τραγουδιστής.

Ο αρπιστής από την Κέρο

Είμαι από τους πρώτους μουσικούς του ελληνικού κόσμου.

Είναι σίγουρο πως ο καλλιτέχνης που με έφτιαξε αγαπούσε τη ζωή.

Κάθομαι αναπαυτικά σε μια θαυμάσια καρέκλα που μοιάζει με θρόνο.

Φαντάζεστε πόση προσπάθεια θα χρειαζόταν από τον καλλιτέχνη να φτιάξει εμένα, την τριγωνική άρπα μου και το θρόνο μου με τόση μαστοριά και ευαισθησία!

Σκεφτείτε μόνο τα εργαλεία της εποχής και θα καταλάβετε.

Λεξιλόγιο

Θέατρο, κινηματογράφος, καλλιτέχνης, θρόνος, μαστοριά, ευαισθησία, εργαλείο, κωμωδία, τραγωδία, θέατρο Σκιών, ηθοποιός, ζωγράφος.

ΕΝΟΤΗΤΑ 21^η: ΡΟΜΑ, ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Μάθημα 2^ο: Η Ιστορία των Ρομά στην Ευρώπη

Συζητήστε στην τάξη:

Υπάρχει κάτι ξεχωριστό στην κοινωνία των Ρομά σε σχέση με άλλους Έλληνες;
Έχετε σχέσεις με Έλληνες μη Τσιγγάνους;
Έχετε προβλήματα μαζί τους;
Είστε ευχαριστημένοι από τις σχέσεις των παιδιών σας με άλλα παιδιά στο σχολείο;

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΡΟΜΑ

Η καταγωγή των Ρομά είναι από την Ινδία.

Τον 14^ο και 15^ο αιώνα οι Ρομά ήρθαν στην Ευρώπη.

Όταν έφτασαν στην Ευρώπη οι Ρομά συνέχισαν να ταξιδεύουν από περιοχή σε περιοχή και από χώρα σε χώρα.

Στις μετακινήσεις τους συνάντησαν κι άλλους Ταξιδιώτες από την Ευρώπη.

Από αυτούς επηρεάστηκαν στη γλώσσα και τον πολιτισμό.

Στη Δυτική Ευρώπη οι Ρομά δεν έγιναν δεκτοί από τους ντόπιους λαούς.

Οι τοπικές κλειστές κοινωνίες αντέδρασαν με δυσπιστία, φόβο και απόρριψη σε αυτούς τους καινούριους πληθυσμούς.

Βασιλικά διατάγματα καταδίκάζαν τους Ρομά και τους καταδίωκαν δημοσίως.

Τον 20^ο αιώνα η ναζιστική Γερμανία οργάνωσε το μεγαλύτερο διωγμό των Ρομά.

Οι Ρομά κλείνονταν στα στρατόπεδα συγκέντρωσης και εξολοθρεύονταν.

Μετά το Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο η πολιτική της Ευρώπης έγινε πιο δίκαιη για τους Ρομά.

Τα ευρωπαϊκά κράτη προσπάθησαν να αφομοιώσουν τους Ρομά στην κοινωνία.

Έκαναν νομοθεσία που προστατεύει τις μετακινήσεις και τον πολιτισμό των Ρομά.

Σήμερα στόχος των περισσότερων κρατών είναι η 'κοινωνική ένταξη' των Ρομά.

Η πολιτεία αναγνωρίζει τον πολιτισμό, τη γλώσσα και τον τρόπο ζωής τους και προστατεύει τα δικαιώματά των Ρομά ως ομάδας και ως ατόμων.

Στην Ελλάδα το ελληνικό κράτος έδωσε την ελληνική ιθαγένεια στους Ρομά με νόμους το 1978 και το 1979.

Γνωρίζετε την ιστορία των Ρομά στην Ευρώπη;

Γνωρίζετε κάποια άλλη ιστορία;

Μιλάτε στα παιδιά σας για την καταγωγή σας;

Γνωρίζετε Ρομά από άλλες χώρες;

Το αναφορικό 'ΠΟΥ'

- Προσοχή! Με το αναφορικό 'που' ξεκινάει μια αναφορική πρόταση που αναφέρεται σε προηγούμενη λέξη.

➤ Παραδείγματα:

Ο κύριος **που** είδες είναι συνάδελφός μου.
Είδατε τον υπάλληλο **που** έφερε τις εφημερίδες.
Μου έδωσε τα χρήματα **που** του δάνεισα.
Η ιστορία **που** σας είπα είναι αληθινή.

Ξαναγράψτε τις προτάσεις σύμφωνα με το παράδειγμα:
Το περιοδικό το έφερε ο Γιάννης. Το περιοδικό είναι πάνω στο τραπέζι.
Το περιοδικό που είναι πάνω στο τραπέζι το έφερε ο Γιάννης.

- 1.Ο κύριος Ανδρέου είναι πολύ γνωστός. Ο κύριος Ανδρέου είναι δικηγόρος.
.....
- 2.Αυτά τα λουλούδια είναι για την γιορτή σου. Τα λουλούδια τα αγόρασα από το ανθοπωλείο.
.....
- 3.Ποιος διάβασε αυτό το κεφάλαιο;Το κεφάλαιο αναφέρεται στην Ελληνική γλώσσα.
.....
- 4.Γνωρίζετε εκείνον τον κύριο; Εκείνος ο κύριος μιλά με τον αδελφό μου.
.....
- 5.Το φαρμακείο διανυκτερεύει. Το φαρμακείο βρίσκεται στην πλατεία.
.....
- 6.Διάβασα το βιβλίο. Το βιβλίο ήταν πολύ ωραίο.
.....

Τι σκέφτεστε βλέποντας αυτές τις δύο εικόνες;

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

Συμπλεκτικοί: και, ούτε	Χρονικός:όταν
Αντιθετικοί:αλλά, όμως, μα	Τελικοί:για να, να
Διαχωριστικοί:ή, είτε	Υποθετικός:αν
Συμπερασματικοί:λοιπόν	Επεξηγηματικός: δηλαδή
Αιτιολογικός:γιατί	

Συμπληρώστε τα κενά με τους παρακάτω συνδέσμους:

Και, να, ή, αν όμως, λοιπόν, γιατί, όταν, αλλά, και, δηλαδή, όταν

Αντώνης: Τι λέτε να κάνουμε το βράδυ, παιδιά; Πάμε κανένα θέατρο..... κινηματογράφο;

Κώστας: Εγώ θέλω ..... πάμε κινηματογράφο ..... μετά ..... πάμε για καφέ σε καμιά καφετέρια.

Γιώργος: Κι εγώ θέλω ..... πάμε κινηματογράφο, ... πρώτα πρέπει να τελειώσω τη δουλειά του σχολείου.

Αντώνης: Καλά, πάμε ..... τελειώσεις.

Ελένη: Εγώ, ... δεν μπορώ ..... έρθω μαζί σας, ... έχω διάβασμα.

Αντώνης: Ελένη, ... πας τώρα για διάβασμα, μπορείς το βράδυ ..... κάνεις ένα διάλειμμα ..... έρθεις μαζί μας.

Ελένη: Εντάξει, θα έρθω μόνο στο σινεμά.

Αντώνης: ....., τότε ακούστε τι λέω. Εγώ θα είμαι στο σπίτι. .... τελειώσετε, ελάτε από κει ..... βλέπουμε τι θα κάνουμε.

Κώστας: ....., δεν θα πάμε στον κινηματογράφο;

Αντώνης: Δεν είπα τέτοιο πράγμα. Ελάτε στο σπίτι μου ..... το συζητάμε εκεί.

Έγκλιση τόνου: Λέξεις με δύο τόνους

**Ουσιαστικό + κτητική αντωνυμία (μου, σου ...)
Προστακτική ρήματος + προσωπική αντωνυμία**

Όταν το ουσιαστικό ή το ρήμα τονίζονται στην 3^η συλλαβή από το τέλος (προπαραλήγουσα) παίρνουν και δεύτερο τόνο στην 1^η από το τέλος συλλαβή.

Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα. Προσέξτε τον τονισμό:

Η είσοδος του νοσοκομείου   η είσοδός του

1. τα χρήματα του πατέρα .....
2. η μέθοδος των καθηγητών .....
3. οι κάτοικοι του χωριού .....
4. η τηλεόραση της γιαγιάς .....
5. οι θάλασσες της Ελλάδας .....
6. το τηλέφωνο του Νίκου .....

**Συνεχίστε όπως στο παράδειγμα. Προσέξτε τον τονισμό:
Περίμενε εμάς. → Περίμενέ μας.**

1. Άνοιξε του Γιάννη. ....
2. Πρόσεχε τον σκύλο. ....
3. Νοίκιασε το δωμάτιο. ....
4. Διάβασε την εφημερίδα. ....
5. Συμπλήρωσε την αίτηση. ....
6. Κλείδωσε τις πόρτες. ....

Η ονομασία ‘Τζιγκάνοι’ ή ‘Τσιγγάνοι’ προέρχεται από το ελληνικό Αθίγγανος.

Αθίγγανοι ονομάζονταν οι οπαδοί μιας αίρεσης που διαδόθηκε στη Μικρά Ασία την περίοδο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας.

Η Εκκλησία δεν δέχτηκε αυτή την αίρεση και τον 9^ο αιώνα άρχισε διωγμούς των Αθίγγανων.

**Γνωρίζετε άλλες ονομασίες για τους Ρομά σε όλο τον κόσμο;
Μπορείτε να συζητήσετε στην τάξη γι’ αυτές;**

Λεξιλόγιο

Καταγωγή, ιστορική αναφορά, ιστορικός, εγκαθίσταμαι, περιοχή, ταξιδιώτης, δεκτός, ντόπιος, τοπικός, δυσπιστία, φόβος, απόρριψη, βασιλικός, διάταγμα, ναζιστικός, διωγμός, αφομοιώνω, ενσωμάτωση, ιθαγένεια, οπαδός, αίρεση.

ΕΝΟΤΗΤΑ 24^η: ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ ΕΝΟΤΗΤΕΣ 17 - 23

1. Ρωτήστε το διπλανό σας/τη διπλανή σας:

Πόσο του μηνός έχουμε σήμερα;
Πόσες του μηνός είναι σήμερα;

Πότε είναι τα γενέθλιά σου; Στις ...../Την .....
Πότε είναι η γιορτή σου; Στις ..... /Την .....
Πότε γεννήθηκες; Στις ...../Την .....
Πόσων χρονών είσαι;

2. Συμπληρώστε στα κενά τον σωστό τύπο του απλού μέλλοντα των ρημάτων στην παρένθεση:

Αύριο το βράδυ ..... (βγαίνω) με τον διευθυντή μου και την γυναίκα του.
Εμείς ..... (πηγαίνω) σ' ένα γνωστό εστιατόριο στο κέντρο της πόλης.
Μαζί μας ..... (έρχομαι) και δύο συνάδελφοι. .... (είμαι) ένα επαγγελματικό γεύμα και ..... (συζητώ) για νέες συνεργασίες. Τα έξοδα ..... τα ..... (πληρώνω) η εταιρεία. .... (περνάω) όλοι μας πολύ όμορφα.

3. Να συνδέσετε τις ερωτήσεις **A** με τις απαντήσεις **B**.

- A.**
- Τι πρέπει να κάνω για να μάθω Ελληνικά;
  - Τι πρέπει να κάνω για να μιλήσω στον διευθυντή;
  - Τι πρέπει να κάνω για να φάω καλό φαγητό;
  - Τι πρέπει να κάνω για να βοηθήσω τα παιδιά μου;
  - Τι πρέπει να κάνω για να νοικιάσω ένα σπίτι;
- B.**
- Πρέπει να του τηλεφωνήσεις στο σχολείο.
  - Πρέπει να τα παρακολουθείς στα μαθήματά τους.
  - Πρέπει να πάς στο Ελληνικό σχολείο για ενήλικες.
  - Πρέπει να φάξεις στις μικρές αγγελίες.
  - Πρέπει να μάθεις να μαγειρεύεις.

4. Να γράψετε τις απαντήσεις για τις παρακάτω ερωτήσεις χρησιμοποιώντας την αντωνυμία στην θέση του ουσιαστικού:

1. Να δω τις φωτογραφίες που έχεις;

.....

2. Να σου διαβάσω αυτό το άρθρο;

.....

3. Να σου πω την συνταγή που μαγείρευα;

.....

4. Να σου βρω τα κλειδιά που ψάχνεις;

.....

5. Να ρίξω τα σκουπίδια;

.....

7. Να ανοίξω το μπουκάλι;

.....

8. Να του βάλω το υπόλοιπο φαγητό;

.....

9. Να μαγειρέψω το φαγητό που σας αρέσει;

.....

10. Να σου τραγουδήσω το τραγούδι που σου αρέσει;

.....

5. Συμπληρώστε τα κενά με τον σωστό τύπο των ουσιαστικών:

1. Δεν έχω τη ..... των φίλων μου στο καινούριο τους σπίτι (διεύθυνση).

2. Σας έκανα δύο ..... και περιμένω ..... (ερώτηση, απάντηση).

3. Διαβάζουν τις ..... για τις ..... των Ελληνικών (άσκηση, εξέταση).

4. Πήγε στο θέατρο με τα παιδιά της ..... του. (τάξη)

5. Υπάρχουν εισιτήρια για τη βραδινή ..... ; (παράσταση)

6. Αντιστοιχίστε τις σωστές προτάσεις στις δύο στήλες:

Γιατί δεν μου δείχνεις	γιατί μένει μακριά.
Ανάβω το φως	όταν γυρίζει από τη δουλειά;
Σου μιλάει	γιατί δεν ξέρω το τηλέφωνό του.
Είσαι σπίτι	αυτά που λέει ο Πέτρος;
Ακούτε κι εσείς	γιατί δεν βλέπω τίποτα.
Γιατί δεν μας τηλεφωνείτε	τις φωτογραφίες της εκδρομής;
Ψάχνω στον κατάλογο	όταν πηγαίνετε βόλτα;
Πάει με το λεωφορείο στο σχολείο.	για τις διακοπές του

7. Γράψτε την προστακτική με τον αδύναμο τύπο της προσωπικής αντωνυμίας και έκθλιψη όπως: Άσε την εφημερίδα → Άσ' την.

1. Κλείσε την πόρτα. ....
2. Φέρε το φαγητό. ....
3. Ψάξε το συρτάρι. ....
4. Δώσε το ψωμί στον Κώστα. ....
5. Στρώσε το τραπέζι. ....
6. Βρες μου τις πετσέτες. ....
7. Πάρε το τσιγάρο από την Μαρία.....
8. Πες μας τα νέα. ....

8. Συμπληρώστε τα κενά με ότι ή ό,τι

1. Μου είπε ..... βρήκε δουλειά.
2. .... δεν θέλει να σου κάνουν οι άλλοι μην το κάνεις και σύ.
3. 'Άνοιξε την ντουλάπα και πάρε ..... θέλεις.'
4. .... και να πεις έχεις δίκιο.
5. Μας πληροφόρησαν ..... θα μας δώσουν άδεια.
6. Η Χριστίνα μου είπε ..... τηλεφώνησες.

9.ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΣΤΕ ΤΙΣ ΛΕΞΕΙΣ:

έλα	όλο το φαΐ σου.
φάε	να σου δείξω κάτι.
πείτε	λίγο νερό.
βρες	μας το όνομά σας.
πιες	όλοι στην αυλή.
μπείτε	το πορτοφόλι σου.
δες	γρήγορα!
βγείτε	το γραμματοκιβώτιο.
άντε	στο φούρνο.
πήγαινε	μέσα στην τάξη.

10. Συμπληρώστε τα κενά με το σωστό τύπο των ρημάτων:

1. Τα παιδιά ..... νωρίς το βράδυ. (κοιμάμαι)
2. Εμείς δεν ..... όταν είμαστε μόνοι μας, εσείς .....;
(φοβάμαι)
3. .... το καλοκαίρι στη Θάσο; Πέρασαμε ωραία.
4. ...., αλλά δεν σας ..... καθόλου. (λυπάμαι, θυμάμαι)
5. Όταν γυρίζουμε κουρασμένοι από τη δουλειά, ... αμέσως.
(κοιμάμαι)
6. Οι εκπαιδευτές ..... που δεν θα είναι μαζί μας σήμερα. (λυπάμαι)

11. Σχηματίστε προτάσεις όπως στο παράδειγμα: Αγοράζω βιβλία. Χτες αγόρασα βιβλία. Αύριο θα αγοράσω βιβλία.

1. Γράφεις γράμμα.....
2. Ακούς ραδιόφωνο. ....
3. Πας στην πόλη.....
4. Βάζουν μουσική.....
5. Χορεύουν όλη νύχτα.....
6. Πληρώνεις τους λογαριασμούς.....

7. Οι νέοι εγκαταλείπουν τα σπίτια του χωριού.....
- 8.Μαθαίνετε τους χρόνους του ρήματος.....
- 9.Παίρνουν την πρόσκληση.....
- 10.Οι μαθητές δεν μιλάνε στην τάξη.....

12. Συνδυάστε τις δύο στήλες:

1. Πότε πηγαίνεις για μπάνιο;
2. Παναγιώτη, γιατί τρέχεις;
- 3.Γιατί ο ταχυδρόμος άφησε ειδοποίηση;
4. Γιατί ανοίγεις το παράθυρο;
5. Πότε πηγαίνεις στο ταχυδρομείο;
- 6.Πότε πηγαίνεις στο σούπερ-μάρκετ;

Γιατί λείπαμε από το σπίτι.
Όταν θέλω να αγοράσω τρόφιμα.
Όταν ο καιρός είναι ζεστός.
Όταν θέλω να στείλω γράμμα.
Γιατί κάνει ζέστη.
Γιατί θέλω να προλάβω το λεωφορείο.

ΕΝΟΤΗΤΑ 25^η: ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ

- 1.α. Να βάλετε τους παρακάτω αριθμούς στις αντίστοιχες στήλες.
β. Να διαβάσετε σε ζευγάρια τους μικρούς διαλόγους που σχηματίζονται:

Τι ώρα είναι;	Πόσο κάνει;	Τηλέφωνο;	Διεύθυνση

210-4523144, 121€, 2310-625231, 2:55, 1:15, 27210-825406, 53€, Χηλής 34,
Λιοσίων 362, 6:30, Αχαρνών 21, 3,50€, 61€, Αριστοτέλους 13, 12:45, 210-
2048033,
6944186423.

2. Βάλτε τα ρήματα στην παρένθεση στο σωστό πρόσωπο του Ενεστώτα:

1. .... με τα πόδια στο μάθημα; (έρχομαι)
2. Εσείς, τι μουσική .....; (ακούω)
3. Γιατί δεν ..... κοντά μου; (κάθομαι)
4. .... αλήθεια ότι διψάς τώρα; (λέω)
5. Το μεσημέρι ..... πάντα σπίτι σου; (τρώνω)
6. Από ποιον ..... τα νέα τους; (μαθαίνω)
7. .... τον Κώστα ή τον Νίκο; (αγαπάω)
8. Γιατί....., παιδιά; (γελάω)
9. Τι ώρα ..... το μάθημα; (ξεκινώ)
10. Ποιον ..... στο τηλέφωνο; (παίρνω)

3. Στις ερωτήσεις της προηγούμενης άσκησης δώστε μια δική σας απάντηση.

4. Γράψτε τα ρήματα στους πέντε χρόνους:

Ενεστώτας	Αόριστος	Μέλλον	Απλός μέλλον
βγάζω			
τρώω			
μαθαίνω			
παίρνω			
βλέπω			
λέω			
χάνω			
πηγαίνω			
περπατώ			
πεινώ			
πονώ			
κόβω			
μπαίνω			
καταλαβαίνω			
δίνω			
βρίσκω			

5. Βάλτε τα ρήματα στον σωστό χρόνο και πρόσωπο.

1. Ποιος ..... τον λογαριασμό χτες; (πληρώνω)
2. Ελένη, ... αύριο ή ..... στο σπίτι;(δουλεύω, μένω)

3. Το απόγευμα πρέπει ..... στην μητέρα τους, γιατί .....
(τηλεφωνώ, ανησυχώ)
4. Όταν ..... στο Πανεπιστήμιο, ... πολλές
ώρες κάθε μέρα. (πηγαίνω, διαβάζω)
5. Δεν μπορώ ..... τον Νίκο, γιατί ..... πολλή
δουλειά. (βλέπω, έχω)
6. Ποιος θέλει ..... μαζί μου; (έρχομαι)
7. Παιδιά, ... αμέσως! Πρέπει ..... γιατί
..... αργά. (κατεβαίνω, φεύγω, είμαι)
8. Σταμάτησε ..... και άρχισε ..... (παίζω, γράφω)
9. Με ποιον ..... την ώρα που σε ..... (μιλώ, βλέπω, αόριστος)
10. Όταν ..... ο Νίκος, ... όλοι μαζί. (έρχομαι, τρώω)
11. .... η Σοφία, ... γρήγορα, τι σου ..... ο
γιατρός. (έρχομαι, λέω, λέω)
12. Αν τον δω, θα του το ..... (λέω)
13. .... καλά τι θα σου ..... (ακούω, λέω)
14. Τους αρέσει ..... με τρένο. (ταξιδεύω)
15. Όταν ..... στο σπίτι, δεν ..... κανέναν εκεί. (φτάνω, βρίσκω)
16. Αν κρυώσει, θα ..... το παλτό του. Μην .....
(κρυώνω, φορώ, ανησυχώ)

6. Γράψτε τα ουσιαστικά στον σωστό αριθμό και πτώση.

1. Σήμερα είναι τα γενέθλια ..... (Νίκος)
2. Πού είναι τα κλειδιά ..... σου; (αυτοκίνητο)
3. Οι μεγάλες ..... έχουν ..... (πόλη, πρόβλημα)
4. Έχω πολλές άγνωστες ..... σ' αυτό ..... (λέξη, μάθημα)
5. Θα μας περιμένουν σε ..... (έξοδος, κινηματογράφος)
6. Οι μαθητές δεν έκαναν πολλά ..... σε ..... τους. (λάθος, άσκηση)
7. Παρακαλώ, υπάρχουν ..... για .....; (εισιτήριο, παράσταση)
8. Όταν έρχεται ....., νιώθω μια μεγάλη ..... για ..... παλιά
..... (καλοκαίρι, νοσταλγία, γειτονιά)

9. Πολλοί ..... περίμεναν σε ..... (άνθρωπος, δρόμος)
10. .... γυρίζει κάθε πρωί ..... και μοιράζει ..... (ταχυδρόμος, γειτονιά, γράμμα)

7. Γράψτε τα επίθετα και τις αντωνυμίες στον σωστό τύπο:

1. Η θεία μου μένει ..... της σε ένα ..... σπίτι. (μόνος, μικρός)
2. .... φορές πηγαίνουν ..... τους στο θέατρο. (πολύς, μόνος)
3. Την ..... Κυτριάκη ήρθαν ..... φίλες μου στο σπίτι. (περασμένος, μερικοί)
4. Πρέπει να γράψεις στους ..... γιατί ανησυχούν. (δικός)
5. Οι αδερφές μου είναι πολύ ..... και ..... κοπέλες. (έξυπνος, γλυκός).

8. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω προτάσεις με τον σωστό τύπο των επιθέτων όλος και πολύς:

1. Είναι ..... καιρός που δεν τον είδα.
2. Παιδιά, γιατί μιλάτε ..... την ώρα και δεν προσέχετε;
3. Γράφω ..... γράμματα και στέλνω ..... κάρτες στους φίλους μου.
4. .... Κόσμος έρχεται κάθε χρόνο για να δει την Βεργίνα.
5. Δεν κοιμήθηκα ..... νύχτα.
6. Έχω ..... και ωραίες αναμνήσεις από τα ελληνικά νησιά.
7. Αύριο έχω ..... δουλειές και ..... δουλειές μου είναι στο κέντρο της πόλης.
8. Έχω ..... γνωριμίες στην Θεσσαλονίκη, αλλά δεν έχω ακόμα ..... φίλους.

9. Ενώστε τις δύο προτάσεις με τον χρονικό σύνδεσμο όταν όπως στο Παράδειγμα:

Λείπει η γάτα. Χορεύουν τα ποντίκια.
Όταν λείπει η γάτα, χορεύουν τα ποντίκια.
Χορεύουν τα ποντίκια, όταν λείπει η γάτα.

1. Ο καιρός είναι καλός. Πηγαίνω για μπάνιο.
 .....

.....
2. Θέλω να διαβάσω το βράδυ. Ανάβω το φως.
.....

.....
3. Τελειώνουμε την δουλειά. Πηγαίνουμε στο σπίτι.
.....

.....
4. Η μητέρα και ο πατέρας λείπουν. Τα παιδιά βλέπουν τηλεόραση.
.....
.....

10. Απαντήστε στις ερωτήσεις με γιατί και όταν:

Γιατί γυρίζετε αργά;

Πότε ρωτάτε τον εκπαιδευτή σας;

Γιατί παίρνετε ομπρέλα;

Πότε πίνετε νερό;

Γιατί δεν έχετε μάθημα;

Πότε φοράτε καλά ρούχα;

Γιατί δεν μιλάτε Ελληνικά;

Πότε πηγαίνετε στο γιατρό;

Γιατί φοράτε γυαλιά;

Πότε φοράτε παλτό;

Γιατί πηγαίνετε στο σχολείο;

11. Να αντικαταστήσετε τα υπογραμμισμένα ουσιαστικά με τις αντωνυμίες στην σωστή θέση όπως: Να πεις τα νέα στον Πέτρο. → Να του τα πεις.

1. Πρέπει να δώσω το γράμμα στον Αντρέα. .....

2. Πρέπει να τηλεφωνήσω στην Αφροδίτη. .....

3. Θέλω να δω τους φίλους μου. .....

4. Μπορείς να βοηθήσεις τα παιδιά; .....

5. Θέλεις να συναντήσεις την αδελφή μου; .....

6.Θέλω να γνωρίσω την αδελφή μου στον Παναγιώτη
.....

12. Συμπληρώστε τη σωστή λέξη από την παρένθεση:

1. Θα έρθετε ..... που ήρθατε και χτες;(όλη την, την ίδια, την άλλη)
2. Πώς μπόρεσες και έμαθες ..... μάθημα απ'έξω;(το ίδιο, το άλλο, όλο)
3. Μην ξοδέψεις ..... τα χρήματά σου, γιατί δεν θα σου δανείσω άλλα.(όλα τα, τα άλλα, τα ίδια)
4. Έχετε ακριβώς ..... φακέλους με αυτόν;(άλλους, ίδιους, όλους τους)
5. Στον πόλεμο ..... κόσμος υποφέρει. (ο άλλος, ο ίδιος, όλος ο)
6. Και ο ένας και ..... λένε ψέματα. (ο όλος, ο ίδιος, ο άλλος)
7. Βαριέμαι ν'ακούω συνέχεια ..... πράγματα. (τα ίδια, τα άλλα, όλα τα)
8. Θα μείνει στη Θεσσαλονίκη ..... δύο μήνες. (όλους τους, τους ίδιους, άλλους)

13.Μίλησέ μας για την ζωή σου τότε που ήσουν παιδί και τώρα που είσαι ενήλικας.

ΤΟΤΕ

A.

Πού έμενες ;

Πήγαινες σχολείο;

Σε ποιο σχολείο πήγαινες;

Είχες πολλούς φίλους;

Έπαιζες με τα παιδιά στην γειτονιά;

Τι παιχνίδια έπαιζες;

Διάβαζες βιβλία;

Τι βιβλία σου άρεσαν;

Ήξερες τραγούδια και ιστορίες για παιδιά; Τις θυμάσαι τώρα;

B.

Τι έκανες τις Κυριακές;

Τι φαγητά έτρωγες;

ΤΩΡΑ

Πού μένεις;

Δουλεύεις;

Ποια είναι η δουλειά σου;

Έχεις πολλούς φίλους/φίλες;

Διασκεδάζεις με τους φίλους/τις φίλες;
σου;

Τι κάνεις τον ελεύθερο χρόνο σου;

Τι διαβάζεις;

Σου αρέσουν τα βιβλία;

Τι κάνεις τις Κυριακές;

Τι φαγητά τρως;

Ποιον αγαπούσες πιο πολύ;
Είχατε γάτα ή σκύλο στο σπίτι σας;
Πώς έλεγαν τον πιο καλό σου φίλο
ή την πιο καλή σου φίλη;
Πες μας κάτι γι' αυτούς.

Ποιον/ποιους αγαπάς πιο πολύ;
Έχετε γάτα ή σκύλο σπίτι σας;
Πώς λένε τον πιο καλό σου φίλο
ή την πιο καλή σου φίλη;
Πες μας κάτι γι' αυτούς.

12. Μίλησέ μας για τα παιδιά σου:

A

Πόσα παιδιά έχεις;	Πώς τα λένε;
Πάνε σχολείο;	Σε ποια τάξη πάνε;
Διαβάζουν τα μαθήματά τους;	Διαβάζουν άλλα βιβλία;
Έχουν δάσκαλο ή δασκάλα;	Πώς τον/την λένε;
Πού είναι το σχολείο τους;	Πώς είναι το σχολείο τους;
Πόσες ώρες μελετούν στο σπίτι;	Πόσες ώρες παίζουν κάθε μέρα;
Βλέπουν τηλεόραση;	Έχουν ηλεκτρονικά παιχνίδια;

B

Έχουν φίλους τα παιδιά σου;	Γνωρίζεις τους φίλους των παιδιών σου;
Παίζουν με τους φίλους τους;	Πότε συναντιώνται μαζί τους;
Θα πάνε τα παιδιά σου στο Γυμνάσιο και το Λύκειο;	Τους αρέσει το σχολείο;
Θέλουν να σπουδάσουν;	Τι θέλουν να σπουδάσουν;
Θέλουν να μάθουν μια τέχνη;	Ποια τέχνη θέλουν να μάθουν;
Θέλουν να δουλέψουν;	Ποια δουλειά τους αρέσει;
Συζητάς με τα παιδιά σου;	Πες μας τι κάνεις μαζί τους συνήθως;

14. Σημειώστε σε μια σελίδα τα βασικά στοιχεία για τον πολιτισμό των Ελλήνων και των Ρομά, όπως τα διαβάσατε στο βιβλίο σας. Βρίσκετε κοινά σημεία και διαφορές; Συζητήστε στην τάξη.

ΓΛΩΣΣΑΡΙΟ

Λέξεις Α΄ Μέρους

A

Αγάπη
αγαπημένος
αγκώνας
αγορά
αδέλφια
ακαταστασία
ακορντεόν
ακούω
αλλάζω
ανάγνωση
ανέμελος
άνετο
ανίψι/ια
ανοίγω
ανοικτός
αντιγραφή
απαντώ
απόγευμα
αρρώστια
αργώ
αριθμός
ασανσέρ
αστάφει
αστράγαλος
αστραπή
αυλή
αυτί/ιά
αφαίρεση

B

βάζω σε τάξη
βγαίνω
βιβλίο
βιβλιοθήκη
βιολί
βλεφαρίδες
βοηθώ
βράδυ
βραδινό
βρέχει
βροντάει/ά
βροντή
βροχή

βρύση

Γ

γάμπα
γάντι/ια
γεια σου/σας
γελάω
γεννήθηκα
γιαγιά
γιορτή
γκαράζ
γλεντώ
γλώσσα
γνωρίζω
γόμα
γόνατο
γράφω
γυαλιά
γυμναστική
γυρίζω
γυρνάω
γωνία

Δ

δάσκαλος
δάχτυλο
δέχομαι
δημόσιο νηπιαγωγείο
Δήμος
Δημοτικό σχολείο
διαβάζω
διαμέρισμα
διασκεδάζω
διεύθυνση
δουλειά
δουλεύω
δρόμος
δωμάτιο

E

είμαι
είμαι παντρεμένος
είσοδος

έλα
ελευθερία
Έλληνας
Ελληνίδα
Ελληνικά
ενοχλώ
επάγγελμα
επανάληψη
εποχή
έρχομαι
έρωτας
ευχάριστο
ευχαριστώ

Z

Ζακέτα
ζεστός
ζώο/α

Θ

θεία
θείος
θέλω
θερμοκρασία
θυσία

I

Ινδία
Ινδός

K

καιρός
καλάθι
καλαθοπλέκτης
καλαμπόκι
καλημέρα
καληνύχτα
καλησπέρα
καλοκαιριάζει
κάλτσα/ες
καλώς ήρθες
καναπές
κάνει ζέστη

κάνει κρύο
κάνει ψύχρα
κάνω
καπαρντίνα
καπέλο
καρέκλα
καρπός
κασκόλ
καταιγίδα
κατσικά
καφές
καφενείο
κεραυνός
κερνάω
κεφάλι
κήπος
κιθάρα
κίνδυνος
κλαρίνο
κλίμα
κοιμάμαι
κοιτάζω
κομοδίνο
κοντός
κότα
κουβεντιάζω
κουζίνα
κουστούμι
κρεβάτι
Λ
λαγάνα
λαϊκή
λαός
λαιμός
λάμπα
λαμπατέρ
λεπτός
λιακάδα
λουλούδι/ια
M
μαγαζί/ ιά
μαγειρεύω
μάγουλο
μαζεύω
μαθαίνω
Μαθηματικά

μαλλώνω
μάτι/ια
μένω
μέρα
μεσάνυχτα
μέση
μεσημέρι
μεσημεριανό
μετεωρολογικό
δελτίο
μεθώ
μέτωπο
μήνας
μηρός
μητέρα
μιλάω
μολύβι
μοναχοπαίδι
μονοκατοικία
μουσική
μπαίνω
μπαλκόνι
μπανιέρα
μπάνιο
μπλου τζην
μπλούζα
Μποέμ
Μποέμισσα
μπορώ
μπουμπουνίζει
μπουφάν
μπράτσο
μπωφόρ
μύτη
N
νερό
νεροχύτης
νερωμένο κρασί
νιπτήρας
νομάδες
ντέφι
ντουλάπα
ντουλάπι/ια
ντους
νυστάζω
νύχτα

νωρίς
Ξ
ξαδέλφια
ξέρω
ξεσπάω/ώ
ξημερώματα
ξυπνάω/ώ
ξύστρα
O
οικογενιακή γιορτή
οικογένεια
ομπρέλα
οργανοπαίκτης
ορθογραφία
ορίστε
όροφος
ουρανός
Π
Παγωνιά
παιζω
παίρνω
παλάμη
παλιός
παλτό
πανηγύρι
παντελόνι
παντόφλες
παξιμάδι
παπούτσια
παππούς
παρακολουθώ
παρέα
παραμύθι
πατέρας
πάω//πηγαίνω
πάω για ποτό
πάω για ύπνο
πέλμαπερνώ
πετάω
πηγούνι
πίνω
πλάτη
πλέκω
πλένομαι
πλυντήριο πιάτων
πλυντήριο ρούχων

πόδι
πόλεμος
πόλη
πολύ
πολυθρόνα
πολυκατοικία
πολύτεκνη οικογένεια
πορτατίφ
πουκάμισο
πουλόβερ
πουλώ
πρέπει
πρόσθεση
πρόταση
πρωί
πρωινό
πυτζάμες
P
ρεμπέτης
ρούχα
ρωτάω/ώ
Σ
σαλόνι
σκουφί
σοκολάτα
σορτς
σπίτι/ια
στήθος
στην υγεία σου/σας
στόμα
συγγενείς
συναντάω/ώ
συνήθεια

συννεφιάσουνταγή
συστήνω
σχολείο
σώμα
T
ταΐζω
τακτικός/ή/ό
ταξιδεύω
ταξίδι
τετράδιο
τζάκι
τηλεόραση
τόπος
τουαλέτα
τραγουδι
τραγουδώ
τραπεζάκι
τραπεζαρία
τραπέζι
τρώω
τυρόψωμο
Υ
ύπαιθρο
υπάλληλος
υπάρχει
υπνοδωμάτιο
ύπνος
υπολογιστής
Φ
Φαγητό
Φιλοξενία
φιλόξενος
φίλος

φλογέρα
φόρεμα
φόρμα
φούστα
φροντίζω
φρύδι/ια
φτώχεια
φυλή
φυσάει
φωτιά
X
χαιδεύω
χαίρω πολύ
χαρά
χαρούμενος
χάρτης
χαίρομαι
χειμωνιάζει
χέρι
χιονίζει
χιονοθύελλα
χοντρός
χρόνια
χρώμα
χωλ
χωριό
Ψ
ψηλός
ψιχαλίζει
ψυγείο
ψωνίζω
Ω
ώμος

Λέξεις Β΄ Μέρους

A
αγγούρι
αγοράζω
αγρότης
αεροδρόμιο
αεροπλάνο
ακτινολόγος
αλοιφή
αμπέλι
ανακύκλωση

ανανάς
ανάπτυξη
ανειδίκευτος
αντιβιοτικό
αντιπροσωπεία
αντιπυρετικό
απαντώ
απόδειξη
απόφοιτος

αρακάς
ασφάλιση
αυγό
αυτοκίνητο
B
βάζω θερμομέτρο
βαμβάκι
βήχω
Βιβλιάριο Υγείας

βιβλιοπωλείο
βιοτεχνία
βούτυρο

Γ

Γάλα
γεωργός
γιαούρτι
γιατρός
γράμμα
γραμματόσημο
γραπτή γλώσσα

Δ

δάνειο
δέμα
δεν είμαι καλά
δεν νιώθω καλά
δερματολόγος
Δημαρχείο
δήμαρχος
δημητριακά
δήμος
δημότης
διαλέγω
διάλεκτος
διαμπερές
διασταύρωση
διορίζομαι
διορισμός
δίπλωμα οδήγησης
δίσκος
δρομολόγιο

Ε

εγκατάσταση
ειδικευμένος
είμαι άρρωστος
εισιτήριο απλό
εισιτήριο/με
επιστροφή
ελιά
εμβόλιο
εμβόλιο μηνιγγίτιδας
εμβόλιο τετάνου
εμπορικό κέντρο
εμπόριο
έμπορος
ενέργεια

ένεση
ενοικιάζεται
ενοικιάσεις
ενοικιαστήριο/ια
ενοίκιο
εντριβή
εξέταση
εξωτερικά ιατρεία
επαγγελματικό
αυτοκίνητο
επαναληπτικός/ή/ό
επισκευή
επιχείρηση
εργάτης
εργοστάσιο
ευκαιρία
ευρώ
Ευρώπη
εφημερίδα
εφορεία
έχω γρίπη
έχω/ανεβάζω πυρετό

Ζ

ζητώ τον κατάλογο
ζυγίζω
ζυγαριά
ζυμαρικά
ζώνες (ασφαλείας)

Η

ηλεκτρονικός
υπολογιστής

Θ

Θέα
θέλω
θερίζω

Ι

ιατρείο
ιδιοκτήτης

Κ

καθαρίστρια
καθηγητής
καθηγήτρια
κάθομαι
καινούριος
καλαμπόκι
καρδιολόγος

καράφα
καρότο
καρπούζι
κατάστημα
κατεβάζω
κεντρική αγορά
κεντρική θέρμανση
κερδίζω

κοινό
κοινόχρηστα
κολασιό
κολλάω
κολοκύθα
κομπιούτερ
κοτόπουλο
κουλούρι
κουνουπίδι

κουτί

κρασί
κρέας
κρέμα
κρεμμύδι

κυλικείο

κυμάς

Λ

λάδι
λαιμός
λάχανο
λεπτά
λεφτά
λεωφορείο
λιμάνι
λογαριασμός
ηλεκτρικού
λογαριασμός νερού
λογαριασμός
τηλεφώνου

Μ

μαγαζί
μαθίνω
μαιευτήρας-
γυναικολόγος
μακαρόνια
μαρούλι
μάστορας
με τα πόδια

μέγεθος
μελιτζάνα
μενού
μερίδα
μετακίνηση
μετανάστευση
μήλο/α
μηχανάκι
μικρή αγγελία
μικροβιολόγος
μοτοσικλέτα
μουσικός
μουστάρδα
μπάμιες
μπανάνα
μπαχαρικά
μπίρα
μπισκότο
μπλοκ ζωγραφικής
μπογιά
μπριζόλα
μπρόκολο

N

ναός
νοικιάζω
νοσοκομείο
νούμερο
ντομάτα

Ξ

ξένη γλώσσα
ξέρω
ξηροί καρποί

O

οδοκαθαριστής
οδοντίατρος
οικιακή βοηθός
οινόπνευμα
οργώνω
ορθοπεδικός
οφθαλμίατρος

Π

παθολόγος
παϊδάκια
παιδιάτρος
παραγγέλνω φαγητό
παραλαβή

πατάτες τηγανητές
πάω στο γιατρό
πεινάω
πεπόνι
Πέρσης
πιάτο
πιπεριά
πιστοποιητικό
γέννησης
πλένω
πληρώνω
πλοίο
ποδήλατο
πολεμιστής
πολιτισμός
πονάω
πορτοκάλι/ια
ποτίζω
πουλάω/ώ
πρακτορείο
λεωφορείων (ΚΤΕΛ),
πρόγραμμα
προκαταβολή
προϊόν/τα
προσφορά
προφορική γλώσσα
πωλητής
πωλήτρια

P

ρεβίθι/ια
ρέστα
ρύζι

Σ

Σαλάτα
σαλοτραπεζαρία
σάντουιτς
σερβίρω το φαγητό
σερβιτόρος
σιδηροδρομικός
σκέφτομαι σταθμός
σιρόπι
σιτηρά
σκαλίζω
σπανακόπιτα
σπέρνω
στάση

σταφύλι/ια
στρατιωτικό τμήμα
συμπληρώνω αίτηση
συνεργείο
συστημένο
σχολική γιορτή
σχολικά είδη
σχολική τσάντα
σχολική χρονιά

T

ταμείο
ταξί
ταξιδεύω
ταξίδι
ταχυδρομείο
ταχύτητα
τέχνη
τεχνολογία
τιμή
τρένο
τρώω
τσιμπημα(τάκι)

τυρί κίτρινο

τυρί φέτα

τυρόπιτα

Υ

Υπηρεσίες
υπνοδωμάτιο

Φ

φακές
φαρμακείο
φάρμακο
φαρμακοποιός
φασολάκι/ια
φασόλι/ια
φέτες τοστ
φεύγω
φοβάμαι
φράουλα
φρένο
φύλο

X

χάπι
χαρτοπωλείο,
χόρτα
χρήματα

χύμα
χωράφι
χωριάτικη σαλάτα

Ψ

ψάρι
ψάχνω για δουλειά
ψυχίατρος
ψωμί
ψώνια,
ψωνίζω

Ω

Ωτορινολαρυγγολόγος
(ΩΡΛ)

Λέξεις Γ΄ Μέρους

Άη-Βασίλης/Άγιος
Βασίλης
αγγίζω
άγνοια
αγρός
αθλητής
αθλητικά
αίρεση
ακρίβεια
αλήθεια
αλλαγή
άλωση
άμεσα
αμοιβή
αναλαμβάνω
ανεβάζω έργο
ανεξαρτησία
ανήλικος
ανθυγιεινός/ή/ό
αντέχω
αντικειμενικά
αξία
απαγορεύεται
απάντηση
απαραβίαστος/η/ο
απασχολούμαι
απεργία
απλά
απόρριψη
άποψη
αργία/ες
άρθρο/α
αριστοκρατία
άρμα
αρνητικός/ή /ό
άρπα
αρραβώνας
αρραβωνιάζομαι
αρσενικό
αρχή/ές
αρχηγός
Ασία
ασκήσεις
Μαθηματικών

ασκούμαι
ασκώ κριτική
ασχολούμαι
άτομο
αυλός
αφομοιώνω
Αφρική
B
βασιλεία
βασιλιάς
βασιλικός
βασίλισσα
βελτιώνω
βελτίωση
βοηθώ
βουνό
βραβείο
βρίσκομαι
Γ
γάιδαρος
γαλοπούλα
γάμος
γεγονότα πολιτικά
γείτονας
γειτονιά
γέννηση
γεννιέμαι/γεννήθηκα
γεννώ
γυμναστής
Δ
δεκτός
δημιουργικός/ή /ό
δημιουργώ
δημοκρατία
δημοκρατικός
δημοσιογραφία
διαλέγω
διάταγμα
διδασκαλία
διηγούμαι
δίκαιος
δικαίωμα
διωγμός
δουλειές του σπιτιού
δρόμος
δυσπιστία

δωρεάν
δώρο
E
εγκαταλείπω
έγχρωμες
φωτογραφίες
έθιμα
εθνική γιορτή
έθνος
εικόνα
εισόδημα
εκμετάλλευση
εκπαιδευτικό σύστημα
εκφράζομαι
εκφράζω απόψεις
ελεύθερος
ελληνική φιλολογία
έμπορος
ενδιαφέρομαι
ενσωμάτωση
εντύπωση,
ενώνω
εξέγερση
επανάσταση
επικαιρότητα
επικίνδυνος/η/ο
επικοινωνία
επιλογή
επίσκεψη
επιστήμη
επιστημονικά
εργάζομαι
εργαζόμενος/η
εργαλείο
εργασία
έργο
εργοστάσιο
ετοιμασία ευαισθησία
ευθύνη
ευκαιρία
ευχαριστημένος/η/ο
εφημερίδα
έχω άδικο
έχω δίκιο
Z
Ζήτηση

ζωγράφος
ζωή
H
Ήθη
ηθοποιός
ηλεκτρονικά παιχνίδια
ημερήσιος τύπος
ήρωας
ησυχία
ήχος
Θ
θάλασσα
θάνατος
θέατρο
θεατρικό έργο
θεός
θηλυκός
θρησκεία
θρήσκευμα
θρησκευτική γιορτή
θρησκευτική
ελευθερία
θρόνος
θύμα
I
ιδιαίτερα
ιδιωτικός/ή/ό
ίδρυση
ιδρύω
ιθαγένεια
ικανοποίηση
ίσες ευκαιρίες
ίσος/η/ο
ισότητα
ιστορία
ιστορικός
K
καθαρίζω
καθήκον
καιρός
κάλαντα
καλές τέχνες
καλεσμένος/η/ο
καλλιεργώ
καλλιτέχνης
καλλιτεχνικά

καλλιτεχνικές
δημιουργίες
κάμπος
κάνω μάθημα
καταγωγή
κατάκτηση
καταφέρνω
κάτοικος
κατοικώ
κατσίκι/ια
κέντρο
κέρασμα
κεραυνός
κιθαριστής
κινηματογράφος
κλουβί
κοινό
κοινωνία
κοινωνικά
κοινωνική ζωή
κόσμος
κοστούμια
κουμπάρος/α
κουράζομαι
κουραμπιέδες
κρατιέμαι
κρατικός/ή/ό
κτηνοτρόφος
κυκλοφορώ
κύριο θέμα
Λ
λαμπάδα
λαμπρός
λόγος
λογοτέχνης
λούνα παρκ
λύρα
M
μαγεμένος
μακρινή χώρα
μαλλώνω
μαντεία
μαντείο
μαστοριά
μέλλον
μελομακάρονα

μέρος
μητριαρχικός
μοιράζω
μοναδικός/ή/ό
μουσείο
μουσική εκπομπή
μουσική
μπομπονιέρα
μουαλό
N
ναζιστικός
νοικοκυρά
νόμος
ντόπιος
νυφικό
Ξ
ξεπερνώ
ξυπνώ
O
ολόκληρος/η/ο
ονομασία
ομάδα
ομηρική εποχή
Όμηρος
ομορφιά
οπαδός
ορυχείο
Π
παιδεία
παιδότοπος
παλάτι
παλιατζής
παντρεύομαι
παράγράφος
παράγω
παραδοσιακός
παράσταση
παρέλαση
παροτρύνω
Πάσχα
πατριαρχικός
πεθαίνω
περίοδος
περιφέρεια
περιοχή
περνώ

πιστεύω
πίστη
πιστός
πλησιάζω
πληροφόρηση
πληροφορούμαι
πλησιάζω
πνεύμα
ποδήλατο
ποδοσφαιριστής
ποδόσφαιρο
ποιητής
πόλεμος
πολιτεία
πολίτευμα
πολίτης
πολιτική ζωή
πολιτική σκέψη
πολιτισμός
πολιτιστικά
πολιτιστικοί χώροι
πόνος
πρόβατο
πρόβα
προβλέπω
πρόβλημα
προετοιμάζω
προσεγγίζω
προσηλυτισμός
προσκλητήριο
προσπάθεια
προστατεύω
προφορικός/ή/ό
Πρωτομαγιά
Πρωτοχρονιά
P
ραδιοφωνικά
παιχνίδια

ραδιοφωνικοί σταθμοί
ραδιόφωνο
ρεκόρ
Σ
Σεβασμός
σεντόνι
σινεμά
σκέφτομαι
σκηνικά
σκίτσα
σκορπισμένος
στεφάνι
συγγραφέας
συζήτηση
συνεχίζω
συνηθίζω
συνοικία
σύνταξη
συντροφεύω
συντροφιά
σύντροφος
σχεδιάζω
σχέση
σχολικές
δραστηριότητες
σχολικές εκδηλώσεις
σχολικές εκδρομές
T
ταινία
ταξιδιώτης
τηλεθεατής
τηλεοπτικά κανάλια
τηλεοπτικά παιχνίδια
τηλεοπτικές σειρές
τηλεόραση
τηλέφωνο
τιμάω/ώ
τίτλος

τοπικός
τόπος
τραγωδία
τραμπάλα
τρόμος
τρύπτα
τυραννίδα
Υ
υλικό
υπεύθυνος
υπόλοιπος
Φ
Φαντάζομαι
φασαρία
φίδι
φοβερός
φόβος
φροντίζω
φτωχός
φύση
φως
φωτίζω
φωτογραφία
X
χαμηλός
χάνω
χαρτζιλίκι
Χριστούγεννα
χρησμός
Χριστιανός
χριστουγεννιάτικο
δέντρο
χτίζω
Ψ
ψηλαφώ
ψυχαγωγία
ψυχαγωγούμαι
ψυχή

ΕΠΙΛΟΓΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

- Αρβανιτάκης Κ., Αρβανιτάκη Φ., *Επικοινωνήστε Ελληνικά 1, Σύγχρονη Μέθοδος Εκμάθησής Ελληνικών για Ξενόγλωσσους*, 3^η έκδοση, 1990.
- Βαλασαμάκη Φ., Καμαριανού Ρ., Κανέλλου Λ., Κατούδη Ε., *Τα ελληνικά είναι ένα ... παιχνίδι. Βιβλίο Σπουδαστή*, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών, Ίδρυμα Μανόλη Τριανταφυλλίδη, Θεσσαλονίκη, 2003.
- Βασιλάκης Μ., Καββαλάκη Ζ., Μελίστα Α., *Μαθαίνω Ελληνικά 6*, Τεύχος Β' ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2001.
- Βογιατζίδου Σ., Δεμίρη-Προδρομίδου Ε., Νικολαΐδου-Νέστορα Ε., Τρύφωνα -Αντωνοπούλου Ν., *Ξέρετε Ελληνικά; Γραμματική-Ασκήσεις*, University Studio Press, 1989.
- Γεωργίου, Ι, *Οι Δυσκολίες Προσβάσης των Τσιγγάνων στην Αγορά Εργασίας, Έκθεση για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι Τσιγγάνοι στην επαφή τους με την αγορά εργασίας*, Δίκτυο ROM, Πανελλαδικό Δίκτυο Ο.Τ.Α. για την υποστήριξη των Ελλήνων Τσιγγάνων, Αθήνα, 2005.
- Δεμίρη-Προδρομίδου Ε., Καμαριανού -Βασιλείου Ρ., *Νέα Ελληνικά για Μετανάστες, Παλινοστούντες, Πρόσφυγες. Α επίπεδο*, Μεταίχμιο, 2002.
- Διδακτικό Προσωπικό του Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, *Αρχίζω τα Ελληνικά*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1983.
- Kenrick, D. , *Τσιγγάνοι: από τις Ινδίες στη Μεσόγειο, Η Μετανάστευση των Τσιγγάνων*, Συλλογή Interface, μτφ. Μ. Λάβδα, Centre de recherches tsiganes, Εκδόσεις Καστανιώτη, 1994.
- Μαρινέτα Δ., Παπαχειμωνά Δ., *Ελληνικά Τώρα 1+1, Διάλογοι, Κείμενα, Ασκήσεις*, Γραμματική, Λεξιλόγιο, Νόστος, Αθήνα, 1992
- Μόσχου Δ., Νικέζη Ε., Χατζηθεοδωρίδης Γ., *Μαθήματα Νέων Ελληνικών*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη, 1994.
- Μπαμπινιώτη Γ. Σε συνεργασία με τους:Α. Αναγνωστοπούλου, Ει. Αργυρούδη, Μ. Κολυβά και Ν. Μήτση, *Ελληνική Γλώσσα. Εγχειρίδιο Διδασκαλίας της Ελληνικής ως Δεύτερης(Ξένης) Γλώσσας*, Ίδρυμα Μελετών Λαμπράκη, Σειρά Εκπαιδευτικών Εκδόσεων, Αθήνα, 1993.
- Μπούκα Δ., *Εγχειρίδιο Ελληνικής Γλώσσας, με Ελληνοαλβανικό Λεξικό*, Μακεδονικές Εκδόσεις, 1993.
- Παπακωνσταντίνου Γ., Βασιλειάδου Μ., Παυλή-Κορρέ Μ., *Οικονομική, Κοινωνική, Πολιτισμική Κατάσταση των Τσιγγάνων στην Ελλάδα*, Πρώτη (1998) και δεύτερη φάση της έρευνας, Ιωάννινα 2004.
- *Roma Rights, Quarterly Journal of the European Roma Rights Centre*, ERRC 10th Anniversary, Numbers 2 and 3 2006.
- Liegouis J.-P.& Gheorghie, *Ρομά/Τσιγγάνοι: Μια Ευρωπαϊκή Μειονότητα*, ΕΟΔΜ, MRG.

Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων

- Αλφαριθμητισμός και Διδασκαλία της Μητρικής Γλώσσας*, 1990 Διεθνές Έτος Αλφαριθμητισμού, Πανελλήνιο Συνέδριο, Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης, Ανάβυσσος Αττικής 23, 24, 25 Νοεμβρίου 1990.
- Βελαλίδης Α., Καλαπανίδας Κ., Κανάκης Ν. *Η Γλώσσα μου 2 για την πρώτη δημοτικού*, ΟΕΔΒ, έκδοση ΚΔ'2005.
- Εκπαίδευση Τσιγγάνων, Ανάπτυξη Διδακτικού Υλικού*, Διεθνές Συμπόσιο Αθήνα, 6-9 Απριλίου 1995, Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης, Αθήν, 1996.
- Η Εκπαίδευση των Ενηλίκων ως Μέσον Ανάπτυξης των Ανθρωπίνων Πόρων στην Ενωμένη Ευρώπη του 2000*, Πρώτη Ευρωπαϊκή Συνδιάσκεψη για την Εκπαίδευση των Ενηλίκων, Αθήνα 18-20 Ιουνίου 1994, Γενική Γραμματεία Λαϊκής Επιμόρφωσης με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Αθήνα 1994.
- *Ιστορία Γ' Δημοτικού. Από τη Μυθολογία στην Ιστορία* (Σ. Μαϊστρέλλης, Ε. Καλύβη, Μ. Μιχαήλ), ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2006.
- Ιστορία Δ' Δημοτικού. Στα αρχαία χρόνια*. (Θ. Κατσουλάκος, Μ. Λένα, Ι. Καρυώτη, Χρ. Κατσάρου), ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2006.
- Τριανταφυλλίδη Μ. *Νεοελληνική Γραμματική. Αναπροσαρμογή της Μικρής Νεοελληνικής Γραμματικής του Μανόλη Τριανταφυλλίδη*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2001.
- Τσολάκη Χ. *Νεοελληνική Γραμματική της ε' και στ' δημοτικού*, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2005
- Χαραλαμποπούλου Ν., Χαραλαμποπούλου Α., *Επικοινωνώ στα Ελληνικά. Μέθοδος Εκμάθησης της Ελληνικής ως Ξένης Γλώσσας. Βιβλίο για τον Καθηγητή.1. Επίπεδο Αρχαρίων, 2. Επίπεδο Μεσαίων, Παρατηρητής*, 1996.